

AUKŠTAITIŠKAS *formatas*

ŽURNALAS UTENAI. ANYKŠČIAMS, MOLÉTAMS IR ...

A F

Nr(90)
2022

2

Dievo pagalba gali būti visokia – tereikia ją pastebėti

8

Ūkininkauti padeda ir „Youtube“

22

Kijeve liko ir svarbiausios gyvenimo nuotraukos

KAINA 2 EUR

9 771822 861018

Augintinių viešbutis Ukmergės rajone

Viešbutis gyvūnams
Viešbučio paslaugos

Poilsio zonos
Lavinamosios zonos
Treniruotės
SPA procedūros
Ideali priežiūra

Skabeikių k. 2, LT-20100, Ukmergės rajonas
<https://akesonamai.lt>
El.p. info@akesonamai.lt
Tel. 8 676 30210

Mano namuose nėra nieko, kas būtų archaiška. Tik Vydžiuose išleista lenkiška maldaknygė, prikaišiota metrikų, santuokų ir mirčių liudijimų, bei carinė dėžutė nuo saldinių, kurioje kelios nuotraukos, siuvėjo antpirštis ir oksidavęsis medalikėlis su neidentifikuoto šventojo atvaizdu. Tyliai kaltinu šitą šventąjį tingumą. Neapsaugojo jis protėvių namų nuo karo liepsnų. Leido sudegti mūsų lizdai su neįkainojamu, o kitiems gal ir mažai vertu paveldu – krautinėmis skryniomis, staliaus instrumentais, knyga su aukso įrašu už gerą mokymąsi, variniu arbatinuku.

Išsidėliočiau, jeigu turėčiau, šitą turtą ant stalo, liesčiau prisimindama tuos, kurie šiuos daiktus lietė, ir gal nesijausčiau tokia vieniša. Būtų ramiau. Net nemačiusi žinau, kaip mūsų šeimos turtai atrodė – tiek pasakota ir gailėta, kad net amžiams pradingę daiktai yra kur kas realesni už medalikėlį su neatpažintu šventuoju.

Senovinio medalikėlio niekas taip ir nepagalvojo pašveisti vilnoniu skudurėliu. Gal nustačius, kieno garbei jis sukurtas, bemiegę naktį, kai prieš akis plaukia voros prarastų gyvųjų ir mirusiųjų, būtų galima ir nustoti jį kaltinus, kad nepadarė tiek gera, kiek turėjo padaryti.

Nepikžodžiauk! – jaučiu, tau nepatinka kalbos apie šventojo reabilitaciją. Nebematai manyje sutrikusio vaiko, kuris ieško kaltų. Iš pažeidžiamumo ginuosi. Nežinome, kaip būtų buvę, jeigu būtume atpažinę. Jį.

Pagarbiai
Gražina Šmigelskienė

Gražina Šmigelskienė

AUKŠTAITIŠKAS formatas

2022 Nr. 1 (90)

Ketvirtinis žurnalas

Leidėjas – UAB „Anykštos redakcija“. ISSN 1822-8615

Adresas: Vilniaus g. 29, LT-29145 Anykščiai

Tel. (8-381) 59 474, (8-381) 59 458, el. p.: anyksta@anyksta.lt

Tiražas 3000 egz.

Žurnalas eina nuo 2007 lapkričio mėn.

Spausdino UAB „Lietuvos ryto spaustuvė“.

Vyriausioji redaktorė Gražina Šmigelskienė (8-687) 25892.

Redaktorės pavaduotojas Rytis Kulbokas (8-679) 14241.

Žurnalistai ir bendradarbiai: Robertas Aleksiejūnas (8-671) 76995, Vytutas Bagdonas, Alvydas Balaada, Daiva Goštautaitė – Oškeliūnienė, Raimondas Guobis, Jonas Junevičius, Jolanta Matkevičienė, Rasa Milerytė, Sigita Pivorienė, Elvyra Sabalytė, Austėja Šmigelskaitė, Vidmantas Šmigelskas (8-618) 25835, Rimantas

Vanagas, Skaistė Vasiliauskaitė – Dančėnė.

Kalbos redaktorė Ona Jakimavičienė.

Projektų vadovė Monika Leonavičienė.

Dizaineris Kęstutis Vasilūnas.

Viršelio nuotraukoje: Gimnazistė, olimpietė, kalnų slidininkė Gabija Šinkūnaitė (Jono Junevičiaus nuotrauka).

Už reklamos turinį redakcija neatsako. Rankraščiai negrąžinami. Perspausdinti publikacijos arba jų dalį galima tik gavus raštišką redakcijos sutikimą.

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas projektą
„Iniciatyvos“ remia 3000 eurų.

t u r i n y s

...tema.....2psl...

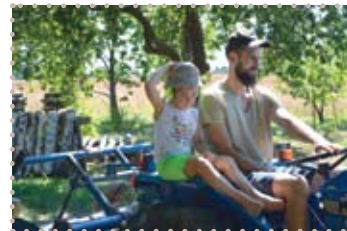
**Dievo pagalba gali būti
visokia – tereikia ją
pastebėti**

...be...diktofono.....5psl...

**Nukirsk medį – išgelbėk
pasaulį**

...situacija.....8psl...

**Ūkininkauti padeda ir
„Youtube“**

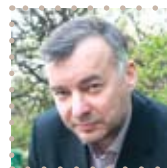
...iniciatyvos.....18psl...

**Kai žmogus žmogui
žmogus, tai ir žmogus
žmogui žmogus**

...iniciatyvos.....22psl...

**Kijeve liko ir svarbiausios
gyvenimo nuotraukos**

...kelionė.....27psl...

Šaltojo karo pėdsakais

...laisvės...karta.....30psl...

**„Ne pasaulio pabaiga –
bus kitos olimpinės
žaidynės“**

...atodangos.....38psl...

**Šv. Antanas ir Juozas
Baltušis**

...kokteilis.....40psl...

**13 klausimų dainų atlikėjai
ir autorei Augustei
Vedrickaitei**

Dievo pagalba gali būti visokia – tereikia ją pastebėti

Anykščių rajono pakraštyje, Traupio miestelyje, gyvenanti Petronėlė Janulienė – pavyzdys visiems, norintiems neprarasti tikėjimo. Aštuoniasdešimties metų sulaukusi moteris, gyvenusi sudėtingomis sąlygomis, – itin šviesaus proto ir stiprios sveikatos: kiekvieną dieną ji eina į darbą – į Traupio bažnyčią, kurią neatlygintinai puoselėja bemaž penkiolika metų. Moteris, viena pati užauginusi šešis vaikus, stebisi šiuolaikinių šeimų skundais, esą vieną atžalą auginti yra nepaprastai sunku...

... Sigita Pivorienė ➤

Tikintiems Dievas visada atlygina

Visas P. Janulienės gyvenimas nuo pat gimimo nebuvo rožėmis klotas. Ne vienas, talžomas likimo, net ir būdamas tikintis, susipyksta su Dievu, nebetiki, kad galima sulaukti pagalbos iš aukščiau. Tačiau ponია Petronėlė – ne tokia. Ji mano, kad kuo sunkiau, tuo daugiau išbandymų Dievas siunčia, o tuos išbandymus turi pereiti.

„Kuo sunkiau, tuo labiau glauskis prie Jo, prašyk pagalbos, melskis, kalbėk su Juo, bendrauk. Ir dabar būna, kai man sunku, ateinu į bažnyčią, prieš Altorių atsiklaupiu ir kalbuosi su Juo: Tu matai mane, Tu žinai mane, nuo galvos iki kojų pažįsti. Matai, kaip aš kenčiu. Taip savais žodžiais meldžiuosi. Aš du kartus esu Jo ženklą gavusi, – pasakojo P. Janulienė ir prisiminė du įvykius, kuriuos ji vadina ne kitaip, kaip Dievo malone. - Niekada nebūdavo daug tų pinigėlių, kai vaikai pradėjo iš namų išvažinėti mokytis – o iš karto trys išvažiavo – reikdavo visiems jų įdėti. Nė vieno vaiko nepaleisi be pinigų: iš ko jis gyvens visą savaitę? Aš visada galvodavau: ir kas, kad atiduosiu? Tuoj bus alga, už pieną gausiu, vaikų pinigus atneš. Aš gi namuose sėdžiu, man nieko nereikia. Ir atiduodavau tuos pinigus. Kartą einu aš iš fermos namo, vaikai kaip tik buvo išvažiavę. Einu ir galvoju: visus pinigus atidaviau, namie nėra nė kiek, o alga bus tik po savaitės. Kaip bus? Atvažiuos vaikai... Gerai, jei iki sekmadienio sumokės algą, o jeigu po sekmadienio? Ką aš vaikams duosiu? Man taip sunku pasidarė, einu ir verkiu...“

Palei kelią buvo tvora užtvėrtos kolūkio karvės. Pažiūrėjau į tą pusę – nejaugi ant tvoros pinigai? Negali būti, kas galėtų pinigų mėtyt? Perlipu per griovį – 100 rublių ant tvoros! Ačiū, Dievuli, Tavo pagalba man! Aš parsinešiau tuos šimtą rublių ir turėjau ką vaikams įdėti.

Kitą kartą važiauvau į Anykščius apipirkti vaikų, taip pat išleidau visus pinigus. Tada buvo žiema, daug sniego, einu galvą nulenkus, galvoju, kaip reiks gyvent. Ir pusny, lygiai taip pat, pamačiau šimtą rublių. Tikrai taip, tai Dievo

➤ Traupietė Petronėlė Janulienė sako į bažnyčią ateinanti kasdien: tvarkyti Dievo namus jai maloni pareiga, už kurią moteris neprašo jokio atlygio.

ženklai, pagalba man“, – įsitikinusi moteris.

Bažnyčią prižiūri dykai

Visą gyvenimą buvusi religinga, P. Janulienė daug metų dirba Dievo namuose – kiekvieną dieną ji keliauja

į netoliese esančią bažnyčią, kurioje ne tik meldžiasi, bet puoselėja ir jos vidų. Nors galėtų būti įdarbinta ir gauti atlyginimą, moteris bažnyčią tvarko dykai.

„Yra trauka. Mano tėvelio pusbrolis buvo kunigas. Mano promočiutė Mortutė irgi buvo labai religinga. Man sako, kad ir aš tokia pat. Bažnyčioje

► Petronėlė Janulienė yra labai turtinga: užaugino šešis vaikus, turi tryliką anūkų ir septynis proanūkius. Nuotraukoje – ji su proanūke.

susitinki su žmonėm, pakalbi, pabendrauji, tave pakviečia – tą reikia padaryti, aną. Neužsisėdi.

Prieš mane bažnyčioje dirbo kita traupietė, paskui ji išėjo, ir bažnytėlė tapo labai apleista. Tuomet laikinai pas mus kunigavo Saulius Filipavičius iš Troškūnų, ir mes jo paklausėm, kodėl bažnyčia tokia nešvari? Jis pasakė, kad nėra valytojos. Tada mes, penkios moterys, stovėdamos šventoriuje, kalbėjomės, ką daryti. O jos man ir pasakė: „Tu esi Rožančiaus vadovė, tavo pareiga pasirūpinti bažnyčia“. Aš ir galvoju: gal ir pareiga, jei taip sako. Ir likau visam laikui. Tada susikviečiau moteris, jų buvo net keturiolika, sutvarkėme bažnyčią, langus išvalėm, dulkes valėm, plovėm. Dirbom dvi dienas. Kol jų buvo, dar ateidavo, padėdavo, bet per tiek metų mano pagalbininkės išmirė... Likau viena ir visus darbus padarau pati. Esu pažadėjusi Dievui, kad tarnausiu čia, kol pajėgsiu ateiti.

Manęs daug kas klausia, kaip užtenka sveikatos tokį plotą sutvarkyti. Bet man patinka, taip neužsisėdžiu. Sako, ką kunigas darys, kai tavęs nebeliks? Bet yra darbingų žmonių, bus kažkas įdarbintas už atlygį. Aš pensininkė, man nereikia nei stažo, nei pinigų. Tai darbas parapijai, visiems. Man

yra malonu, kai atvykę į svečius kunigai pastebi, kad bažnyčia turi šeimininką, ji išpuoselėta“, – apie darbą Dievui pasakojo traupietė.

Dalyvauja įvairiose veiklose

P. Janulienė – tikras pavyzdys visiems, kaip, būnant pensinio amžiaus, neužsisėdėti namuose. Moteris iki šiol negali nustyti vietoje – priklauso Traupio senjorių linijinių šokių kolektyvui „Pavakarys“, religinei draugijai „Gyvasis Rožinis“ ir yra šios draugijos pirmininkė Traupyje. Priklausantieji šiai draugijai ne tik meldžiasi, bet ir daug keliauja, aplanko vis naujas religines vietas.

„Būna, susirenka 200-300 Rožinio narių iš visos Lietuvos. Kelionė būna koncertai, bendri pietūs. Aš esu Rožančiaus vadovė Traupyje, tai mano pareiga surinkti žmones iš čia, o tada visi, susirinkę iš vieno dekanato, važiuojam į kelionę bendru autobusu. Esam labai daug važinėję: buvom Zarasuose, Burbiškio dvare, Salake, Kryžių kalne, Kaišiadorių rajono vienuolyne, dalyvaujam Šiluvos atlaiduose, – pasakojo P. Janulienė, – aš Traupy turėjau du būrelius, buvo 40 žmonių. Kadangi labai smarkiai žmonės miršta, liko vienas būrelis su trupučiu. Tvarka tokia, kad, kai vienas žmogus miršta, į jo vietą ateina kitas. Reikia jį surasti, kad Rožančius nebūtų „kiauras“. Būrelis daro, ką aš pasakau (juokiasi). Kiekvienas narys turi duotą savo „dešimtuką“ – dešimt „Sveika Marija“, vienas „Tėve mūsų“, vienas „Garbė Dievui Tėvui“ – šitą dešimtuką kiekvieną dieną privalai sukalbėti. Rugsėjo mėnesį būna Kryžiaus paaukštinimas, tada lankom visus kryžius, kiek yra Traupy.

Man nėra kada galvot

apie depresiją, aš užsiėmęs žmogus. Kiekvieną dieną būnu čia, bažnyčioje. Aš žinau, kad man reikia ateiti, žinau, ką reikia padaryti, kiek yra darbo. Veikla visada varo į priekį“.

Viena užaugino šešis vaikus

Paprašyta papasakoti apie savo jaunystę, P. Janulienė teigė, kad ji buvusi „pusė bėdos“, tačiau vaikystė – labai sunki. „Esu gimęs karo metu. Vaikystėj, atsimenu, bijodavau lėktuvų: jei būdavau lauke ir išgirdavau lėktuvą, – bėgdavau į namus. O jei iki namų toli, tada slėpdavau krūmuose. Matyt, kai vykdavo lėktuvų antskrydžiai ir visi bėgdavo slėptis, man buvo taip užsifiksavę... Ir dabar negaliu žiūrėti, kas Ukrainoj darosi, ašaros byra... Kai pradeda sirenos kaupt, man eina per širdį – viskas girdėta pačios. Labai labai baisu, dreba širdis. Kur garantija, kad po metų, dvejų ar penkerių mes nebūsim užpulti? Bijau dėl vaikų, anūkų, – kalbėjo pašnekovė ir tęsė, – mano gimtinė – Taujėnai (Ukmergės r.), o užaugau Pagėlažių durpyne, netoli Kauno. Mano tėvelis buvo Lietuvos gynėjas. Kada jis žuvo, prasidėjo trėmimai. Atvažiavo iš Ukmergės KGB ir liepė mamai ne tik iš kolūkio išeit, bet ir iš savo kaimo. Liaudies priešas. Tuo metu durpyne buvo reikalingi darbuotojai, jų ieškojo. Mama ten nuvažiavo ir visą gyvenimą išgyveno. Mes šeimoj buvom du – aš ir brolis. Mama ištekdėjo antrą kartą ir pagimdė dvi mergaites. Viena mirė, o kita po šiai dienai gyvena Kaune. Mano mama mirė prieš trejus metus, jai buvo 99 metai“, – apie praėjusius metus pasakojo ponė Petronėlė, kuri pati užaugino net šešis vaikus.

„Aš esu labai turtinga: turiu šešis vaikus, trylika anūkų ir septynis proanūkius. Vienas sūnus gyvena Traupyje, vienas – Anykščiuose, kitas – Pravieniškėse. Viena dukra – Kaune, kita Palemonė, dar viena daug metų gyvenimą kuria Airijoje. Mano tėvelis sakydavo – du vaikus turi palikti vietoj savęs, o trečią – kad neišnyktų pasaulis. Tai palikau dvigubai! Vaikus užauginti buvo labai sunku. Dabar augina po vieną, po du vaikelius ir sako, kad sunku. Kai pagalvoju, kiek yra

>>>

raudančių, kaip viskas blogai... Niekada neraudojau, kaip man yra sunku. Duoda Dievas kryžių, padeda nešti. Taip turi būti. Man niekas nepadėjo, nieko nieiškojau. Anais laikais už vaikus gaudavau 120 rublių. Padalinkit iš šių vaikų“, – kalbėjo P. Janulienė.

Traupyje moteris atsidūrė ištekėjusi. Vyras mirė daugiau nei prieš keturiasdešimt metų, todėl vaikai liko jai vienai: „Reikėjo ne tik vaikus susižiūrėti, bet ir ūkį, ir jį darbą nueiti. Dirbau kiaulių fermoje. Darbas buvo sunkus, bet niekada nedejuodavau. Pareini iš fermos, reikia darbus namie pasidaryti. Mano grafikas visada buvo toks, kad ketvirtą ryto aš jau „gyva“. Visi miega, visas kaimas tamsoj, o aš jau vaikštau. Septintą ryto turiu būti fermoje, vadinasi, iki to laiko viską namuose turiu pasidaryti, nes be devynių vakaro niekada nepareidavau“, – sakė P. Janulienė ir stebėjosi šiuolaikinių žmonių išpuikimu: „Žinokite, dabar, kai nueinu į didesnę parduotuvę ir pamatau, kaip tą duonytę maigo – ta per saldi, ta per kieta, ana neskani, kita rūgšti... Man kiekviena duona yra skani ir reikia džiaugtis, kad jos yra. Būdavo, mama prikelia ketvirtą valandą ryto ir išsiunčia su broliu eilėn prie parduotuvės, kad gautume duonos. Ta forminė duona buvo kaip plastilinas, galėdavai ką nori iš jos išlipdyti. Ir ji buvo skani, ir dar jos negaudavai, kiek nori. Nuo gero gyvenimo žmonės nebežino, ko nori...“

Nežino, kur pasidėjo gyvenimas...

Nepaisant sunkumų, visi P. Janulienės vaikai ėjo į mokyklą, baigė mokslus. „Visada skatinau vaikus mokytis. Visą laiką sakiau, kad kiekvienas turit mokytis, nes čia jūsų duona“, – sakė moteris ir apgailestavo, kad pati niekada nelankė mokyklos.

„Aš, kai mes likom be namų, dažniausiai augau pas svetimus žmones. O kuris svetimas žmogus suinteresuotas vaiką į mokyklą išleisti? Nė vienas. Vaikai eina į mokyklą, o aš dirbu pas svetimą žmogų. Kai mama susikūrė kitą šeimą ir mane atsivežė prie savęs, irgi buvo tas pats. Jeigu šiandien atstumia kokių dvylika vagonų, juos reikia prikrauti durpių, kad nebūtų prastovų ir durpynui nereikėtų mokėti. Jei šiandien vagonų nėra, mama leisdavo eit į

mokyklą. O koks ėjimas? Jei kartą per savaitę moksleivių, kitą savaitę – visai nė karto, ką aš išmoksiu? Ką šiandien aš moku, išmokau pati. Skaityti, rašyti. Rašau su daugybe klaidų, bet parašau. Skaityt, tai bet ką paskaitysiu. Penkiolikos metų aš jau dirbau suaugusių darbą. Visą pamainą stovėdavau, kai gamindavo durpes. Tuščia, švari lentutė be durpių sverdavo 50 kilogramų. Aš tas lentutes „gaudydavau“. Rytinė pamaina prasidėdavo 4 ryto, popietinė – 2 valandą dienos, bet baigdavosi ir 12 nakties... Daug dirbdavau, bet galiu pasakyti, kad vis tiek buvo linksma: nueidavom ir į vakaruškas, ir į kiną, visur spėdavom, – apie jaunystės vargus ir džiaugsmus pasakojo P. Janulienė. - 80 metų nugyvenau, daug kas pasakytų, kad tiek daug mačiau. Bet, kai pagalvoju, aš nieko nemačiau, nežinau, kur gyvenimas pasidėjo. Žiūriu, kad aš jau sena, vaikams per 50, mano anūkei 32.

Gyvenimas bēga kaip vanduo.
Kai sakoma „širdy dar ne ruduo“, –
yra tiesos: tikrai nesijaučia, kad jau
senatvė. Širdis visada išlieka ta pati.
Tik išminties atsiranda, supratimo, o
daugiau, atrodo, viskas taip, kaip buvo.
O tikrai nėra“.

P. Janulienė sakė, kad jai nuo pat jaunystės Dievulis nepagailėjo darbštumo, įsipareigojimo, atsakomybės. „Jei dirbi, darbas turi būti padarytas gerai. Ir savo vaikam visada sakydavau, kol jie buvo maži, – nebijokit jokio darbo. Joks darbas žmogaus nežemina, tik žmogus darbą žemina. Kokį darbą bedirbsi – ar tu sėdėsi su pieštuku, ar dirbsi su šakėmis, – visada padaryk jį gerai. Pirmiausia, kad pats būtum patenkintas, ir kad tie, kurie tavo darbu naudosis, taip pat būtų patenkinti. Taip turi būti. Labai blogai, kad yra mokamos tokios pašalpos nedirbanantiems – daug kas sako, kad kam man dirbt, jei ir taip pinigų gaunu. Visada sakiau, kad kalta valstybė, – priperėjo dykadiuonių, tinginių. Kol tos išmokos bus, jie nė vienas darbo nieieškos. Jei aš, aštuoniasdešimties sulaukus, tiek darbų pajėgiu padaryti, tai kodėl negali kitas padaryt, būdamas 60-ties? Jei „invalidas“ pasidarei ne nuo ligos, nelaimės, o savo noru – gerdamas, tai gerk ir toliau, gyvenk, kaip nori“, – apie savo gyvenimą pasakojo traupietė Petronėlė Janulienė.

prospektas

Ar tikējimas padeda izeikti sunkumus?

**Regina Šulskuvienė,
Inturkės seniūnijos ūkio
plėtros specialistė:**

„Tik tikėjimas padeda įveikti sunkumus. Kuo žmogus yra labiau tikintis, tuo Dievas duoda sunkesnių kryžių nešti. Aš į bažnyčią einu kiekvieną sekmadienį, niekada nepraleidžiu šventų Mišių. Nebent ligos atveju. Tik į Dievą reikia remtis. Aš jau esu vyresnio amžiaus žmogus, remiuosi tik į Jį. Viskas yra Dievo valioje, nesvarbu, kokia bebūtų situacija.“

**Stefa Krištaponienē,
traupietē:**

„Aš asmeniškai tu
labai tikiu. Dievas tikrai
man padeda. Kiekvieną
dieną meldžiuosi, turiu
susikūrusi savo maldele ir
meldžiuosi už savo sveikatą,
už artimųjų sveikatą. Ypač man malda padėjo
labai sunkiu metu, kai buvau – ir dabar tebesu,
tik remisijoj – onkologinė ligonė. Su malda ir
guldavau, ir keldavausi. Aš tikrai tikiu, kad
tikėjimas suteikia stiprybės. Aš atsidavusi savo
likimui ir Dievo rankoms. Kaip Dievas duos,
taip ir bus. Nusiteikusi optimistiškai, kad viskas
bus gerai.

Gal skambės juokingai, bet kažkada skaičiau savo horoskopą pagal gimimo metus ir aš įsitikinusi, kad jis pildosi. Buvo parašyta, kad gyvenime turėsiu daug sunkumų, netekčių (mano daug artimųjų iškeliavo susirgę onkologinėmis ligomis, aš juos slaugiau), bet iš visur išeisiu, išsisuksiu, nes lydi ir globoja Dievo ranka. Man sunkiu metu prisiminiau šiuos žodžius ir įsitikinau, kad taip ir yra.

Žmogus turi kažkuo tikėti. Sako, kad jei netiki, tai ir negyveni, tik egzistuoja. Atsiremti į kažką reikia. Per „Facebook'ą“ bendrauju ir su kitais onkologiniais ligoniais, tai ten dauguma tik dar stipriau atsigrežia į tikėjimą.“

**Regina Katinaitė-
Lumpickienė, rašytoja,
uteniškė:**

„Be jokios abejonēs. Pati esu tikinti. Tikējimas ticiņšam žmogui – kad ir kuo jis betikėtų – yra didelė parama. Tikējimas Dievu ir įkvepia, ir palaiko, ir tarsi apsaugo.“

Nukirsk medį – išgelbėk pasaulį

... Rytis Kulbokas ➤

Ačiū uždraudusiems vienkartinį šiaudelių ir kavos puodelius iš plastiko už tai, kad kertami mūsų miškai.

Simboliška, bet, kai prasidėjo ekologizmo vėjus ir visa pažangioji, projektinę veiklą vykdanči visuomenės dalis rado, jog kovoti naudingiausia su „vėjo malūnais“ plastiko pavidalu pasauliniame vandenyne, miškai tapo pasmerkti. Nukirsk medį – išgelbėk pasaulį! Atsisakykite plastiko, keiskite jį popieriumi arba kokiu nors ekologišku kanapių plaušu (čia - nors persiplėšk, blaškydamasis tarp ekologiškumo ir kanapių akcentų), nes tai ekologiška. O dar svarbiau – madinga.

Asmeniškai man ekologizmas, dedantis lygybės ženklą tarp kirmino ir žmogaus gerovės, primena tik komunizmo statybas. Kada nors, kam nors ir kaip nors ateis rojus. Reikia tik pakentėti ir visada būti kultūrinės revoliucijos smaigalyje. Dar smagiau, kad kova niekada nesibaigs. Vadų, pasiryžusių vesti į ekologinį „šviesų rytą“, visada atsiras. Geras pilietis – paklusnus, madų besivaikantis pilietis.

Bet grįžkim prie nuostabaus šūkio „Nukirsk medį – išgelbėk pasaulį!“ Kai Europos lygmeniu stumiamą vadinamąją tvarumo politiką, reikalaujanti plastiką keisti atsinaujančiomis medžiagomis, – kenčia gamta. Nes be vienkartinų priemonių iš plastiko išsiversti neįmanoma. Tai jau „koronos“ pandemija įrodė. Plastiką – blogai, bet milijardai visur besimėtančių vienkartinį kaukių – milžiniškas gėris, neišvengiama. Jei seniau bene dažniausia šiukšlė pakelėje buvo cigarečių pakelis, tai dabar – vienkartinė kaukė.

Pandemija piestu pastatė visas kalbas apie daugkartinius indus, maišelius ir t.t.. Ir, kaip burtų lazdele mostelėjus, ta pati valdžia, kuri draudė plastiką šiaudelių ir indelių pavidalu, akimirksniu grįžo prie reikalavimų naudoti vienkartinę apsaugos priemones. Be abejo – didžiąja dalimi pagamintas iš plastiko.

Plastikas – vienas didžiausių žmonijos moderniojo amžiaus išradimų. Jei butyje neliktų plastiko, ar apskritai dabartinis pasaulis galėtų egzistuoti? Galų gale, vertinant net energijos sąnaudas, kurių reikia pagaminti gaminį iš plastiko ar iš metalo, – skirtumas akivaizdus. Na, o medis nėra tokia plastiška ir tvirta medžiaga, kad būtų racionalu gaminti iš jo. Net kartono presavimas ne visada bus naudingas.

Tiesa, medis sulaukia ir paradoksalių panaudojimo būdų. Pavyzdžiui, iš medžio statyti daugiaaukštį. Čia jau ir Anykščių savivaldybė turi savų idėjų. Net neįsivaizduoju, kiek tą medieną reikėtų mirkyti ir permirkyti chemijoje, kad gaisro atveju tas daugiaaukštis nesuplėškėtų kaip

milžiniškas laužas. Tačiau kam tada kalbėti apie ekologiškus daugiaaukščius?

O kaip suprasti demonstratyvų valdžios virkavimą dėl nykstančių augalų ir gyvūnų rūšių (jau vien politikai, stumdami automobilių mokesčius, kiek priaimanavo apie potvynių Vokietijoje ir tautiečių automobilių ryšį), tačiau primygtinį reikalavimą skirti baudas už nepjaunamą žolę? Juk niekas taip neskurdina augmenijos, kaip reguliarius pievų skutimas. O kas, jei ne augalai, sugeria anglies dvideginį? Galai vėl nesueina.

Bet jūs nenaudokit plastiko, geriau nukirskit medį.

Ekologiniai galai visur nesueina. Atsinaujinanti energetika pateikiama kaip švari, nors ji egzistuoti be „nešvarios“ negali. Pernelyg gamta nepasitovi: nei vėjo, nei saulės jėgainės, nei elektromobilių akumuliatoriai iš medžio ir molio nelipdomi.

Jau vien tai, kad nėra galimybės gauti nemokamos energijos, o ta energija, kuri skelbiama esanti ekologiška, niokoja pasaulį ne mažiau, rodo, kad šis kelias niekur neveda. Prancūzai, be abejo, suprasdami šią realybę, siekia, kad atominė energetika būtų pripažinta ekologiška.

Kad plastiką būtų pakeistas popieriumi ar kartonu, reikia iškirsti miškus, todėl labai keista, kai aršiausi ekologizmo šalininkai protestuoja prieš miškų kirtimus. O kokios alternatyvos? Nevartoti? Jūs apie ekonomiką ir darbo vietas girdėjote?

Medžiai nėra šventa karvė ir visais laikais žmonija juos kirtė. Miškų nykimas priešistoriniu periodu, eilinių sykių keičiantis Žemės klimatui, buvo priežastis, kodėl primatai išlipo iš medžių, atsistojo ant dviejų kojų ir galiausiai išsivystė į žmoniją. Bet miškų naikinimas pramoniniu mastu tik tam, kad būtų imituojama ekologija...

Todėl nekirkim miškų, geriau atsakingai naudokim plastiką.

iš pirmų lūpų

Kortelė, užtikrinanti medicininę pagalbą svetur

Kam yra reikalinga Europos sveikatos draudimo kortelė ir kaip ją gauti, „Aukštaitiškam formatui“ papasakojo Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VLK) Tarptautinių reikalų skyriaus patarėja Neringa Šafranavičienė.

- Kam yra skirta Europos sveikatos draudimo kortelė?

- Europos sveikatos draudimo kortelė (ESDK) skirta visiems privalomuoju sveikatos

draudimu (PSD)

apsidraudusiems asmenims, laikinai išvykstantiems į Europos šalis (atostogauti, studijuoti, darbo reikalais ir pan.).

- Kuo ši kortelė yra naudinga jos turėtojams?

- ESDK patvirtina PSD apdrausto asmens teisę Europos Sąjungos šalyse, Lichtenšteine, Islandijoje, Norvegijoje, Šveicarijoje bei Jungtinėje Karalystėje gauti būtinąją medicinos pagalbą, kurios išlaidas visiškai arba iš dalies apmoka ligonių kasos Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis. Tai reiškia, jog užsienyje patyrę traumą ar ūmiai susirgę Lietuvos apdraustieji, gydymo įstaigoje pateikę šią kortelę, gali būti tikri, kad medicininę pagalbą bus suteikta pagal toje šalyje nustatytas pagalbos apimtis ir už ją sumokėta tos šalies nustatyta tvarka ir įkainiais.

- Kaip galima gauti Europos sveikatos draudimo kortelę?

- ESDK galima gauti pateikus prašymą teritorinei ligonių kasai (TLK). Prašymą galima pateikti asmeniškai arba per įgaliojantį asmenį – paštą, faksu, internetu bei elektroniniu paštą. Prašymo blanką bei elektroninį jo variantą galima rasti ligonių kasų interneto svetainėje. Kortelė išduodama nemokamai, pateikus asmens tapatybę patvirtinantį apdraustojo dokumentą. ESDK taip pat nemokamai Lietuvos teritorijoje galima gauti registruotu paštą.

- Kiek laiko užtrunka kortelės išdavimas?

- Jei prašymas teikiamas internetu arba paštą, kortelė bus pagaminta ne vėliau nei per 14 dienų. Tačiau greičiausiai ESDK galima gauti atvykus į TLK. Tuomet ji pagaminama ir atspausdinama nedelsiant, vos per kelias minutes.

Utenos bibliotekoje - savanorės iš Užkaukazės

Utenos A. ir M. Miškinų viešojoje bibliotekoje dirba savanorės iš Armenijos ir Sakartvelo Lusine Hakobyan ir Lika Malania. Merginos Utenoje gyvena jau nuo praėjusių metų spalio, o bendra jų sutarties trukmė - devyni mėnesiai.

Regis, užsieniečių savanoriavimas provincijos bibliotekoje yra keistokas užsiėmimas, tačiau Utenos A. ir M. Miškinų viešosios bibliotekos direktorė Vida Garunkštytė sakė, kad knygų išdavimas skaitytojams šiais laikais yra gal tik trečdalis visos bibliotekos veiklos. Savanorės organizuoja renginius, dirba su mokinių organizacijomis. Joms Utenoje suteiktas būstas, mokamos „Erasmus“ stipendijos.

V. Garunkštytė kalbėjo, jog bendraudama su viešniomis suvokė, kaip Lietuva jau toli nuėjo. „Per Kalėdų vakarėlį jos, pristatydamos savo šalis, pasakojo, jog žmonės taupo, kad galėtų pasiruošti šventinį vakarėlį“, - pasakojo V. Garunkštytė.

L. Hakobyan, atvykusi iš Armėnijos, pagal specialybę yra kino kūrėja, o L. Malania Tbilisyje trečius metus studijuoja teisę.

Dar vienu laikraščiu mažiau

Nutraukiama laikraščio „Utenos apskrities žinios“ leidyba. Tai jau antrasis Utenos regiono laikraštis, pastaraisiais mėnesiais nutraukiantis leidybą.

„Utenos apskrities žinios“ leistos nuo 1993-ųjų. Laikraštį įteigė Antanas ir Žaneta Kibickai. „Utenos apskrities žinios“ turėjo pretenzijų tapti visos apskrities laikraščiu. Kibickai valdo ir „Indros“ spaustuovį.

Nuo praėjusių metų pabaigos nebeleidžiamas ir Anykščių rajono laikraštis „Šilelis“.

Senolius išgelbėjo jau antrą kartą

Sausio mėnesį Puškų užkardos pasienietė Valentina Pupelienė ir Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato pareigūnas Normantas Černiauskas Čepukų kaime (Ignalinos raj.) išgelbėjo į vandens tvenkinį įkritusį senolį. Šio vyro šeimai pasieniečiai į pagalbą suskumba jau antrą kartą.

Pasieniečių ir policijos ekipažą, patruliuosį ties Čepukų kaimu, sustabdė vietinis gyventojas ir pranešė netoliese girdėjęs pagalbos šauksmą.

Paaiškėjo, kad netoli sodybos į tvenkinį įkrito 82 metų vyras. Praėjusių metų rugsėjį pasieniečiai, panaudoję tarnybinį droną, surado miške pasiklydusią išėjusią grybauti 81-erių į vandens telkinį įkritusio senolio žmoną.

Zarasų bibliotekoje – kalinių portretai

Beveik visą kovo mėnesį Zarasų savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyksta paroda „Karjeros portretai“, kurioje eksponuojami laisvės atėmimo bausmę atliekančių žmonių portretai.

Inesos Dumbraienės nuotr.

Zarasų bibliotekos direktorė Danutė Karlienė sakė, kad biblioteka parodą įsileido mielai: „Mes sudarėme sąlygas, kad žmonės galėtų pamatyti šiuos dailininkės Linos Šlipavičiūtės kurtus kalinių portretus. Pirmą kartą tokią parodą apie kalinius darome, ji tikrai kitokia. Turime galeriją, kur nuolat keičiamos parodos, o šiuo metu eksponuojama ši. Informacija yra paskleista, tad kas ateina į biblioteką, pasižiūri. Bendraujame su daugeliu menininkų, su muziejais, todėl pas mus nuolat vyksta parodos.“

Paklausta, ar portretai nesusilaukė neigiamų reakcijų – juk nupiešti nusikaltėliai, D. Karlienė teigė to nepastebėjusi.

Sauliui Jauneikai, Molėtų rajono merui, už pritrauktą didžiausią nepriklausomybės metais verslo investiciją Molėtuose - 32 milijonų eurų „Teltonikos technologijų centrą“, kuris sukurs 500 darbo vietų aukštos kvalifikacijos specialistams.

Vėjo jėginių parko statytojams, už su trenksmu pažymėtą Kovo 11-osios rytą. Šalia Staškūniškio (Anykščių raj.) kaimo nugriuvo 164 metrų aukščio vėjo elektrinių parko turbina, kurios sukeltą smūgį pajuto ir už kelių kilometrų gyvenantys žmonės.

BNS (Eriko Ockarenko) nuotr.

Jonui Valančiūniui, NBA lygos Naujojo Orleano „Pelicans“ komandoje žaidžiančiam krepšininkui iš Utenos, kuris Lietuvos krepšinio federacijos rengiamuose geriausio 2021 metų Lietuvos krepšininko rinkimuose buvo pripažintas geriausiu šalies krepšininku.

Kazimierui Jakučiu, anykštėnui, „Lonas“ bendrasavininkui, už dosnumą. Įmonė pervedė 50 tūkst. eurų Ukrainos paramos fondui ir padovanojo 1000 čiužinių. K. Jakutis su žmona Birute taip pat paaukojo ir 2300 eurų, surinktų per jų 41-ųjų santuokos metinių šventę.

Mero knyga bus leidžiama antrąsyk

Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius – gamtininkas, rašantis knygas apie augalus. Pernai 10 tūkst. egz. tiražu pasirodžiusi jo knyga „Imunitetą stiprinantys augalai“ iš prekybos vietų buvo šluote iššluota.

Leidykla „Alma littera“ S. Obelevičiaus knygą „Imunitetą stiprinantys augalai“ išleido 10 tūkst. egzempliorių tiražu. Knyga apie vaistinius augalus, pasirodžiusi Covid-19 infekcijos įkarštyje, visuomenėje juokais buvo pakrikštyta „antivakserių biblija“. „Leidyklos atstovai sakė, kad knygos baigiamos išparduoti, o pagal sutartį jie gali išleisti dar 10 tūkst. egzempliorių, jei reikės – ir daugiau“, – sakė S. Obelevičius.

Šiais metais pasirodė ir naujausia šio autoriaus knyga – „Nemokamai vaistai ir maistas šalia mūsų“. Iš viso S. Obelevičius (vienas ar su grupe autorių) yra išleidęs 14 leidinių.

Karo pabėgėliai - vienuolyne

Utenos Dievo apvaizdos seserų vienuolynas priėmė nuo karo baisumų bėgančius žmones.

Sesuo Dominyka AF pasakojo: „Kovo 10 dieną turėjome 18 pabėgėlių, su dvejų - septyniolikos metų vaikais, o galime priimti 21. Jie čia gali patys gamintis maistą, skalbtis drabužius. Kartu su savivaldybe padedam jiems susirasti gyvenamąją vietą, ieškoti darbo. Raudonasis kryžius, Caritas, pavieniai žmonės, įmonės – visi mums padeda“, – žmonių gerumu džiaugėsi vienuolė.

Dauguma pabėgėlių yra stačiatikiai, o vienuolynas – katalikų, bet sesuo Dominyka teigė, kad jokia religija tokiu metu nėra svarbi: kai vyksta karas, Dievas yra vienas. „Mes kartu meldžiamės koplyčioje, pati vedžiau maldą rusų kalba. Mūsų privatumas liko tik mūsų kambarys. Nuo pat pirmų akimirkų jie sako, kad nors Lietuva maža, juos labiausiai remia. Teigia, kad mažiausia, ką jie gali padaryti, tai išmokyti lietuvių kalbą, taip atsidedoti“.

„Algimantas Čaplinskas, „Alaušos“ generalinis direktorius, net nupirko kelis autobusus! Pats važiuoja žmonių parsivežti iki pat Kijevo, po to juos po visą Lietuvą išvežioja, ieško, kur jiems gyventi, dirbti“, – sako sesuo Dominyka.

Nepaisant karo siaubiamos tėvynės, pabėgėliai tikisi grįžti namo. „Kai kurie sunkiai paleidžia tėvynę, kai kurie paaugliai net minties neprisileidžia, kad gali negrįžti. Yra traumų... Tačiau jie mano, kad moraliai karą laimėjo, liko tik tai padaryti fiziškai“, – sakė sesuo Dominyka.

Utenos rajono savivaldybės administracijos Viešosios tvarkos skyriaus vedėja Jovita Strazdienė AF sakė, kad kovo viduryje buvo apgyvendinti 92 karo pabėgėliai, jų skaičius nuolat kinta. „Yra sudarytas štabas, kurio vadė yra Utenos rajono savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Zita Ringelevičienė. Į Uteną vieni patys atvažiuoja, kitus atveža įmonės, uteniškiai noriai prisideda prie pagalbos pabėgėliams. Patys ukrainiečiai taip pat nesėdi rankų sudėję, susiranda būstus, darbus. Visi nori dirbti, tai labai geras ženklas.“

Uteniškis laimėjo beveik 6 mln. eurų

Kovo 2 dieną tarptautinėje loterijoje „Vikingslotto“ uteniškis laimėjo Aukso puodą su 5,8 milijono eurų.

Laimingasis bilietas, žaidėjui atnešęs 5 799 299,7 Eur, pirktas kovo 2-osios rytą „Aibės“ tinklo parduotuvėje „Rašė“, esančioje J. Tumo-Vaižganto g. 17, Utenoje.

Bet kol užaugs – dar visko pamatysime!

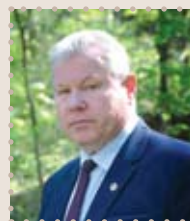
Česlovas Juršėnas, signataras, kelių kadencijų Seimo pirmininkas, pasakojo apie perspektyvius politikus:

„Seime yra jaunų vyriokų ir jaunų damų, kurie užaugs rimtais politikais.“

Mintyse juos siuntėte ten, kur siuntė Ukrainos salos gynėjai?

Utenos apylinkės teismo Molėtų rūmų teismo išteisintas buvęs Anykščių meras Kęstutis Tubis piktinosi STT ir Panevėžio apygardos prokuratūra:

„Jų veiksmai – kaip Rusijos kareivio Ukrainoje.“

Metafizika...

Dainius Žiogelis, Anykščių rajono mero pavaduotojas, Kovo 8-ąją susitikime su signataru Česlovu Juršėnu sveikino moteris:

„Aš noriu visoms šio renginio moterims per Česlovo rankas padovanoti šitą puokštę, bet kad ta puokštė liktų muziejui.“

Ūkininkauti padeda ir „Youtube“

Daugelis Utenos regiono ūkininkų verčiasi tradicinėmis žemės ūkio šakomis. Ir dirba tradiciškai. Tačiau yra ir daug verslių žmonių, kurie ieško neįprastų ūkininkavimo formų. Arba savo ūkius plėtoja iki sunkiai suvokiamų apimčių. „Aukštaitiškasis formatas“ kalbino keletą mūsų regiono ūkininkų, kurie savo vystoma veikla nėra panašūs į kitus.

... Vidmantas Šmigelskas ➤

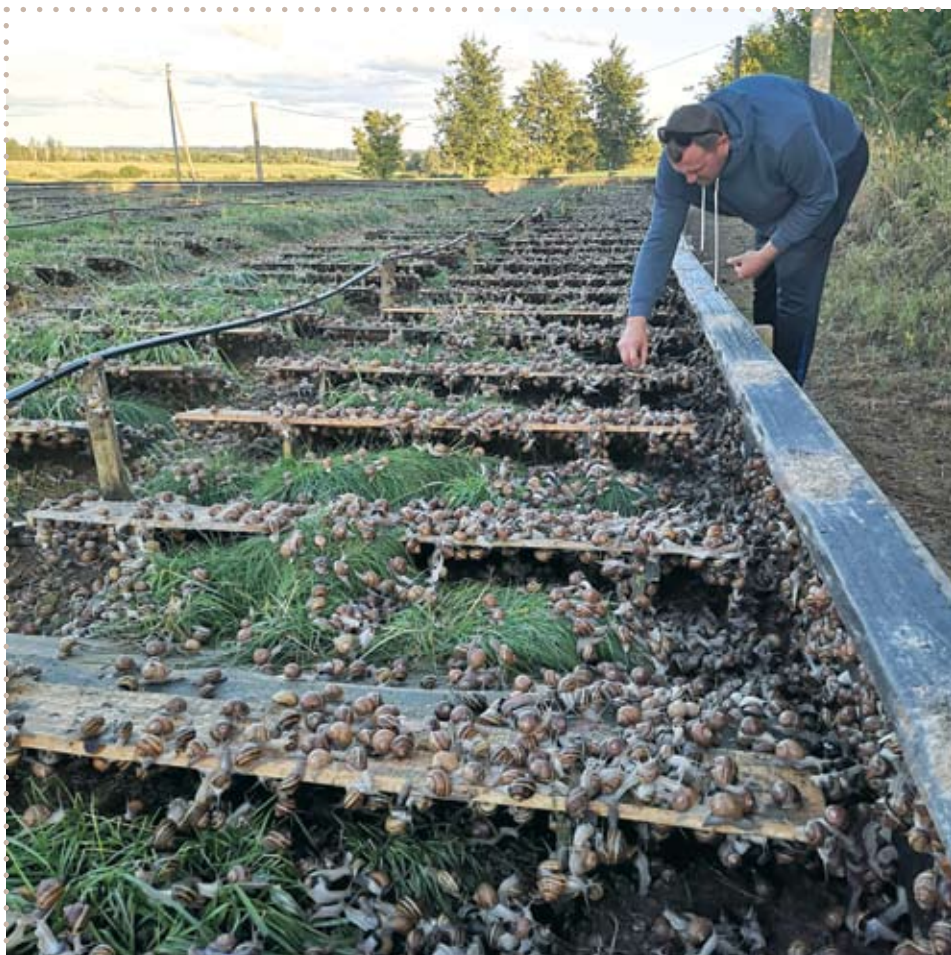
Augina milijoną sraigų

Šalia Zarasų prieš dešimtmetį jauni ūkininkai Julija ir Donatas Adomavičiai įkūrė sraigų ūkį. Sraigininkystė, regis, nėra išskirtinė veikla. Nepriklausomybės pradžioje sraigės auginti bandė šimtai nauja veikla susigundžiusių lietuvių. Tačiau dabartiniais laikais Lietuvoje veikia tik keletas sraigų ūkių.

J.Goštautaitė Adomavičienė „Aukštaitiškam formatui“ sakė, jog ji su vyru augina afrikines sraigės, o lietuviškų vynuoginių sraigų ūkiai išnyko. Afrikinės sraigės užauga per vieną sezoną, Adomavičiai kiekvienais

➤ Adomavičiai kiekvieną sezoną užaugina 7-10 tonų sraigų.

➤ Zarasiškis ūkininkas Donatas Adomavičius ir jo „raguočiai“.

metais parduoda 7-10 tonų sraigų. „Kai kas nors paklausia, kiek mes turime sraigų, vyras atsako, kad suskaičiuoti yra elementaru - skaičiuoji sraigų ragus ir dalini iš keturių“, - juokėsi zarasiškė.

Pavasariais į lauką ūkininkai išleidžia apie milijoną sraigų, viename kvadratiname metre gali „lakstyti“ apie 150 augintinių. J.Goštautaitė Adomavičienė šypsojosi, kad oficialiai jų ūkis yra priskirtas prie „gyvulininkystės sektoriaus, tik išmokų nemoka“.

Sraigės zarasiškiai parduoda Lietuvos įmonei „Gudukas“, o ši įmonė jas eksportuoja į Italiją ir Prancūziją. Sraigės šeriamos specialiais pašarais - tonai produkcijos reikia panašiai tonos pašarų.

Žiemoti paliekama tik motininė sraigų banda. Ji tam tikroje temperatūroje tarytum miega žiemos miegu.

Pasak J.Goštautaitės Adomavičienės, auginti „šiek tiek sraigų pramogai“ neapsimoka: daug rūpesčių ir maža naudos. „Tiems, kas nori sraigininkystę užsiimti tik pramogai, patariu pasistatyti

šiltnamį ar pasisodinti daržą. Sraigės yra gyvi sutvėrimai, jų negali palikti be priežiūros“, - dėstė ūkininkė. Sraigų augintojai procesų negali mechanizuoti: visa veikla yra susijusi su rankų darbu.

Elniai ir danieliai jau atsiperka

Ignalinos rajone, Ceikinių seniūnijoje, ūkininkaujantis Arūnas Potiejūnas laiko elnių ir danielių bandas. 12 ha aptvare bėgioja 45 elniai ir 26 danieliai.

Pasak ūkininko, žiemomis elniai ir danieliai šeriami kaip naminiai galvijai - šieniu, šienainiu, avižomis, cukriniais runkeliais. A.Potiejūnas „Aukštaitiškam formatui“ kalbėjo, jog prieš aštuonerius metus pirkdamas pirmuosius danielius negalvojo apie naudą. „Esu medžiotojas, patinka žvėrys. Čia ne biznis, čia pramoga“, - sakė ūkininkas. Kalbėdamas apie investicijas, ignalinietis pateikė pavyzdį,

jog 100 metrų tvoros kainavo 350 eurų, o 12 ha aptvarų reikia kilometrų tvoros.

Tiesa, vyras dėstė, kad, nors investicijos ir neatsiperka, tačiau dabar elniai ir danieliai jau išsilaiko patys. „Užsakyta 11 patelių, turėsiu jas išvežti į Uteną. Jos perkamos veislei. Pernai pardaviau patiną galingais ragais. O dešrų bei konservų nemažai pasidariau“, - kalbėjo A.Potiejūnas.

Ignalinietis yra stambus ūkininkas, užsiimantis augalininkyste, valdantis 320 ha žemės.

Šiuolaikinės bitutės nėra piktos

Bites laiko šimtai Utenos regiono gyventojų, tačiau Utenos rajono Užpalių seniūnijos Skardžių ūkio dydis yra sunkiai įsivaizduojamas. Gražinos ir Gedimino Skardžių bei jų sūnaus Edgaro ir jo žmonos Eimantos ūkyje esama apie 2000 bičių šeimų, surenkančių medų iš Utenos, Rokiškio, Kupiškio ir Anykščių rajonuose augančių medingų augalų.

„Tam, kad mūsų bitutės galėtų sunėsti kuo įvairesnės augmenijos medų, mes bendradarbiaujame su Lietuvoje dirbančiais ūkininkais, kurie mums leidžia įrengti bitynus įvairiuose jų laukuose. Kitose šalyse labai dažnai taikoma praktika, kad ūkininkai netgi atlygintinai bendradarbiauja su bitininkais, kad šie atvežtų savo bitutes prie jų medingų augalų pasėlių, nes jos apdulkina augalus ir padidina derlių. Todėl jau ir mūsų ūkininkai įžvelgia, kokią naudą duoda bitės, skambina, kviečia atvežti bitutes“, - „Aukštaitiškam formatui“ pasakojo G.Skardžiuvienė.

Pasak bitininkės, jos pačios tėvelis ir jos vyro senelis buvo bitininkai. Vyresnieji Skradžiai džiaugiasi, kad ir jų sūnus su šeima taip pat užsiima šiuo amatu. Bitininkauti mokosi ir ūkyje padeda anūkai – Rytis Vėjas ir Vakarė Urtė.

Skardžių bitynas yra modernizuotas, vienas didžiausių Lietuvoje. „Tačiau visiškai nesvarbu, ar tu turi tik kelis avilius, ar tūkstančius jų, - kiekvienai bitelių šeimynai privalai skirti tiek pat dėmesio, - kalbėjo G.Skardžiuvienė. - Augalų vegetacijos metu reikia nuolat lankyti bitynus, kartais net ir tą pačią dieną į tą patį bityną važiuojama

► Ignalinas rajono ūkininkas Arūnas Potiejūnas elnių ir danielių bandas įsigijo pramogai, o dabar šių gyvūnų auginimas nebėra nuostolingas.

kelis kartus. Jeigu augalų žydėjimo metu nespėsi pasirūpinti avilyje gyvenančiomis ir dirbančiomis bitėmis, jos gali išsispiešti ir neprinešti medaus. Bitutės ir augaliukai nelaukia, todėl kyla didelių iššūkių suspėti viskuo pasirūpinti laiku“, - kalbėjo G.Skardžiuvienė.

„Vasaros sezono metu mūsų dienotvarkė labai primena bitučių darbą avilyje. Mes turime suspėti ne tik pasirūpinti bitėmis, bet ir medų

išsukti, sufasuoti, sandėliuoti ir dar atlikti daug kitų darbų“, - dėstė bitininkė.

Skardžių bitininkystės ūkio modernizuotas pastatas su įvairiais medaus ir kitų bičių produktų apdirbimo cechais yra įsikūręs Utenos rajone, Užpalių seniūnijos Mikėnų kaime.

„Šiuo metu, kaip ir tikriausiai daugeliui stambių Lietuvos įmonių, didžiausias iššūkis mums yra darbo rankų trūkumas. Mes galime įdarbinti 10 ir daugiau žmonių. Mūsų siūlomos

► Trys bitininkų Skardžių kartos - Edgaras, Vakarė Vėjas ir Gediminas.

► Ūkininkai iš Ignalinos rajono Jolanta ir Viktoras Trečiokai mano, kad svirpliai - ateities maistas.

darbo vietos yra ne tik bityne, nors ir ten drąsiai dirbame be tinkliukų, nes bitės nėra piktos, bet ir cechuose, kur kontakto su bitėmis iš viso nėra, - aiškino G.Skardžiuvienė. - Mūsų ūkis investuoja ir skiria daug laiko bičių motinų auginimui, kai kurios yra atsivežamos net iš užsienio, todėl bitės dabar visai kitokios, ne piktos, kaip būdavo anksčiau.

„Labai džiugu, kad šiuo metu mes bendradarbiaujame su keliais Lietuvoje dirbančiais prekybos centrais: „Maxima“, „Rivona“, „Aibe“, kuriems tiekiamė Aukštaitijoje mūsų bičių surinktą medų. Tačiau vis dėlto didžioji mūsų ūkio medaus dalis yra eksportuojama į užsienio rinką“, - sakė G.Skardžiuvienė.

Parduotuvėje - ūkininkų produkcija

Anykščių rajono Zaviesišio kaime du ūkininkai - avininkystė besiverčiantis Žilvinas Augustinavičius ir braškes auginantis Adas Gabrilavičius atidarė ūkininkų produkcijos parduotuvę. „Aukštaitiškam formatui“ A.Gabrilavičius sakė, jog produkciją parduotuvei tiekia apie 20 ūkininkų bei mažų įmonių.

► Kotryna Meidė sako, kad šitaki grybus mokėsi auginti per „Youtube“.

► Pasak svirplių augintojos Jolantos Trečiokienės, 100 gramų svirplių atstoja kilogramą jautienos ir kilogramą lašišos kartu sudėjus.

Parduotuvės savininkai stengiasi, kad pirkėjas joje galėtų susirinkti visą pirminių krepšelį, nusipirktų ir mėsos, ir pieno, ir duonos, ir daržovių.

„Dirbame turėdami viltį, kad parduotuvė pati save išlaikys. Neturėjome tikslu uždirbti milijoną, o tik palengvinti savo ir kitų ūkininkų produkcijos pardavimą“, - paklaustas apie ūkininkų parduotuvės finansinę grąžą, kalbėjo A.Gabrilavičius.

Jis savo ūkyje augina ir daržoves bei vaismedžius. Turi 30 arų atvirą braškyną ir 3 arų šiltnamį, skirtą braškėms. Dabar statosi naują 10 arų šiltnamį. Anykštėnas neplanuoja išplėsti ūkį tiek, kad produkciją turėtų pardavinėti didmenininkams. „Geriau mažiau ir kokybiškai, negu daug ir bet kaip“, - ūkininkavimo filosofiją atskleidė A.Gabrilavičius.

Susivienijo mėsai realizuoti

Zarasų rajone veikia mėsinių galvijų augintojų kooperatyvas „Sartų lankų jautiena“. Į kooperatyvą yra susivieniję 9 ūkininkai - veislinių mėsinių galvijų angusų augintojai. Kooperatyvo valdybos pirmininkas Gintaris Petrėnas „Aukštaitiškam formatui“ sakė, jog jo vadovaujamo kooperatyvo nariai laiko nuo 10 iki 200 angusų, o ūkiai išsibarstę po visą Zarasų rajoną. Sartų vardas kooperatyvo pavadinime pasitelktas kaip žymiausias Zarasų rajoną garsinantis prekinis ženklas.

Kooperatyvo nariai galvijus augina atskirai, o jungtinė įmonė jiems padeda realizuoti produkciją. Kooperatyvas turi skerdyklą. Pasak G.Petrėno, kooperatyvo produkcija parduodama kavinėms ir mažoms parduotuvėms.

Kooperatyvas įkurtas 2015 metais. Paprastai per parą paskerdziamas tik vienas galvijas. Angusai auginami apie 18 mėnesių, o iš vieno galvio gaunama nuo 240 iki 320 kilogramų skerdienos.

Karvės melžia robotai

Tėčio Danieliaus Gražio ūkyje dirbanti Sandra Gražytė Vainorienė, „Aukštaitiško formato“ pakalbinta apie karvių melžimo robotus, dėstė, kad į melžimo robotizavimą nebereikia žiūrėti kaip į stebuklą - daugelis didesnių ūkininkų robotus jau yra įsigiję.

Karvės Gražio ūkyje, esančiame Molėtų rajono Giedraičių seniūnijoje, melžiamos individualiu režimu, jutikliai

► Algimantas Meidus ir jo pagalbininkai savo užaugintus grybus valgo patys, šiek tiek jų tiekia į Anykščių ūkininkų krautuvėlę.

leidžia robotui atpažinti kiekvieną gyvulį, o į melžyklą karvės viliojamos jauku.

Pasak S.Gražytės Vainorienės, kai kurios karvės per parą melžiamos ir penkis kartus. Ūkininkai turi 185 melžiamas karves. Jie patys užsiima ir gyvulių selekcija, o vis gerinant veislę pasiekta, kad karvės gali sverti 800-900 kilogramų ir per parą duoti per 50 litrų pieno.

Pieno supirkimo kaina retai perkopia 50 centų už litrą, tad likti pienininkystės rinkoje šiais laikais įmanoma tik į rinką tiekiant didelius kiekius. Tiesa, S.Gražytė Vainorienė kalbėjo, kad vargu ar smulkių ūkininkų reikia gailėti. „Jeigu tu prieš 20 metų turėjai 5 karves ir vis dar tebeturi 5 karves, kažin ar į tokį kiaurą maišą yra verta kišti“, - kalbėjo ūkininkė.

Ūkyje - smidrai ir grybai

Kotryna ir Algimantas Meidai prieš kelerius metus Anykščių rajono Traupio seniūnijos Alūkėnų kaime nusipirko sodybą, prie kurios yra 2,2 ha žemės. Jaunai šeimai norėjosi užsiimti žemės ūkiu, o pačios veiklos profilio Meidai ieškojo, būdami apriboti nedideliu turimos žemės lopiniu.

Pirmiausia Meidai įveisė beveik 2 ha smidrų plantaciją. Smidrams reikia daug rankų darbo, pasak K.Meidės, pora mėnesių būna labai darbingi, o per derliaus nuėmimą reikia bent aštuonių žmonių. Pernai smidrus Meidai tiekė jau ir į prekybos centrus, nes patiems užsiimti jų realizacija laiko nebeliko. K.Meidė, „Aukštaitiško formato“ paklausta, ar jos

► Šitaki grybų sėklos įterpiamos į lapuočių medžių rąsteliuose padarytas skylutes, skylutės užtepamos vašku ir metams paliekamos kolonizuotis.

šeima galėtų išgyventi iš 2 ha. smidrų plantacijos, sakė: „Jeigu būtume tik dviese – manau, taip. Bet mes turime du vaikučius, tad keturiems asmenims šiek tiek trūktų“, - dėstė ūkininkė.

Kitas Meidų ūkio profilis - šitaki grybai. „Pažiūrėjau „youtube“, kaip juos auginti. Ir 2020-aisiais skynėme pirmąjį derlių. Nelabai tikėjau, bet užaugo“, - sakė K.Meidė. Savo grybus ūkininkai valgo patys, šiek tiek jų tiekia į Anykščių ūkininkų krautuvėlę, nuveža į turgų.

Šitaki grybai auginami ant lapuočių medžių rąstelių - į medyje padarytas skylutes įterpiamos sėklos, skylutės užtepamos vašku ir metams paliekamos kolonizuotis. Šitaki grybus galima vartoti kaip įprastinius miško grybus, tačiau internete galima pasiieškoti ir įmantresnių receptų. Kilogramas šitaki grybų kainuoja 20-30 eurų.

K.Meidė sakė, kad vienais metais šalia namų augantis ąžuolas subrandino didelį gilių derlių - šeimyna jas rinko, gamino ir realizavo gilių kavą.

Augina ateities maistą

Jolanta ir Viktoras Trečiokai Ignalinos rajone, Dūkšte, turi svirplių fermą. J.Trečiokienė „Aukštaitiškam formatui“ sakė, jog kol kas ferma yra kūrimo stadijoje ir ūkininkai svirplių dar nerealizuoja - juos valgo patys ir dovanoja.

Pasak ignalinių, 100 g svirplių atstoja kilogramą jautienos ir kilogramą lašišos kartu sudėjus. Juose yra baltymų, geležies, vitamino A, B 12, mažai riebalų, angliavandenių.

Trečiokai valgo skrudintus svirplius, o parduotuvėse parduodami džiovinti svirpliai ir svirplių milteliai.

Ūkininkė dėstė, kad Lietuvoje yra daug svirplių ūkių, jų šeimos ūkis buvo jau 32-asis. Tačiau kiti svirplių auginytojai kažkodėl stengiasi apie savo verslą viešai nekalbėti, todėl ir susiformuoja nuomonė, kad svirpliai yra tarytum kokia retenybė.

Svirpliai deda kiaušinius. Užauga vabzdys per 5-6 savaites. „Maitiname lietuvišku svirplių maistu, kurį gamina „Kauno grūdai“ ir „Kėdainių grūdai“, - dėstė J.Trečiokienė.

Pasak jos - svirpliai yra ateities maistas, džiovintais svirpliais labai patogu užkandžiauti kelionėse. Svirpliai dėl didelės energetinės vertės labai tinka sportininkams.

Mielai priimtų dešimtis naujų darbuotojų

UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra unikali įmonė jau vien dėl to, jog beveik nuo pat įkūrimo ji yra Bitinų rankose. 1977-aisiais prie įmonės vairo stojo Alvydas Bitinas, pakeitęs buvusį vadovą, savo tėtį Teodorą Bitiną. O nuo 2015-ųjų „Anykščių energetinei statybai“ vadovauja A.Bitino sūnus Teodoras. Dabartinis UAB „Anykščių energetinė statyba“ technikos direktorius Simas Bernatavičius - kitos energetikų dinastijos atstovas. Ilgus metus tas pareigas bendrovėje užėmė Simo tėtis Stasys.

UAB „Anykščių energetinė statyba“ projektuoja ir montuoja elektros linijas, elektros pastotes, atlieka elektros instaliavimo darbus. T.Bitinas sako suskaičiavęs, kad „Anykščių energetinė statyba“ per visą gyvavimo laikotarpį nutiesė ir po žemėmis paklojo tiek kilometrų elektros tiekimo linijų, kad nedaug betruksta, jog jomis būtų apjuostas Žemės rutulys.

Svarbiausia sąlyga - stabilumas

Kalbėdamas su „Aukštaitišku formatu“ T. Bitinas apžvelgė UAB „Anykščių energetinė statyba“ istoriją. „Mūsų pagrindinė veikla jau 75 metus nesikeičia. Ir toliau statome energetikos objektus. Tik pasikeitė darbų specifika. Pokariu Lietuvoje trūko energetinių galingumų, todėl mūsų įmonė statė hidroelektrines, dyzelines elektrines, vėliau prasidėjo kolūkių elektrifikavimas ir elektros linijų statyba. Mūsų įmonė statė ir elektros tinklų gamybinės bazes, gyvenamuosius namus. Dabar keičiame oro linijas požeminėmis kabelių linijomis: ESO (AB „Energos skirstymo operatorius“, - red. pastaba) nusprendė, kad kiekvienais metais požeminiais kabeliais pakeis po 1000 km 0,4-10 kilovoltų elektros oro linijų, o per ateinantį dešimtmetį kabelinės linijos miškingose vietose turėtų sudaryti apie 67 procentus viso šios įtampos tinklo. Pagrindinis mūsų įmonės užsakovas būtent ir yra ESO. Tiesa, praėjusiais metais iš ESO gavome 69 proc. visų pajamų. O prieš trejetą metų pajamos iš ESO sudarė vos ne 99 proc. visų mūsų pajamų. Bet kai ženkliai sumažėjo konkursų darbams atlikti, reikėjo ieškoti ir kitų užsakovų. Dirbome ir užsienyje. Reikia paminėti, kad užsieniečiai mūsų darbų kokybę buvo labai patenkinti. Lietuvoje turėjome smulkių užsakymų: montavome saulės elektrines, gatvių apšvietimą, vykdėme bendrastatybinius darbus“, - kalbėjo bendrovės direktorius.

Šiuo metu UAB „Anykščių energetinė statyba“

► UAB „Anykščių energetinė statyba“ dirba 86 darbuotojai. Pernai metų įmonės apyvarta buvo 4,5 mln. eurų.

dirba 86 darbuotojai. Pernai metų įmonės apyvarta buvo 4,5 mln. eurų ir, palyginti su 2020-aisiais, fiksuotas 28 procentų, arba beveik milijono eurų, augimas. Bet, pasak direktoriaus, ir 2021-ieji, ir 2020-ieji įmonei buvo nuostolingi. Ilgalaiškės sutartys su ESO rangovams garantuoja darbą ir stabilias pajamas, tačiau pelno neužtikrina: užsakymai smulkūs, o kuro ir medžiagų kainos sparčiai auga, todėl įgyvendinant projektus išlaidos tampa didesnės nei prognozuota sutarties pasirašymo dieną. 2015-2018 metais UAB „Anykščių energetinė statyba“ kasmet paklodavo daugiau nei po 200 km kabelių. Tačiau 2019 m. - tik 50 km, 2020 m. - 67 km, 2021 m. - 190 km.

T. Bitinas dėstė, jog, kai turi dominuojantį verslo partnerį, labai svarbu žinoti to partnerio ilgalaikės strategijas. „Mes jau senokai gyvename praktiškai iš valstybinių užsakymų. Dabar veikia viešųjų pirkimų įstatymas: nori darbo, dalyvauji konkurse - siūlyk kainą, laimėsi - tavo. 2017 metais ESO daug lėšų skyrė projektams, elektros tinklo rekonstrukcijai... Rinka iškart sureagavo. Buvo labai daug

darbo, niekas nebespėjo. Tačiau 2018 m. pabaigoje rangovinės įmonės pasiekė žinia, kad numatytos investicijos į elektros tinklą nebus vykdomos. Susidarė didžiulė konkurencija, kainas teko mažinti daugiau nei 50 procentų. Kas dar turėjo darbo, tai iš inercijos dirbo, kas neturėjo - arba užsidarė, arba išvažiavo į Vokietiją dirbti, ieškoti kitų užsakovų. Šiandien valstybė siekia tik momentinės naudos - mažiausia kaina nupirkti darbus, o kas bus vėliau - neaktualu. Sakome, kad investicijos į elektros tinklo atnaujinimą turi būti nuolatinės, neturėtų būti bangavimo, visi darbai turi būti planuojami, nes elektros tinklas - tai valstybės arterijos, nuo kurių esame labai priklausomi. Be to, investicijos reikalingos ne tik tinklo atnaujinimui, bet ir jo paruošimui prijungti vis didėjantį saulės elektrinių, elektromobilių stotelių skaičių. Dabar sudarytas planas trejiems metams, pagal kurį planuojama kasmet elektros tinklų pertvarkai skirti po 70 mln. eurų. O mūsų tikslas paprastas - dirbti, uždirbti, turėti profesionalius darbuotojus, mokėti jiems padorius atlyginimus“, - aiškino UAB „Anykščių energetinė statyba“ direktorius.

► Teodoras Bitinas - įmonės vadovas, atstovaujantis trečiai Bitinų kartai: iki jo įmonei vadovavo T.Bitino senelis Teodoras ir tėvas Alvydas.

Brigados šešiuose miestuose

UAB „Anykščių energetinė statyba“ kontora, kaip, beje, skelbiama bendrovės pavadinime, yra Anykščiuose, tačiau įmoneje dirba ne tik anykštėnai. „Anykščių energetinė statyba“ turi tris anykštėnų elektromonterių brigadas, taip pat savo brigadas Vilniuje, Ukmergėje, Molėtuose, Utenoje ir Šiauliuose. „Stengiamės, kad brigadai daugiau nei šimtą kilometrų nereikėtų važiuoti į objektus. Kiekvieną dieną jie išvažiuoja į darbą ir grįžta. Taip ir patiems darbuotojams geriau, ir mūsų išlaidos mažesnės“, - kalbėjo direktorius.

Šiems metams UAB „Anykščių energetinė statyba“ jau yra sudariusi sutarčių už daugiau nei 2 mln. eurų. T. Bitinas sako, kad įmonė šiuo metu laukia naujų darbuotojų ir mielai įdarbintų ne vieną kitą žmogų, bet formuotų net kelias naujas brigadas. Elektromonteriai į rankas gauna per 1000 eurų, tačiau naujų darbuotojų rasti nėra paprasta. Profesinės mokyklos paruošia labai mažai specialistų, o tam, kad žmogus galėtų dirbti, reikalingas elektrotechninis išsilavinimas, taip pat daugybė kitų atestatų ir pažymėjimų. Kita vertus, jeigu ateina „žalias“ žmogutis, kad ir turįs išsilavinimą, bet be patirties, savarankišku elektromonteriu net ir per pusę metų netampa. Laukiame žmonių ir be išsilavinimo. Jeigu žmogus imlus, iniciatyvus, siunčiam į mokslus. Ir išmoka, įgyja specialybę, patirtį...“ - dėstė T. Bitinas.

Jis kalbėjo, kad „visais laikais didžiausias įmonės turtas buvo ir yra

žmonės.“ „Anykščių energetinės statybos“ kolektyvo branduolys formavosi metų metus, įmoneje dirba profesionalai ir, pasak direktoriaus, žmonės likti ištikimus įmonei, matyt, motyvuoja ne tik alga, bet darbo sąlygos bei tarpusavio santykiai.

„Juokaujame, kad pagrindinis mūsų konkurentas darbo rinkoje yra darbo birža. Valstybės politika neskatina žmonių dirbti: jeigu tu gali gauti pašalpą, - kam eiti į darbą. Gauna geras išmokas, dar kažkur papildomai uždarbiauja... Nors, tiesą sakant, Užimtumo tarnyba mums labai padeda. Pernai metais gavome beveik 30 tūkst. eurų subsidijų darbo užmokesčiui“, - aiškino direktorius.

Nuolat atnaujina technikos parką

Įmonė nuolat stengiasi atnaujinti techninę bazę. Šiuo metu yra įsigijusi du universalūs sunkvežimius „Mercedes Benz Unimog“ - techniką, kuri gali gręžti, yra aprūpinta kranu, gali dirbti ir kaip autobokštas. Tiesa, technikos parke dar yra ir senų autogrąžtų, tokių kaip GAZ 66. „Mūsų darbe automobilis turi būti ir universalus, ir pravažus. Turime kraną, vienintelį tokį Anykščiuose, kuris gali kelti iki 15 tonų. Jį dažnai ir nuomojame. Turime vilkiką, skirtą atramoms vežti, ekskavatorių, sunkvežimį. Turime kabelių klojimo mašinas, o jų kabelių traukimo jėgą valdo kompiuteris. Pernai nusipirkome kryptinio gręžimo mašiną. Horizontalusis gręžimas yra naudojamas tokiais atvejais, kuomet sunkiai prieinamos vietose reikia kloti naujas inžinerines komunikacijas, o atvirai kasti grunto negalima, taip pat dideliame gylyje, po vandens telkiniais ir geležinkeliais. Mechanizmas po žeme išgręžia reikiamo diametro tunelį ir įtraukia į jį naujus atitinkamo dydžio vamzdžius. Gręžiant operatorius zondų reguliuoja gręžimo kryptį ir gylį. Užsakovui dabar galime pasiūlyti kompleksinę paslaugą, taigi, mažėja ir mūsų darbų savikaina. Šiuo metu galime atlikti kryptinio gręžimo, apimančio iki 200 metrų atstumą, darbus. Taigi, didžioji dalis mūsų darbų vykdoma mechanizuotai. Bet technikos visada trūksta, nes visoms brigadoms dažnai vienu metu reikia to paties mechanizmo. Turime grafiką, visų poreikiai jame užrašomi. Kiekvienais metais stengiamės atnaujinti techniką. O GAZ 66 jau greitai statysime „ant postamento“, - šypsojosi direktorius.

Įmonės valdymas darosi vis liberalesnis

T. Bitinas sėdi kabinete, kuriame sėdėjo jo tėvas, Anykščių garbės pilietis A.Bitinas. Net baldai kabinete neperstumdyti ir direktoriaus kėdė ta pati.

44-erių metų T. Bitinas ir jo dvejis metais vyresnis brolis, profesorius, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos viceministras Audrius Bitinas vaikystėje dažnai bėgiodavo „Anykščių energetinės statybos“ koridoriais. Teodoras sako prisimenąs naujajam šventės vaikams, kurios vykdavo įmonės aktų salėje. Atsimena ir išvykas su tėčiu į įmonės

statomus objektus bei poilsio bazę Molėtų rajone, kurią, beje, ir dabar valdo „Anykščių energetinė statyba“.

Iki darbo „Anykščių energetinėje statyboje“ pradžios T.Bitinas dirbo Vilniuje, bendrovėje „Lietuvos energija“, vėliau performuotoje ir pavadintoje „Litgrid“. „Man visą laiką buvo įdomūs kompiuteriai, elektronika, elektra. Bet tėčio pakeisti nesiruošiau. Jis buvo užsiminęs, kad būtų verta Vilniuje įsteigti filialą. Bet taip ir nuplaukė mintis. Prasidėjusi finansų krizė 2008 metais šiuos planus dar toliau nukėlė į ateitį. Tėtis yra sakęs, kad pasitrauks ramia širdimi, kai jaus, jog įmonė dirba stabiliai. Jis sakydavo - „300 metų negyvensiu“. Ir vis pasiūlydavo grįžti į Anykščius. Taip po truputį bekalbėdami ir nusprendėme. 2014-ųjų pabaigoje aš čia ir pasirodžiau. Pradžioje buvau jo pavaduotoju, paskui įmonę man perdavė. Sutiko kolektyvas palankiai ir nuosirdžiai, daugelį darbuotojų pažinau“, - apie tai, kaip grįžo į Anykščius, pasakojo T.Bitinas.

2020 metais miręs A.Bitinas Anykščiuose buvo didžiai gerbiamas žmogus. Pasak T. Bitino, bent jau Anykščiuose jam pavardė tik padeda. „Tėtis neturėjo priešų, su visais gerai sutarė. Aš didžiuojuosi, kad esu jo sūnus“, - sakė direktorius.

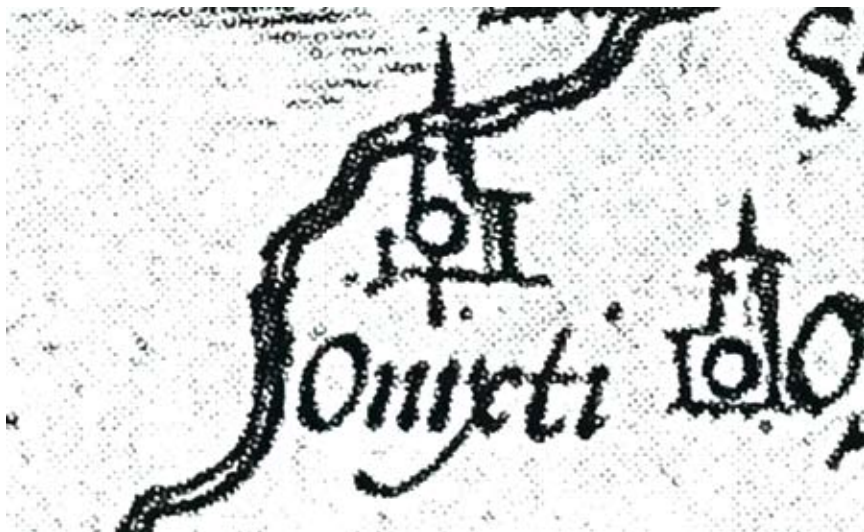
Paklaustas, ar nėra buvę situacijų įmoneje ar sprendimų, kuriems tėtis nebūtų pritaręs, T. Bitinas ilgokai pamąstęs sakė, jog, galimas daiktas, tėvas jį subartų dėl pernelyg liberalių santykių su darbuotojais. Kita vertus, direktorius svarstė, kad greičiausiai senelis dėl liberalumo būtų turėjęs priekaištų tėvui. „Kiti laikai buvo, tada nereikėjo rūpintis užsakymais, buvo žmonių - tik vykdyk planus. O kuo toliau, tuo daugiau santykiuose su darbuotojais reikia diplomatijos. Stengiuosi įsiklausyti į jų nuomonę, išgirsti rūpesčius ir, aišku, pasitikėti“, - kalbėjo verslininkas.

Senelis Teodoras Bitinas mirė 1977-ųjų liepos 6-ąją, o dabartinis UAB „Anykščių energetinė statyba“ direktorius gimė tą pačią metų liepos 19-ąją. Ką tik mirusio senelio garbei ir buvo anūkui perduotas Teodoro vardas.

UAB „Anykščių energetinė statyba“ yra įsteigusi įmonės muziejų. T. Bitinas kalbėjo, kad ir pats domisi energetikos istorija, renka medžiagą, darbuotojų prisiminimus, visa tai planuojama sudėti į knygą apie įmonę, išplėsti ir patį muziejų.

Anykščių strategijos koncepcija: „Kurortas A“ - tarsi naujos kokybės tikrovė

Fatališko Ukrainos karo kontekste visos temos nublunka ir tampa tarsi beprasmės. Tačiau būtent optimizmo šviesa stabdo karo destruktijas tikėjimu, jog gėris anksčiau ar vėliau nugalės. Būtent toks optimizmo koncentratas yra ir naujoji ANYKŠČIŲ Miesto Kurortizavimo koncepcija ir veiksmų programa 2022–2027, kurią praeitų metų gale parengė architektas Audrys Karalius. Šiame projekte dėmesys sutelktas į Anykščių miesto Kurortizavimo koncepcijos esmę, juo siekiama nubrėžti Anykščių miesto strategijos metmenis žyminčias gaires ir procesus, kurie leistų Anykščių miesto infrastruktūrą, procesus ir esamą įvaizdį konvertuoti į šiuolaikinį XXI amžiaus miestą-kurortą, išsiskiriantį individualiu ir savitu veidu.

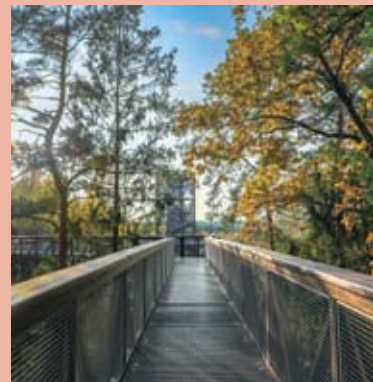
ONIXTI _ 1580 m _ Lenkijos karaliaus ir Lietuvos Didžiojo kunigaikščio Stepono Batoro nurodymu sudarytas Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės, Livonijos ir Rusijos žemėlapis (kartografas Maciej Strubicz, 1580 m., išleista 1989, Kelne)

Šios Kurortizavimo koncepcijos modelis – trinarė vizija „KURORTAS A“, besiremianti gyvenimo kokybės kriterijais, konsoliduota veikla, architektūrine-urbanistine logika, miesto galios didinimu ir ilgalaikė nauda.

1 VIZIJA – Suformuoti Anykščiuose aukštos kokybės miesto centrą – esminį urbanistinės struktūros mazgą ir rūšinės architektūros koncentratą bei pagrindinį Anykščių multifunkcinės gravitacijos branduolį.

2 VIZIJA – Sukurti Lietuvoje naują, kokybišką, stiprų ir savitą XXI amžiaus kultūrinį miestą-kurortą – Anykščius.

3 VIZIJA – Kurti, projektuoti ir išstbulinti Anykščių miestą iki Lietuvos vietos, geriausiai tinkamos gyventi kokybinių rodiklių aspektu, ir paversti jį miestu-mitu, traukiančiu čia gyventi jaunimą bei šviesiausio Lietuvos visuomenės segmento atstovus, o pirmiausia – pačius anykštėnus (rašoma Kurorto A strategijoje).

„Kurortizavimo strategijos konceptas remiasi neeiliniu Anykščių miesto potencialu, todėl yra ambicingas, futuristinis ir... visiškai pagrįstas bei realus. KURORTAS A taps naujos rūšies kokybė, kuri dreifuojančio miesto gyvenseną pakeis iš esmės“, – sako koncepcijos autorius Audrys Karalius.

Architekto teigimu, šiandien Anykščiams per anksti snūduriuoti ir ilsėtis – aktualios veiklos, išnaudojant miesto potencialą, esama labai daug ir įvairios. Ankstesniame Anykščių strateginiame 2019–2025 plane dominuojanti A. Baranausko sentencija „Po šituo stogu viešėt patogų“ labiau primena nusiramino kėdutę, o ne žygio planą.

Anot architekto, pokyčiai gimsta tik galvose, gebančiose kritiškai įvertinti esamą būklę, aptikti sergančias ląsteles ir randančiose realių receptų joms gydyti. Ir tokių galvų Anykščių savivaldybėje, anot architekto, yra pakankamai, kad proveržis įvyktų.

Daiva Gasiūnienė, Anykščių rajono savivaldybės vyr. architektė: „Bemaž visą dešimtmetį, o gal ir dar daugiau, Anykščiai buvo išsikėlę kultūrinio turizmo strateginį siekį. Tačiau ir politikai, ir jų sprendimų vykdytojai, ir bendruomenė neturėjo aiškios, išgrynintos, viso miesto infrastruktūrą apimančios koncepcijos. To visaapimančio požiūrio, kuris atidengtų dar neišgydytas urbanistines, kultūrinės bei socialines kurortinės vietovės statusą turinčio miesto žaizdas, išgrynintų galimus plėtros prioritetus, orientuotus į tapsmo kurortu perspektyvą.

Dažniausiai buvo šokinėjama, it gesinant gaisrą, prie atskirų problemėlių, nematant visumos, nesiekiant sprendinių koreliacijos ir, suprantama, taip ir nerandant bendrojo kurorto kūrimo vardiklio. O jis būtinas“.

Anot Anykščių rajono savivaldybės vyr. architektės, „Anykščių miesto kurortizavimo koncepcija ir veiksmų programa 2022–2027“ tapo įvykiu Anykščiuose. Svarbu ir tai, jog šis projektas padės inovatyviai įsikomponuoti į bendravalstybinės programos strateginį kursą, ypač į XVIII Lietuvos Respublikos vyriausybės programos VI skyriaus „Lietuvos Žaliasis kursas“ kontekstą.

„Anykščių miesto Kurortizavimo koncepcijos esmė – nubrėžti Anykščių miesto strategijos metmenis žyminčias gaires ir procesus tarpdisciplininėje erdvėje, siekiant sklandžiai konvertuoti Anykščių miesto infrastruktūrą, procesus ir įvaizdį į šiuolaikinį XXI amžiaus kurortą, išsiskiriantį individualiu ir savitu veidu“, – sako D. Gasiūnienė.

Svarbu pažymėti, kad projektas „KURORTAS A“ nėra formaliai tvirtinamas dokumentas, tai strateginių gairių projektas. Jo tikslas atskleisti negeroves, jas permąstyti ir išgryninti ateities planavimo prioritetus. Ypač turint galvoje tokius dokumentus, kaip Anykščių rajono strateginis planas ar planuojamas rengti Anykščių miesto bendrojo plano keitimo dokumentas. Šie svarbūs planavimo dokumentai būtų papildyti priemonėmis, konkrečiais uždaviniais, sprendiniais, reikalingais pagerinti miesto gyventojų ir svečių gyvenimo, darbo, poilsio kokybę.

Anykščių savivaldybės užsakyму parengtą Kurortizavimo Strategijos I etapą sudaro 9 pagrindiniai tikslai ir iš jų išplaukiančios 78 užduotys. Taip pat šiame etape pateikta 40 konkrečių projektų ir kitų įgyvendinimo priemonių. Toliau dalykinis projektų ir priemonių skyrius bus plėtojamas ir vystomas Kurortizavimo Strategijos II etape.

Anykščių miesto kurortizavimo koncepcijos reikšmingumu neabejoja Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorė Ligita Kuliešaitė, pabrėždama šio dokumento svarbą kasdinių sprendinių įgyvendinimui:

„Anykščių miesto kurortizavimo koncepcija ir veiksmų programa 2022–2027 suteikia stiprų pagrindą ir kryptis miestui ieškant savo, kaip kurorto, tapatybės ir veido. Ši koncepcija leidžia suprasti, kad kurorto statusas tėra formalumas: svarbiausia yra plėtoti stipriąsias Anykščių puses ir vietos unikalumą kitų kurortų atžvilgiu. Tikiu, kad šis dokumentas nenuguls į stalčius, o jo nubrėžtomis gairėmis bus vadovaujamasi priimant net ir kasdienes sprendimus. Juolab kad koncepcijoje pateikiami ir įrankiai bei priemonės Anykščių, kaip kurorto, plėtrai. Juk jau ir šiandien galime drąsiai vadintis „Kurortu A“ (#kurortasA).

Anykščių rajono savivaldybės vyr. architektė D. Gasiūnienė teigia: „Šiandien Anykščiuose vyksta ypatingi proveržiai. Esame ant tikrai didelių pokyčių slenksčio. Tarptautiniame URBACT projekte dalyvaujame pristatydami autentišką sampratą „Anykščiai – kultūra sveikas miestas“, tarp devynių pasaulio miestų esame vieninteliai iš Lietuvos. Kartu su šiuo tarptautiniu projektu vyksta Anykščių rajono mero Sigučio Obelevičiaus potvarkiu sudarytos darbo grupės rengiama Anykščių kultūros paveldo aktualinimo programa ir konkretinamas jos priemonių planas iki 2030 metų, kuriuo bandoma permąstyti Anykščių miesto ir Anykščių regioninio parko teritorijoje esančio tiek kultūros, tiek gamtos paveldo objektų panaudojimo atnaujinimą.

Darbo grupė, vadovaujama mero ir jam talkinančio kultūrologo, muziejininko Vytauto Balčiūno, sprendžia ir rengia šios be galo Anykščiams svarbios temos autentišką programą, kuri neturi analogų Lietuvoje.

Beje, Kurortizavimo strategija ypatingą dėmesį skiria Anykščių miesto istorijai ir kilmei. Strategijoje pateikta originali Anykščių vardo kilmės hipotezė, miesto raida amžių bėgyje. Strategijos autoriaus įsitikinimu, genas, duodantis pradžią kiekvienai gyvybei, taip pat ir miestui, yra esminis faktorius. Todėl, anot A. Karaliaus, tinkamas miesto geno iššifravimas, jo „įdarbinimas“ nūdienoje, yra be galo svarbus miestui, siekiančiam ilgalaikių ambicingų pokyčių, būtinų tampant autentišku kultūriniu kurortu.

Kaip žinia, 2020-ųjų rugsėjį, Anykščiams surengus architektūrines kūrybines dirbtuves, buvo nagrinėjama Anykščių miesto centro problematika ir galimos transformacijos. Kūrybinių dirbtuvių pagrindu sugeneruoti projektai programoje ES finansavimui gauti iki 2030 metų. A. Karaliaus parengta Anykščių Kurortizavimo strategija „KURORTAS A“ yra natūrali prieš pusantrų metų surengtų kūrybinių dirbtuvių tęsa.

Giedrė Leitonė, Anykščių rajono turizmo komisijos narė, verslininkė, pastebi: „Anykščiai – jau daugelį metų toks žavus literatūrinis, jutiminis taškas. Jį garsino ypatingą jautrumą į teksto audinį gebantys jausti žmonės, susiję su praeitimi, bet tampantys šiandien kuriamo kurorto formato atraminiais pamatų akmenimis.

Laikas naujam formatui, padedančiam konvertuoti jausenas ir išgyvenimus šiuolaikiškais ir jaudinamais žodžiais, įrankiais, būdais.

Laikas sužaisti šviežią intelektualią partiją, kuri sujungs laiko fragmentus, atėjusius iš praeities iki šiandienos, ir pranykusius istorinius faktus pateiks kaip flirtą su istorija.

Laikas veikti dinamiškai ir šiuolaikiškai, turėti drąsos, inovatyvumo, jautrumo, o svarbiausia subtilumo!

Anykščiai – subtilus kultūros, istorijos, gamtos bei mitologijos kontekstas, kuris žmones čia traukia atvykti, ilsėtis, gyventi, kurti, patirti...

Tikslas – ne tik išlaikyti traukos rakursą, bet kurti naują kurorto ikoniškumo etaloną Lietuvoje!“

Miestas – yra pilietinis susitarimas. Tai yra miesto priežastis, genas ir prigimtis, kuri iš esmės nekinta nuo Antikos polio laikų. Savo ruožtu miesto urbanistinės struktūros, architektūra ir estetika yra to susitarimo medžiaginė projekcija miesto teritorijoje. Taip pat ir funkciniai miesto ryšiai, procesai bei jų dinamika yra ne kas kita, kaip miesto Susitarimo cirkuliacinis produktas. Įkraunantis arba iškraunantis miestą tarsi akumuliatorių. Didinantis arba sekinantis miesto galią (rašoma Kurorto A strategijoje).

Anot Kurortizavimo Strategijos autoriaus, projektas sumanytas kaip atviro kodo sistema, kuri galėtų būti redaguojama ir papildoma realizacijos etape, reaguojant į aktualias realijas bei kūrybines įžvalgas. Šiuo atveju kolektyvinė diskusija, sprendinių atranka ir jų aprobavimas būtų labai svarbūs. Taip pat, kaip ir autorinė šios Konceptcijos priežiūra.

Šios strateginės Konceptcijos laukas – lokalus identitetas, urbanistika, architektūra, funkcinis karkasas, informacinė sklaida ir Anykščių miesto naratyvai bei įvaizdžiai.

Antrajame Strategijos etape numatyta koncepcines įžvalgas ir teiginius iliustruoti grafinėmis schemomis ir išsamesnėmis įgyvendinimo priemonėmis bei projektais.

„Stovint ant ambicingo projekto „Kurortas A“ slenksčio, būtina įsisąmoninti viena – tam, kad idėjos būtų palaikomos ir įgyvendinamos, jos turi būti išgirstos, suprastos ir pamiltos Anykščiuose“, – sako A. Karalius.

Anot architekto, „KURORTAS A“, kaip naujos kokybės tikrovė, nėra įmanomas ir nebus patvarus, ilgaamžis be pilietinio anykštėnų susitarimo. Dar Antikos filosofas Aristotelis sakė: „Miestas, kaip kolektyvinė dorybė, materializuosis (taps matomas ir gyvybingas), kai visi: ir valdžia, ir gyventojai, – laikysis pilietinio susitarimo“.

Labai svarbu, kad strategija „KURORTAS A“ ir taptų tuo pilietiniu susitarimu, kurio nuostatų būtų laikomasi kaip savotiškos miesto konstitucijos.

„Kam rūpi ramus poilsis, nuo miesto triukšmo, bus patenkintas, vasarodamas Anykščiuose“, - taip rašė „Lietuvos aidas“ 1935 metais.

„Anykščiai – didelės ateities vasarvietė“ („Lietuvos aidas“, 1937 m.)

„Prabėgus beveik 90 metų, anykštėnų ir ramų poilsį vertinančių Lietuvos žmonių lūkesčiai nepasikeitė. Anykščiai sparčiais žingsniais siekia kurorto statuso ir ne bet kokio, bet kurorto A, kuriame puikiai dera nuostabi gamta, karališka istorinė praeitis, kultūra ir turizmas, galimybės sveikatintis, poilsiauti ir gyventi“, – reziumuoja Anykščių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius.

Priminsime: Anykščių rajono savivaldybės užsakymu 2021 metų pabaigoje parengta „Anykščių miesto kurortizavimo koncepcija ir veiksmų programa 2022–2027“, kuri nuotoliniu būdu 2022 m. vasario 1 buvo pristatyta ir svarstyta Anykščių rajono turizmo komisijoje, o vasario 3–4 dienomis buvo aptarta ir diskusijoje su Anykščių rajono savivaldybės vadovais. Projekto autorius - Audrys Karalius, žinomas Lietuvos architektas, urbanistas, tarptautinis ekspertas ir architektūros kritikas.

Kai žmogus žmogui žmogus, tai ir žmogus žmogui žmogus

Molėtų rajono miestelis Alanta ir technikumo gyvenvietė susiglaudę šonais. Kiek atsimenu, vietiniai šią vietą paprastai vadino „dvaru“, arba „Alantos dvaru“, nes gyvenvietė įkurta šalia buvusio Tadeušo Pac-Pomarneckio dvaro, nors sovietmečiu gyvenvietė buvo žinoma kaip Naujasodis. 1972-aisiais Alantos dvare filmuotas vienas garsiausių lietuviškų filmų „Tadas Blinda“.

Alantai pasisekė - beveik prieš penkiasdešimt metų į Alantą atvyko iš kaimyninių Balninkų kilęs Vladas Pusvaškis. Buvusio Alantos technikumo, o dabar Aukštaitijos profesinio rengimo centro direktorius V. Pusvaškis nugyventą technikumą paverė klestinčia švietimo įstaiga, ją aplipdė įvairiais verslais. Rekonstruotas Alantos dvaras - jame veikia Vaidoto Žuko meno galerija ir palaimintojo Teofiliaus Matulaičio ekspozicija, dvaro tvartas paverstas kino teatru, kuriame vasaromis rengiamos „Santaros-Šviesos“ konferencijos.

V. Pusvaškis vietinių laikomas ne tik itin veikliu ir sumaniu vadovu, bet ir geru žmogumi, kuris pirmas atsisauks, kai reiks pagalbos. Net šiek tiek keista, nes paprastai direktoriai, verslininkai ir kiti ponai sodiečių būna prastai kotiruojami...

Prieš beveik dvejus metus prie Alantos technologijos ir verslo mokyklos prijungta Anykščių technologijos mokykla ir suformuota bendra įstaiga - Aukštaitijos profesinio rengimo centras. Anykštėnai dabar stebi, kaip V. Pusvaškis gaivina bemaž komos būklės buvusią Anykščių „profkė“.

... Vidmantas Šmigelskas ➤

➤ Aukštaitijos profesinio rengimo centro direktorius Vladas Pusvaškis švietimo įstaigą aplipdė daugybe verslų.

Teisingus kelius parodė...eksperimentai

- Regis, esate patologinis kūrėjas - pradėant žmonos Janinos tėviškės sodyba Geliogaliuose (Balninkų sen.), kurią visą perstatėte ir persikraustėte iš išpuoselėtų namų Alantoje, iki Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialo. Jau nekalbant apie darbus Alantoje...

Gyventi neįdomu, kai kažko naujo nedarote?

- Matyt, toks mano charakteris. Sulaukiu ir replikų, jog vietoje man nepatinka stovėti. Turbūt dėl to ir pavyksta. Kai dirbi, tai ir padarai, bet buvo visko. Sovietmečiu ir kūrėm, ir nusivylėm kūrimu. Visai juk buvo. Ir

sužlugo daug kas. Ir grybus auginom, ir vilnas karšėm, ir šiltnamį net 18 arų turėjom. Reikėjo katilinę išjungti per blokadą - ir sužlugo mūsų šiltnamio verslas. Tada vėl turėjom kažką iš naujo daryti...

- Bet nesėkmės Jūsų nešokiravo ir

nežlugdė...

- Viskas gyvenimiška... Sovietmečiu mes vieninteliai rajone laikėm avis. Kur dėti vilną? Važiavau iki lengvosios pramonės ministerijos, susipažinau su ministru. Išsišnekėjome ir iš šiaulių mums davė nurašytą vilnų karšimo mašiną. Dar atsiuntė ir meistrus. Meistrai sumontavo mašiną ir buvome ją paleidę. Bet... griuvo kolūkiai, o avys niekada nebuvo rentabilios. Išnaikino avis, nereikalinga tapo ir vilnakaršė. Tada tose patalpose nutarėme grybus auginti. Iš Sankt Peterburgo pirmiausia šampinjonų sėjinukų atsivežėm. Auginom gal porą metų. Bet pamatėm, kad nėra didelio biznio, tad ėjom vėl tolyn. Sovietmečiu prie technikumų gyvulininkystės komplekso buvo buitinės patalpos ir dar du kabinetai. Sumąstėm, kad ten reikia mėsos cechą įrengti. Su lenkais susitikom, susibičiuliavom ir dar 1990 metais, dar nepaskelbus nepriklausomybės, Maskva davė leidimą išvežti iš Lietuvos Jonavos gamybos trąšas. Ir pradėjome vežti. Sukaupėm pinigų. Paskui „Azotas“ pamažėjo, trąšų kaina pakilo, lenkams Jonavos trąšos tapo nebe-populiarios. Bet jiems reikėjo ir kalio trąšų. Tada pradėjome bendrauti su Soligorsko kombinatu. Važiuojam pas juos, pasišnekam, susipažįstam. Lietuvoje perkame šaldytuvus „Snaigė“, vežam juos baltarusiams, o į Lietuvą jie atvaro vagonus kalio trąšų. Varom, būdavo, kokius 8, 10 ar 11 Kamazų iš Molėtų ir pervežame trąšas į Lenkiją. Vėliau persiorientavome į trąšų išsiuntimą Lenkijon vagonais, juos peradresuojant. Pinigai kaupėsi, kaupėsi... Pagalvojom - čia išgyvenam iš savo pelno, o iš tų pinigų, kurie kaupiasi, reikia nusipirkti lenkiškos įrangos. Nusipirkome ir pastatėme mėsos cechą, kuris sėkmingai veikia ir šiandien, tiktai valdomas kitų šeimininkų.

Technikumui pradėjo vadovauti per žmonos ašaras

- Tarybinis ūkis-technikumas, kuriam tarybiniais metais vadovavote, buvo ypač keistas darinys. Jo vadovas turėjo būti toks mėšėdis vegetaras – viena vertus, jis turėjo būti ūkininkas, kolūkio pirmininkas, kita vertus - pedagoginio darbo administratorius...

- Pradžioje žemės ūkio technikumai buvo steigiami prie ūkių, nes technikumų mokiniams reikėjo turėti praktinę bazę. Bet tarybinio ūkio direktorius buvo vienas, o technikumų - kitas. Alantos atveju, Kareiva, kuris mane priėmė 1973 metais į darbą, buvo ūkio direktorius, o Jovaiša - technikumų direktorius. Jei technikumiečiai prasižengia, prasikalsta, pasigeria – metams jie siunčiami į tarybinį ūkį padirbėti. O tarybiniame ūkyje ir taip žmonių daug. Priima be didelės meilės. Ūkio direktorius sakydavo: „Čia mes - ne auklėjimo darbų kolonija. Eik ir pasakyk tech-

nikumo direktoriui - nėra čia vietos“. Ministerija pamatė, kad nėra variantų, reikia įstaigas jungti. Ir padarė tarybinį ūkį-technikumą, direktoriui skyrė du pavaduotojus. Vienas pavaduotojas - mokymui, kitas - gamybai. Aš Alantoje pradėjau dirbti dirbtuvių vedėju, paskui inžinieriumi, o tada gal ketverius metus buvau pavaduotoju gamybai. Susitvarkėme gamybą. Net vėliau gaudavome. O technikumė 600 mokinių, po 4 kambarių gyvena, visko yra... 1985 metais, gal birželio mėnesį, „Komjaunimo tiesoje“ straipsnis - technikumų langai išdaužyti, sienos ištrupėjusios, durys supjaustytos... Buvo tada tarp mokinių tokia mada - mėtyti peilius į duris. Po to straipsnio ministerija kvietėsi mus visus - pavaduotojus, vyriausiuosius specialistus - ir davė pylos. Parvažiavę turėjome imtis priemonių. Mane pradėjo įkalbinėti vadovauti, matyt, po to „Komjaunimo tiesos“ straipsnio. Atvažiavo iš ministerijos kadro rengimo viršininkas. Be žmonos pritarimo nesiryžau duoti atsakymo. Žmona tuoj verkt - neik, technikumė bardakas.

- Vis dėlto Janina leido imtis vadovauti technikumui, o ar dabar nesako - Vladai, gal jau viskas, užteks?

- Dabar sako, ką nori, tą daryk... Kai suėjo man 68 metai, buvo direktoriaus konkursas, aš į konkursą nėjau. Gana, sakau... Tada ministerija parašė rezoliuciją - „pratęsti neterminuotai darbo sutartį“. Neterminuotai trejus metus atidirbau. Pernai spalio 5 dieną buvo direktoriaus konkursas, nesiruošiau dalyvauti. Bet ministerija vėl parodė iniciatyvą, kad reikia įšnekinti... Ir įšnekino. Kvietėsi ir Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius su visa valdžios komanda. Sako, pradėjai, tai reikia nors metus kitus... Taip ir atsідūriau čia. Kai matysiu, jog atsibodo arba nebėra ką veikti, išeisiu.

Sėkmę lėmė ir mokėjimas bendrauti

- Žinau, kad gimtuosiuose Balninkuose ar Geliogaliuose, kur gyvenate, žmonės supranta, kad Jūs esate daug pasiekęs, tačiau vis tiek esate laikomas savu, vienu iš bendruomenės narių. Visur Jūs toks savas, ar tik Geliogaliuose?

- Visur... Ir Alantoje savas, ir Molėtų savivaldybėje savas. Toks mano būdas. Taip buvome mokyti nuo mažumės. Nebuvome išpaikinti. Gal ir paveldėtas komunikabilumas. Per direktoriaus konkursą buvo įvairių klausimų... Aš sakau - supraskit, jeigu vyresnieji vadovai, kurie dirbo ir Sąjūdžio laikais, tada nebuvo nušvilpti, vadinasi, jie moka dirbti su žmonėmis. Per šitiek darbo metų niekas nėra parašęs skundo. O kai kūrėsi Sąjūdis, buvau vadovu išdirbęs penkerius metus. Alantos Sąjūdžio grupė aš praktiškai ir sužlugdžiau. Alantoje buvo nemažai Sąjūdžio žmonių. Vieną dieną jie sumąstė - norime, kad atvažiuotum į posėdį. Gerai, sakau, atvažiuosiu, bet tą dieną atvažiuoja Romualdas Sikorskis, Finansų ministras, aš su juo bendrausiu, gali būti, kad aš atvažiuosiu vėluodamas. Tiesiai šviesiai sakiau - jūs mane salėje galėsite pasmerkti: atvažiuavo direktorius į susirinkimą vėluodamas lyg koks ponas. Ateinu pas juos, o sąjūdininkai bara kolūkio pirmininką. „O, - sako, - ir direktorius atvažiuo“ (šalia Alantos tarybinio ūkio-technikumo, kuriam vadovavo V. Pusvaškis, buvo Mičiurino kolūkis, kurio centras buvo Alanta - aut.past.). Sakau, ką tik Finansų ministrą išleidau, jis daug visai Alantai padėjo. Sąjūdininkai perskaitė žmonių atsiliepimus, - prieš tai jie anketą buvo išplatinę. Mane anketose išliaupsino, o kai išliaupsina, nėra ko labai ir šnekėt. Išvažiuoju. Sąjūdžio renginiai tada buvo nelyginant sambūriai žmogelių, kaulių skersti susirinkusių, lygio... Nei pirmininkaujančio, nei sekretoriaujančio. Visi vienu metu šneka, priekaištuoja... Kitą dieną susitikau su sąjūdininkais, sakau, netvarka pas jus, reikia nors šiek tiek tvarkos. Sako, direktoriau, stikime kartu atskirą Sąjūdį. Susirinkome kino salėje. Gal apie 20 žmonių. Sakau, turi būti staliukas, išrinkta, kas protokoluos, kas pirmininkaus... Ir, sakau, šnekam, kas kiek nori ir ką nori, bet vienas kito nenutraukiam. Pašnekėjo visi, kas ką norėjo, ir tuo pasibaigė. Ir daugiau posėdžių Alantoje nebuvo. Kai visi išsišnekėjo, Sąjūdžio veikla nutrūko.

Sudaryk darbuotojui geras sąlygas - ir jis gerai dirbs

- Užsiimate lyg ir visuomeniniu verslu - uždurbate pinigų Aukštaitijos profesinio rengimo centrui, o ne sau asmeniškai. Švietimo įstaiga turi statybininkų brigadas, siuvyklą, šiltnamius ir kt.. Alantos filiale įrengti saulės kolektoriai, biudžų įgėgainė. Kodėl darote verslą visiems, o ne sau asmeniškai?

- Kai išėsiu, žinosiu, jog palieku kažką po savęs, niekas negalės reikšti priekaištų, jog palikau netvarką. Vėlgi, matyt, toks buvo mano auklėjimas. Pradedant seneliais, baigiant tėvais. Aišku, galėjau daryti savo individualius verslus, bet, kai įsisuki, pradedi galvoti, jog už tai, kad šitoje terpėje normaliai gyvenu, normaliai augau, kad mane supo geri žmonės, reikia ir žmonėms būti geram.

Šnekęjau su Audroniumi Gališanka (anekštėnas, siuvyklos direktorius - aut.past.). Mes turime siuvimo mašinų, bandysime rasti bendrą kalbą, yra moterų, kurios gali siūti, bet jos į Molėtus ar į Pabradę negali važinėti, nes augina mažamečius vaikus. Mes Alantoje siuvome Padvaisko kompanijai čiužinius ir gana daug dirbome. Bet dabar jie gavo ukrainiečių, todėl mūsų moterys liko be užsakymų. Jeigu žmogus žmogui žmogus, tai ir žmogus žmogui žmogus. Žmogui reikia gyventi. Sudaryk sąlygas, kad jis galėtų save išreikšti, tada ir tu būsi gerbiamas ir patenkintas. Tokia mano nuostata nuo mažens.

Tėvai auklėjo subtiliai

- Jūs esate iš daugiavaikės šeimos. Jūs - vyriausias?

- Buvome šeši broliai. Aš vyriausias. Tarp manęs ir jauniausio brolio Broniaus 19,5 metų skirtumas. Jis gimė, kai aš buvau armijoje.

- Kai 19,5 metų skirtumas, Jūs jaunėliams buvote ne tik brolis, bet ir tarytum tėvas?

- Kol jie maži buvo, - taip. Bet kai jie užaugo - bendraujame broliškai. Džiaugiuosi tais santykiais. Brolis Jonas (buvęs Suginciu (Molėtų raj.) seniūnas Jonas Pusvaškis - aut. past.) miręs, bet jo žmona Alė tarytum mūsų žmogus. Vieną kartą per metus tėvų garbei užsakome Balninkuose mišias, susirenkame visi į mano sodybą ir leidžiame laiką. Čia tokia oficiali giminės šventė. Renkamės ir per gimtadienius, žmonių gimtadienius. Niekada nekonfliktavome nei dėl turto, nei dėl žemių.

- Bet jeigu broliams kyla problemų, Vlodo patarimo pirmiausia klausiamą?

- Mano gyvenimiška patirtis didesnė... Bet spaudimo nebūna. Mes vienas kitam pasirošę

padėti bet kuriuo paros metu. Mūsų tėtė buvo griežtas, ir mes analogiškai visi esame griežtoki, bet visi blaiviai galvojančios, kad per didelis spaudimas taip pat yra blogai.

Kai grįžau iš armijos, metus padirbėjau Molėtuose ir man parūpo nusipirkti motociklą. 1971, 1972 metais su „Jawomis“ daugybė žmonių žuvo. Bet sumąščiau, kad man reikia motociklo, ir tėtėi pasakiau. Jau ir pažiūrėjau, ir pervažiavau, ir lyg ir rezervavau. „Gera tu galvoji. Reikia pirkti. Bet dar pasvarstyk, sūnau, kada tu juo važiuosi. Kai dulkės - nugara balta, purvas - purvina, o kai sniegas ar lietus, tu apskritai nevažiuosi. Kada tu važiuosi? Tu gi rankas turi. Nusipirk, nors ir seną, mašiniuką. Mūsų telyčia veršiuosis, karvę parduosim, palauk iki pavasario - pridėsim. Dar ir mus paveši. Dar ir į kapines užėik, pažiūrėk, kiek ten tavo bendraklasių jau guli“, - ramiai išdėstė tėtė. Prisiminiau, kiek mūsų tikrai jau kapinėse...Ir, be jokių kitų argumentų, be didesnių priekaištų, jis mane privertė persigalvoti. Po metų įsigijau senąjį kupriuką „Zaporožec“.

- Pats buvote griežtas tėvas?

- Reiklus, griežtokas. Tvarka turi būti. Bet vaikai mano buvo labai geri. Motyvuoti. Jokios problemėlės.

Įsikūrė uošvijoje

- Užauginate sūnus Jaunių ir Liną bei dukrą Justę. Jaunius yra Energetikos ministerijos kancleris. Kuo užsiima Linas ir Justė?

- Justė SEB banke dirba, pernai dar mokėsi masažuotoja, profesinę mokyklą baigė. Dabar po pagrindinio darbo dar dirba ir SPA. Ji sportiška, buvo „Lietuvos ryto“ šokėja gal 4 ar 5 metus. Už Jaunių ji jaunesnė 11 metų, už Liną - 7.

1985 metais į mokyklą turėjau ateiti Rugsėjo 1-ąją, į mokslo metų atidarymą, ir pradėti direktoriauti, o naktį - 2 valandą 15 minučių gimė Justė. Iš vakaro žmoną nuvežiau į Uteną, į ligoninę. Su pažįstamu chirurgu dar pasijuokėm, kad bus sūnus. Net negalvojau, kad gali būti dukra, nes mes septyni - broliai. (vienas brolis mirė septynių mėnesių), pas mamos brolių penkios mergaitės, pas tėtės pusseserę - ketu-

rios mergiokos. Ir mano brolio Jono jau buvo dvi dukros. Na, negali būti pas mus mišrinta. Chirurgas man pusę trijų skambina - viskas gerai, gimė dukra. Galvoju, dar sulaukęs ryto pats į ligoninę paskambinsiu, dėl viso pikto. Skambinu, sako - tikrai dukra. Tik tada apsidžiaugęs patikėjau.

Linas yra teisininkas, dirba privačioje įmonėje. Gyvena Alantoje, mūsų sodyboje, ruošiasi laikyti advokatūros egzaminą. Dirbo Žemės ūkio ministerijoje, tačiau dėl sveikatos problemų grįžo į kaimą.

- Beje, kodėl iš Alantos išsikraustėte į Balninkų seniūnijoje esančius Geliogalius, į uošviją?

- Nenorėjo žmona prarasti tėviškės. Jos seseriai tėviškės namų nereikėjo, o jei mums nereikia, tada lieka tik parduoti. Nors Alantoje, prie namų, 80 arų žemės, tvenkinys, viduryje tvenkinio - gal 10 arų sala.

Į renginį kvietė ir kunigą, ir LKP sekretorę

- Ne tik Alantoje ir Balninkuose, bet visame Molėtų rajone - jeigu kažkam reikia kažkokios pagalbos - keliauja pas V. Pusvaškį. Esate tarytum etatinis geradarys. Ar nepradeda prašytojai erzinti?

- Daryk kitam gera, ir tau viskas grįš geru. Esu įsitikinęs, jog mane kažkas globoja. Kažkas suteikia ir jėgos, ir noro... Manęs kartą klausė, koks mano moto. Atsakiau: „Jeigu gali - padėk kitam“.

Kažkada Alantos bažnyčios grindis keitė. Sovietmečiu, kai buvau vyriausiasis inžinierius. Atėjo kunigas Kazimieras Gimius. Beje, direktoriauti pradėjau nebūdama partinis. Tik po paskyrimo susizgribo. Nori nenori - įstojau kandidatų. Kol praėjo kandidatavimo metai, kol įstojau į partiją, prasidėjo Atgimimas. Žodžiu, neilgai aš partinis buvau. Taigi, atėjo pas tuometinį direktorių Robertą Kontrimavičių kunigas Gimius. Motociklu važinėjo, kuprinę užsidėjęs nešiojo. Intelligentiškas toks. Sako, reikia grindis dėti, todėl reikia lėtas padžiovinti. Mes turime šiltnamius, todėl turime ir kaloriferius. Man paskambino Kontrimavičius. Sako - ateis pas tave kunigas, bet aš nenoriu komanduoti. Tu jį priimk. Atėjo.

► *Vladas Pusvaškis yra nuolatinis Alantos parapijos rėmėjas.*

tokio paties tipo, kaip ir dvaro šviestuvai. Ir dabar matau, kad ant žvakės išgraviruota ir dvaro po remonto atidarymo data - Vasario 16. E.Blaževičiūtė į iškilmes 1987 m. Vasario 16-ąją neatvažiavo... Dailės kombine pasiuvome vėliavą - Vytį, ant vieno dvaro kampo Vytis plevėsavo, ant kito - Tarybų Lietuvos vėliava. Balčiūnas iškilmėse dalyvavo, bet nešventino. O E.Blaževičiūtė savo vieton atsiuntė V. Štermankovą, buvusį vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoją. O jam net nė motais ta Vasario 16-oji... Padarėm atidarymą, tik žvakidė primena, kad atidarymas vyko Vasario 16-ąją.

- Padėjęs išdžiovinti Alantos bažnyčios grindų lentas, tarytum įsipareigojote ir toliau rūpintis bažnyčia...

- Po kurio laiko tuometinis kunigas Algimantas Petkūnas šaukiasi: „Vlada, bažnyčios bokšto kryžius pasviręs“. Važiuoja meistrai pažiūrėti. 52 metrų aukštis. Iškišo skersinius, tvorelę uždėjo, o kunigui sako - reikia, kad kas nors atvažiuotų pažiūrėti. Važiuojam. Lipam abu su kunigu iki kryžiaus, aptariam darbus.

Reikia presbiteriją perdažyti: „Vlada, kas galėtų?“ Nusiunčiu savo dažytojus. Beje, dabar viena mūsų brigada dirba Anykščiuose, o kita Alantoje - gyvenvietėje socialinį būstą remontuoja. Savivaldybė nusamdė.

Reikia bažnyčios grindis keisti. Kunigas Sigitas sumastė grindis plėsti ir dėti naujas, ažuolines: „Na, Vlada, reikia jėgos, reikia suolus išnešti.“ Suorganizuojau. Eina mokytojas su mokiniais, išplėšia senas grindis. O aš po kurio laiko gaunu apaštališką palaiminimą už pagalbą bažnyčiai (juokiasi - aut.past.).

„Santara – Šviesa“ leido pažinti iškilius žmones

- Kaip klostosi Jūsų santykiai su „Santara-Šviesa“?

- Atsitiktinai jie pas mus atvažiavo, bet prigijo. Tas prigijimas ir mums naudingas. Nors mūsų patalpos ir šiaip nebūna tuščios. Šią vasarą ir Anykščiuose bus pilna žmonių. Pirmasis aukštas, kur yra bendrabučio kambariai, bus nuomojamas. Bus 38 vietos, jos bus apgyvendintos visą vasarą.

Neatostogaus ten dirbančios moterys. Atostogaus vėliau, pasikeisdamos.

Per „Santarą“ suvažiuoja 350-400 žmonių. Vakare kažkoks renginys kino teatre, kurį iš tvarto padarėme. Sikorskio pagalbos dėka kiną iškėlėme iš dvaro. Dabar kino teatre 245 vietos. Kino salėje sudėjome 110 kėdžių iš Filharmonijos ir 150 kėdžių atsivežėm iš Kongresų rūmų. Jie nuiminėja, o mes į kaimą vežam. Filharmonijos visas kėdes buvome sušnekėję pasiimti, bet dalį buvo nuspręsta atiduoti Rusų dramos teatrui - per geros mums dar buvo. Ką parsivežėm, prisukom, o už dviejų dienų jau „Santaros- Šviesos“ renginiai. Ir kaimui „Santara Šviesa“ naudinga - atveža nemokamai po keletą filmų. Pavyzdžiui, „Sengirė“ arba „Amerikos vaikus“. Ir spektaklių atveža. „Santara“ sugrįš, laukiame, - mums jos reikia. Pasodinta ažuolų giraitė, gal 8 ar 9 ažuolai. Prie tų ažuolų nusifotografavome: du Prezidentai - Gitanas Nausėda ir Valdas Adamkus - tą pačią dieną atvažiavo. G.Nausėda yra buvęs ir anksčiau, o V. Adamkus beveik kiekvienais metais atvažiudavo. Prieš Prezidento atvažiavimą atlekia apsauginiai, su prietaisais viską iššniukštinėja... Paskui sako: „Dabar galite šnekėti ką norite, pas jus saugu.“

V.Adamkus atvažiavęs visada užaina į mano kabinetą, nusivelka švarką, nusiriša kaklaraištį, rankoves atsiraito: sako, kitaip mane nušvilps liberalioji visuomenė. Vienais metais, kai Algirdas Brazauskas mirė, vis atidarymą atidėdavo. Dešimta, vienuolika, pusė dvylikos, dvylikta... Laukia V.Adamkaus, o jo vis nėra. Po dvylikos penkiolika ar dvidešimt atlekia budintis, sako - atvažiavo Ekscelencija. Išėjau pasitikti vienas. Matau - nelinksmas Prezidentas, pradėjom šnekėti... Sako, jeigu yra Raimondas Miezėlis, jį pakviesk. Nuėjau į salę, pakviečiau R.Miezėlį. Įvyko diskusija tarp dviejų užsienio lietuvių, kuriems kalbantis galėjai justį bei suprasti ir skausmą, ir nerimą. Juk pirmąjį prezidentą, prezidentavusį po ilgų sovietmečio priespaudos metų, Lietuva laidojo.

V. Adamkus labai žmogiškas. Niekada neužkalbės. Net jeigu jo nuomonė bus kitokia, jis tai pasakys atsargiai, netiesmukai. Tiesmukumas daugelį žmonių sudirgina. V.Adamkus to sugeba išvengti.

Dirbtuvėse kepurę nusiėmė. Stovi. Sako, man kaloriferių reikia, direktorius sakė į jus kreiptis. Sakau - kurion vieton nuvežti? Ir elektriką atsiųsiu, pajungs. „Ajai“... - nustebo kunigas. Paskui, po Girmiaus, į Alantą atėjo kunigas Jonas Balčiūnas. Prasidėjo Atgimimas, kino teatrą padarėme. Elvyra Satkūnaitė sako - padarykim kryžių. Reikia! Sakau, padarom ne kryžių, o koplytstulpį. Ir dabar jis prie kino salės stovi. Kunigas J. Balčiūnas pašventinio. Suremontavome dvarą, į atidarymą pakviečiau ir kunigą Balčiūną, ir komunistų partijos Molėtų rajono pirmąją sekretorę Eleonorą Blaževičiūtę.

Remontuojant dvarą, užsakiau šviestuvus, dvi kolegės (Elvyra Satkūnaitė ir Vida Puodžiuvienė) paprašė, ar negalėtų nuvažiuoti pasižiūrėti, kokie būsią šviestuvai. Bet jos turėjo kitą mintį - nuvažiuo ir užsakė man stalinę žvakę,

Kijeve liko ir svarbiausios gyvenimo nuotraukos

Anykščių krašto garbės ambasadorius Ukrainoje, leidėjas, mecenatas, krašto istorijos puoselėtojas Virgilijus Strolia dabar dirba ne Kijeve, o savo gimtinėje Anykščių krašte. Drauge su Ukrainos ir Lietuvos leidėjais jis rengia planą, kaip nuo karo pabėgusius ukrainiečių vaikus aprūpinti knygomis jų gimtąja kalba. Patyręs sunkios ligos išbandymą, V. Strolia nesustoja: jo iniciatyva vyksta krašto pažinimo projektai, intensyvus bendradarbiavimas su Ukraina ir daugybė kitų veiklų, kuriomis verslininkas garsina ne tik Lietuvą – taip pat ir gimtuosius Anykščius.

... Sigitą Pivorienę ➤

Gyventi – į Ukrainą

V. Strolia – istorikas. Nors įgijęs hidrotechnikos inžinieriaus išsilavinimą kurį laiką dirbo Vilniaus melioracijos statybos valdyboje inžinieriumi, jautė, kad jį labiau traukia istorija. Todėl neakivaizdžiai baigė šios krypties studijas ir visą gyvenimą nuo istorijos neatsitraukia. V. Strolia yra ir verslininkas, turintis leidyklą Ukrainoje.

„Manychiau, kad esama skirtingų gyvenimo etapų. Ir tuose etapuose yra tam tikros veiklos, kurias turi daryti“, – paklaustas apie tai, kaip viename žmoguje gali glūdėti tiek įvairių dalykų, kalbėjo V. Strolia. – Matyt, mes visi susidursim ir patirsim daugelį veiklų. Šis pasaulis yra labai dinamiškas ir žmogus turi prisitaikyti prie visko, mokytis išrasti, stengtis ieškoti, klausti, skaityti. Nežinau, ką toliau, kokią kryptį man likimas pasiūlys. Iššūkiai neišvengiami“.

Prieš trisdešimt metų V. Strolia ėmėsi leidybos verslo: jis drauge su partneriais įsteigė leidyklą „Baltijos aras“ – anuomet patys pirmieji nepriklausomoje Lietuvoje ėmė spausdinti atvirukus bei sieninius kalendorius. Laikui bėgant verslas po truputį plėtėsi ir 1996 metais leidykla ėmėsi verslo Ukrainoje. V. Strolia nuo 1997 metų yra Kijevo leidyklos „Baltia Druk“ bendrasavininkis, vyriausiasis redaktorius ir komercijos direktorius. Kaip lietuvis atsидūrė Ukrainoje?

„Mes tais laikais labai norėjome plėstis. Kažkas į Vakarus važiuavo, o man buvo savotiškas iššūkis važiuoti į Ukrainą, ten patyrinti. Tai buvo tokia terra incognita. Kadangi mano mama buvo tremtinė, į Tomsko sritį ištremta, o ten

➤ *Virgilijus Strolia dar taikaus Kijevo fone. Kijevo leidyklos „Baltia Druk“ bendrasavininkis, vyriausiasis redaktorius ir komercijos direktorius su AF negalėjo pasidalinti nuotraukomis iš savo veiklos metų Ukrainoje, nes apšaudomame Kijeve, leidykloje, liko kompiuteris ir fotografijos.*

dirbo ir labai draugiškai gyveno su ukrainiečiais. Švęsavo kartu šventes – tiek lietuviškas ukrainiečiai, tiek ukrainietiškas lietuviai. Ukrainiečiai mokėjo lietuviškų dainų, lietuviai – ukrainietiškę. Atsimenu, mama mokėjo dešimt tokių dainų, ji jas padainuodavo,

nors žinojo tik bendrą jų prasmę. Nuo tų laikų mus vis kažkas vienijo. Ir tremtys kartu, lageriai, ir imperija ta pati, kuriai reikėjo priešintis. Mus labai daug kas sieja. Todėl ir nusprendžiau verslą plėsti toje šalyje“, – pasakojo ponas Virgilijus, kurį su Ukraina sieja ir dar vienos pareigos: prieš šešerius metus jis tapo Anykščių krašto Garbės ambasadoriumi Ukrainoje.

„Tuomet šnekėjome ir su meru, ir su Tarybos nariais – yra tokia idėja vienyti tuos bendros

► Virginijaus Stroliaus iniciatyva sutvarkytos ir paženklintos gimtojo krašto kapinės. Pienagalio kapinės, kuriose pastatytas kryžius su gedinčios motinos skulptūra, sutvarkyti ir paženklinti Kiaušgalio, Karčių senkapiai, Kiaušgalio kaimas, kaip 1920 m. Troškūnuose žuvusių šaulių tėviškė, vyskupo Pauliaus Antano Baltakio gimtoji sodybvietė Latavėnuose. Šis stogastulpis stovi ant Bareišių senkapio.

► Lentelėje primenama Bareišių kaimo istorija ir senkapyje besilinsintys kaimo gyventojai.

cija Anykščiuose yra labai svarbi.

Ir apie literatūrą V. Strolia prabilo neatsitiktinai: jo iniciatyva prieš tryliką metų buvo išleista istorinė studija-albumas „Ukraina: Lietuvos epocha 1320-1569“, kuri Ukrainoje tapo geriausia istorinio pobūdžio knyga.

„Mes apie dešimt knygų išleidome, kurias kuravo prof. Alfredas Bumblauskas. Labai didelę pagalbą suteikė tuomet Užsienio reikalų ministerija, buvo atskiros vykdymo programos, susijusios su LDK laikmečiu Ukrainoje. Po tų visų mūsų projektų Ukrainos istorijos institute atsirado atskiras lituanistikos skyrius. Stimulas buvo labai didelis. Tikrai pavyko pakankamai daug tą LDK laikmetį „prikelti“ ir dabar vykdomi papildomi tyrinėjimai, nes Ukrainoje daugiausia buvo tyrinėtas ir dabar tebėra Kazokijos, t.y. kazokų periodas. O lietuviškas periodas buvo šiek tiek primirštas. Istorikai tuos laikus vadindavo „tamsiaisiais laikais“, t.y. visiškai netyrinėtai“, – kalbėjo pašnekovas.

Skirtumai – dideli

Nemažą gyvenimo dalį praleidęs Ukrainoje, V. Strolia gali drąsiai palyginti gyvenimą ten ir čia – Lietuvoje.

„Kuo toliau, tuo labiau jis skiriasi. Mes labai stipriai vakarėjame, o jie šiek tiek „užsikonservavę“. Labai stipriai skirtumai matosi per tradicijas, patirtis. Be to, yra ir mentaliteto skirtumai, nuo jų nepabėgsime. Bet tai tikrai nėra blogoji pusė. Tradicijos, formuotos tūkstantmečiais, šimtmečiais mūsų ir jų, – yra kitos. Pas juos daugiau juntamas stačiatikių kultūros poveikis, o mes juk susiję su katalikiška kultūra. Bet labai daug ką turime ir bendrą. Pavyzdžiui, dar iš LDK laikų yra 100 ar 150 bendrų su jais žodžių: „sodyba“, „skilandis“ – ir ukrainietišškai, ir lietuviškai net tariaama taip pat. Pavyzdžiui, prie Ostrogo, garsiojo karvedžio, LDK etmono Kon-

► 2016 metais Virginijus Strolia, Anykščių rajono tarybos sprendimu, buvo patvirtintas Anykščių krašto Garbės ambasadoriumi Ukrainoje.

kultūros sekėjus. Anykščių rajonas labai tinkamas: jau prieš pandemiją gal kokius trejus metus finansuoja Ukrainos rašytojų rezidenciją Anykščiuose. Vienas ukrainietis, kuris taip pat finansavo projektą, garsus rašytojas Andriejus Kurkovas, jau tapęs gyvu Ukrainos klasiku. Jo romanai išversti maždaug į trisdešimt pasaulio kalbų. Labai džiugu, kad šitoj rezidencijoj jis savo knygai „Šengeno istorija“ parašė skyrių apie Anykščius. Vardas Anykščiai, net mano gimtinė Pienagalys skamba aštuoniomis kalbomis – į tiek pasaulio kalbų yra išverstas šis romanas. Šiais laikais, sakyčiau, A. Kurkovas yra didžiausias Anykščių krašto garsintojas. Dar vienas autorius, buvęs čia, – Vasilijus Kleras. Jis rašo romaną apie pokarį, apie mūsų ir ukrainiečių partizanų tarpusavio sąsajas. Pagal jo hipotetiką, ukrainiečių partizanai bando pasiekti Lietuvą ir užmegzti ryšius su mūsų pagrindžio vadais, organizuoti bendrą pasipriešinimą sovietų ideologijai. Romano veiksmas yra vystomas mūsų teritorijoje – Anykščių rajone“, – pasakojo V. Strolia.

Garbės ambasadorius Ukrainoje pabrėžia, kad literatūra yra vienas tautų jungimo būdų, kad būtent per literatūrą galima rasti ir investiciją į turizmą, į verslą, tad Ukrainos rašytojų reziden-

► *Virginijus Strolia 2021-aisiais Svėdasų krašte pagerbiant Juozo Tumo - Vaižganto premijos laureatą rašytoją, filosofą Arvydą Juozaitį (kairėje).*

stantino Ostrogiškio pilies, teka upė Vilnelė. Tokių etnonimų yra daug“, – kalbėjo V. Strolia.

Paklaustas apie dabartinę padėtį Ukrainoje, pašnekovas sakė: „Matyt, kiekviena karta turi pereiti savo „valymus“ – dvasinius ir fizinius įvykius... Manychiau, tai laikmečio iššūkis mums visiems. Reikia jį bandyti pereiti kartu, padėti jiems. Žinoma, kad karo jokiais būdais nepateisinu, tai labai baisu ir šiuo metu baisiausia tikrai ne dėl leidyklos, o dėl ten likusių draugų, kolegų“...

V. Strolia jau yra užsiregistravęs Nacionaliniame savanorių pagalbos koordinavimo centre „Stiprūs kartu“ ir savo namuose pasiruošęs priimti karo pabėgėlius.

Planuose – Latavos kultūros kelias

Šiuo metu V. Strolia rašo projektus Lietuvos Kultūros tarybai, vėlgi temomis nepabėgdamas nuo savo krašto istorijos.

„Rašyti yra labai malonus dalykas. Kadangi tokio tipo projektai yra kultūros, jie yra nekomerciniai. Todėl kiekvieną kartą yra labai svarbu gauti paramą ir labai džiugu, kai pavyksta. Tokie projektai visuomeniniai, jie turi būti remiami. Tą pandemiją laikmetį jau porą metų tenka gyventi Anykščiuose, todėl norisi tęsti savo kultūrinius darbus, – sakė V. Strolia. – Šiais metais esame parašę projektą „Latavos kultūros kelias“, nukreiptą į „Kultūros kelių“ programą. Mūsų projekto idėja tokia: Latavos takas tęstųsi nuo Troškūnų, suktų Latavėnų link, apimtų Andrioniškį, Niūronis, Anykščius. Šitame kelyje būtų apžiūrėti visi kultūriniai objektai. Jeigu Lietuvos Kultūros taryba parems, tai bus

vienas įdomesnių numatytų tiriamųjų projektų, organizuojamas ir plėtojamas su gerbiamais dviem Anykščių muziejaininkais – Tautvydu Kontrimavičiumi ir Raimundu Guobiu – siekiant aprašyti čia gyvenusių žymių žmonių biografijas, atlikti pastatų ir piliakalnių tiriamąjį darbą. Taip pat susitarę su gamtininku Selemonu Paltanavičiumi numatėme ir gamtotyrinę ekspediciją vaikams. S. Paltanavičius sutiko apžiūrėti taką, detalizuoti informaciją apie jame augančius augalus, gyvenančius gyvūnėlius. Jis apie juos papasakotų. Vaikams bus didelis stimulas mokytis, tyrinėti. Kitas dalykas – norėtume atkurti šiose vietose esančių lankų, kalniukų, miškelį pavadinimus. Kiekviena lanka anksčiau turėjo savo pavadinimą, pvz., Tiesioji, Lygioji, apie jas yra visokių padavimų. Labai gaila, kad laikas ėjo ir senyvių žmonių šitose vietose mažai išliko. Bet toks darbas vaikams, padedamiems Troškūnų mokyklos istorijos mokytojos Meilės Giraitienės, nebūtų sudėtingas: nereikia rinkti kraštotyros medžiagos, kur reikalingos tam tikros anketos. Reiktų surinkti tik atsiminimus ir šitų mūsų vietovių pavadinimus. Su Anykščių menininkų asociacija esame taip pat aptarę dėl šio kultūrinio kelio ženklo kūrimo – galbūt reiktų daryti konkursą. Jei gautume finansavimą, projektas būtų įvykdytas iki šių metų spalio mėnesio“, – vienu didžiausių šiuo metu

vykdomų projektų dalijosi V. Strolia.

Šiais metais viena mažųjų Lietuvos kultūros sostinių išrinktas Anykščių rajono Kavarsko miestelis. Todėl, naudodamasis proga, V. Strolia inicijavo ir kitą projektą: „Dalyvaujame Kavarsko, Mažosios kultūros sostinės, veikloje. Konkrečiai – dėl LDK laikmečio tyrinėjimų su istorijos instituto istorikais bendraujame. Įdomi istorija susijusi su Kavarsku, didele asmenybe, lenkų bajoru, kuriam Didysis Kunigaikštis suteikė šitą teritoriją, kurią jis pradėjo valdyti. Norėjome drauge patyrinėti LDK laikmetį. Nežinau, ar pavyks gauti paramą, nes reikia istorikams važiuoti į Krokuvą, į Varšuvą, ten tyrinėti valstybės archyvus. Tai būtų labai įdomus tyrinėjimų tarpsnis Kavarskui, nes, išskyrus „Vikipedijos“ duomenis, daugiau šio miestelio tyrinėjimų nėra arba jie labai skurdūs, apytikriai“, – kalbėjo istorikas.

Norėtų įamžinti garsius krašto žmones

Paklaustas, kodėl dauguma projektų sukasi apie Troškūnus, V. Strolia net neabejodamas atsakė: tai jo gimtasis kraštas. O tai, kas artima, labiausiai ir traukia patyrinėti, išsiaiškinti, sužinoti.

„Latavėnai, tiksliau, Pienagalio kaimas – mano gimtinė. Jis įdomus tuo, kad ten yra mano tėvo tėvonių, mano prosenelio ir proprosenelio

► Virginijus Strolia džiaugėsi, kad garsus Ukrainos rašytojas Andriejus Kurkovas (dešinėje) parašė knygą „Šengeno istorija“, kuriame minima V.Stroliaus gimtinė - Pienagalys.

tėvonija. Tai toks Strolių giminės „lizdas“. Todėl ir traukia tyrinėti savo šaknis, savo giminės šaknis, paskui pasižiūrėti, kas aplinkui yra, kokie objektai. Labai norėčiau prikelti vyskupo Pauliaus Antano Baltakio tėviškę – Latavėnų kaimą. Vyskupas yra labai garsus Anykščių krašto žmogus, turbūt antras po mūsų poeto Antano Baranausko. Reikėtų jį įamžinti. Dar yra muzikas, kompozitorius, vargonininkas, gyvenęs prie pat Troškūnų geležinkelio stoties, Mykolas Karka. Netoli geležinkelio stoties yra to kompozitoriaus sodybos vieta, kurioje yra išlikęs originalus šulinys su rentiniu. Reikėtų jį išvalyti, sutvarkyti ir palikti kažkokią atminimo lentą. Va taip prisigalvoji sau būtų ir nebūtų projektų“, – idėjomis dalijosi V. Strolia.

Ateinančioms kartoms svarbu palikti ženklus

V. Stroliaus iniciatyva yra suformuotas Latavos krašto stogastulpių kelias: jis – šio projekto mecenatas. Drauge su bendraminčiais jis sutvarkė gimtojo krašto kapines, pastatė naujus kryžius bei stogastulpius.

„Man, kaip istorikui, tai yra labai svarbu. Istoriją skaitydamas, ja domėdamasis, matau, kad kiekviena epocha palieka kažkokių ženklų. Mes kitoms kartoms taip pat turim palikti tuos ženklus: kas čia buvo, kokie žmonės gyveno, kokia buvo jų kultūra, ką jie paliko. Labai džiugu, kad visi tie kryžiai yra pastatyti kartu su Anykščių tautodailininkais. Kraštotyrininko Raimondo Guobio dėka iš Troškūnų metrikų knygų mums pavyko

surasti tuos mirusius, kurie šiuose kalneliuose yra palaidoti. Svarbiausia yra tiksli data jų gimimo ir mirties. Įsivaizduokite: kai nieko nebelikę, tu prikeli visa tai iš užmaršties. Ir pagalvoji, ar čia Dievo ženklas, duotas tau, ar kaip kitaip pavadinti tą dalyką? Tokie filosofiniai klausimai. Tai mūsų tautos įprasminimo ženklai, tai mūsų tautos nugyventi, bet neišėję dalykai. Atmintyje – ženklais, paminklais, prisiminimais“, – sakė mecenatas.

Iš Sibiro pargabeno tremtinių palaikus

V. Stroliai visada buvo svarbi lietuvybė ir tai, kuo esame. Todėl

jis, dar tik tvyrant nepriklausomybės nuotaikoms, surengė pirmąją lietuvių ekspediciją į Rusiją, Tomsko sritį. Kad pargabentų tremtinių palaikus į Tėvynę.

„Tais laikais buvo toks didelis pakilimas. Prieš Sąjūdžio pradžią vyko atlaisvėjimo procesas ir buvo didelis žmonių noras iš Sibiro parsigabenti artimųjų palaikus. Tuo metu veikė labai aktyvi Lietuvos, ypač Vilniaus tremtinių sąjunga. Buvo suteiktas Vyriausybės finansavimas ir buvo atskiri čarteriniai reisai parsivežti palaikams. Ir pirmai iš jų, Tomsko ekspedicijai, teko vadovauti man. Prieš tai aš buvau nuvykęs į Tomską, toji kelionė buvo tokia žvalgomoji. Labai džiaugiausi, kad tais laikais buvo Jelcino demokratinis judėjimas ir demokratai Tomsko srityje buvo valdžioje. Gubernatorius taip pat buvo demokratas. Galiu teigti, kad tai buvo auksinis laikmetis, kai mes visi kėlėmės, tarp visų ir Rusija“, – pirmosios ekspedicijos, skirtos parsigabenti lietuvių tremtinių palaikus, nuotaikas atsiminė pašnekovas.

Paklaustas, ar ekspedicijos išlaidas teko padengti patiems, V. Strolia sakė: „Iš savo kišenės lėktuvų mes nebūtume įpirkę. Tai buvo Vyriausybės programa: palaikų parsivežimas atgal buvo dotuojamas. Bet Vyriausybės programa buvo tik lėktuvų finansavimas, suderinimas, nuskridimas. Mums duodavo dvi savaites ir per tą laiką mes turėdavome susitvarkyti, palaikus suvežti į vieną vietą. Toje vietoje apgyvendinimas

► 2016 metais du ambasadoriai - ambasadorius Ukrainoje Marius Janukonis (dešinėje) ir Anykščių krašto Garbės ambasadorius Ukrainoje Virginijus Strolia - susitiko Anykščiuose, „Šiauruko“ muziejuje.

► Už Lietuvos ir Ukrainos istorinių ryšių puoselėjimą ir sklaidą 2012 m. Virginijus Strolia buvo apdovanotas Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos Garbės ženklu „Lietuvos diplomatinės žvaigždė“.

kitoms kartoms. Turi išlikti tai, ką mes sukaupėme. Skatinu ir kitus užrašyti savo giminės istoriją - bet kokia forma tai, ką mes sukaupėme. Tai viena iš tautos išlikimo ir vystymosi kryptį, – įsitikinęs V. Strolia.

Ligą privalai įveikti pats

Neseniai verslininkas patyrė dar vieną nemenką gyvenimo iššūkį: teko susidurti su sunkia liga. Kaip tai veikia žmogų? Ar priverčia sulėtinti tempą, ar atvirkščiai – skatina imtis visko, ko dar nesi padaręs?

„Tai pakankamai sunkus klausimas. Nes yra ir pasekmių, ir visokių netekčių. Netenki to aktyvumo, kai galėjai važiuoti, vaikščioti, išmatuoti, pabūti. Tai tave priverčia kitaip struktūrizuoti darbą, daug ko atsisakyti, galbūt kažką nauja bandyti įgyvendinti. Esmė yra ta, kad su bet kokia liga tu turi susigyventi, susidraugauti, kad ir kokia sunki ji bebūtų. Tada yra šiek tiek lengviau. Drauge tai priverčia ieškoti kažkokių naujų būdų atsitiesti – tarkim, kineziterapijos pratimai, joga. Pats pradėsi save kelti. Sunku vaikščioti, kažkas nepavyksta ir tada stengiesi visa šitai kažkaip įveikti. Ne priešintis, bet įveikti. Treniruotėmis, konsultacijomis, prisitaikymu. Tai yra gyvenimiški iššūkiai, kuriuos turi įveikti. Jokiu būdu nepasiduoti“, – kovoti su bet kokia liga skatino pašnekovas.

„Man po šitos ligos teko pabūti Abromiškių reabilitacijos ligoninėje. Ir ten man teko sėsti į neįgaliojo vežimėlį. Jų statistika tokia: 10 proc., kurie atvažiuoja tuo vežimėliu, po to pradeda vaikščioti. O visus kitus tai labai stipriai paveikia... Ten tavimi visi turi rūpintis: sesutės, namiškiei... Tuos, kurie puola į depresiją, suprantu ir negaliu jų kaltinti. Gyvenimas ne visiems duoda tos energijos pasipriešinti. Reikia pabandyti tobulinti veiksmus, vaikščiojimą, dar kažką veikti. Tiesiog įveikti save, nuolat stimuliuoti. Padeda ir dalijimasis

patirtimi su kolegomis, kurie yra likimo draugai: pasikalbame, kas ką darė, kam kas pasisekė, pasikonsultuojame, su kokiais gydytojais kalbėtis. Tuomet bendrauji su specialistais, kurie pataria, ką dar pabandyti. Ir bandai. Ne viskas sekasi, bet čia yra tam tikras kelias, kuriuo turi eiti. Tai tas pat, kas ir istorijoje yra ieškojimas. Vyksta ir asmeninis ieškojimas“, – asmeninio gyvenimo patirtimis su skaitytojais dalijosi V. Strolia.

Veiklos įvertintos apdovanojimais

V. Strolia už daugybę savo veiklų, įgyvendintų projektų, buvo įvertintas ne viena premija ar apdovanojimu. Už Lietuvos ir Ukrainos istorinių ryšių puoselėjimą ir sklaidą jis apdovanotas Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos garbės ženklu „Lietuvos diplomatinės žvaigždė“, Lietuvos Respublikos 100-mečio proga Anykščių rajono savivaldybės buvo apdovanotas „Šimtmečio anykštėno“ atminimo ženklu. Už visuomeninį aktyvumą jam įteiktas Pasaulio anykštėnų bendrijos medalis, už kultūros iniciatyvas Anykščių krašto labui – Anykščių rajono Teresės Mikeliūnaitės kultūros premija bei Anykščių Teresės Mikeliūnaitės kraštotyros draugijos padėka.

„Kiekvienas apdovanojimas yra tam tikra džiaugsmas. Pasidžiaugi kitų žmonių vertinimu. Bet pagrindinis variklis yra ne tai. Variklis vis dėlto yra istorijos pažinimas ir norėjimas vystyti ją, dirbti savo kraštui“, – teigė ne vienam apdovanojimui nominuotas V. Strolia, o paklaustas, kodėl jam nėra svarbus atlygis už savo indėlį į kultūrą, kalbėjo: „Nereikia kaltinti tų, kurie dirba už pinigus. Nes jei žmogus neturi kažkokio stabilaus pragyvenimo šaltinio, o daro daug savo krašto labui ar kita veiklas, tai, manyčiau, reikia vertinti ir padėti jam. Finansuoti, paremti jo projektus. Jeigu yra ryžtas, turi duontys ir minimum svietuko, tai viskas tada yra gerai. Tai yra tiesiog pasiryžimas, savanoriavimas. Manychiau, tai toks pasišventimas. Bet nieko bloga nematau, jei jis yra ir mokamas. Juk Anykščių muziejininkai puikiai darbuoja. Jie man – pavyzdys. O man tai yra pašaukimas. Kaip sakydavo mano senelė – tai Dievo ranka, kuri tave veda“.

Savo giminės knygą turėtų rašyti kiekvienas

Praejusiais metais pasirodė V. Strolia ir jo pusėsėrės Vandos Strolaitės-Zinienės kraštotyros studija „Strolių giminės knyga“. Istoriko klausėme, kodėl svarbu išleisti giminės knygą.

„Ateinančioms kartoms reikia palikti tai, kas turi išliekamąją vertę. Sovietmečiu mūsų seneliai, mums, vaikams, daug ką pasakojo. Gal kažkas įkrisdavo, gal neįkrisdavo į atmintį. Dabar kažkiek skaudu, kad mes nenufilnavome, neįrašėme tų pasakojimų. Daug ko nebegalima prikelti, ne viskas yra dokumentuose, pvz., tautosaka, tarmė. Labai svarbu tai, ką mes atsimeiname, ką turime, ką sukaupiame per kartų kartas, ką žinome, ištyrinėjame, palikti rašytiniuose šaltiniuose tarsi kokiame archyve. Mes tiesiog fiksuojame viską, ką Strolių giminė yra patyrusi, perėjusi, fiksuojame atsiminimus. Tai grynai rašytinis šaltinis

Šaltojo karo pėdsakais

Žemaitijos nacionaliniame parke, šalia Platelių ežero, Plokštinėje (Plungės raj.), esantis Šaltojo karo muziejus yra vienintelis toks Europoje. Muziejus įrengtas buvusiam Sovietų Sąjungos balistinių raketų šachtiniame paleidimo komplekse, kuriame buvo dislokuotos 4 vidutinio nuotolio balistinės raketos, apginkluotos 2 megatonų galios termobranduolinėmis galvutėmis ir nutaikytos į Vakarų Europą.

... Jonas Junevičius >

► Šaltojo karo muziejus Plokštinėje, prie Platelių ežero. Čia, ir dar keliose Lietuvos vietose, sovietmečiu dislokuotos raketos galėjo nuo Žemės paviršiaus nušluoti visą Europą. Pagal Vidutinio ir mažesnio nuotolio raketų likvidavimo sutartį, tokios balistinės raketos buvo pašalintos iš JAV ir Rusijos ginkluotės.

Iki muziejaus – per brandų mišką nutiestas naujas asfaltuotas kelias. Baigiasi jis ant aukštumėlės, kurioje įsikūręs muziejaus administracinis pastatas ir kūpo balistinių raketų

šachtas dengiantys kupolai. Ypatingai slaptą objektą juosė penkių lygių apsaugos sistema, kurios fragmentų dar yra išlikusių. Arčiausiai bazės

>>>

► Į ryšio mazgą galėjo atskrieti įsakymas paleisti balistines raketas.

► Tai niūrus muziejus, liudijantis apie šaltojo karo dešimtmečius ir pasakojantis, kokius milžiniškus resursus ginklavimuisi skyrė buvusi Sovietų Sąjunga ir Jungtinės Amerikos Valstijos, kol priėjo iki beprotybės, kai suprato, kad raketų prisigamina tiek, kad bet kuri pusė savo arsenalu galėtų sunaikinti Žemės civilizaciją.

įrengta tanki ir aukšta spygliuota tvora, fiksuojanti pažeidėjo prisilietimą, tvoros apsaugai pasitelkta kovinė sistema, generuojanti 380 - 2000 voltų mirtiną įtampą, objektą saugojo specialūs kovinis dalinys.

Pasak muziejaus gidės Juditos Šatkauskienės, objektas buvo tiek įslaptintas, kad vietiniai gyventojai tik nujautė Plokštinėje esant kažką labai slapto: „Raketinės bazės statybos prasidėjo 1960 -ųjų rugsėjo mėnesį, o 1962 metų gruodžio 31 dieną bazė jau pradėjo veikti, - pasakojo gidė. - Dvejus metus Plokštinėje dirbo per dešimt tūkstančių kareivių, į artimiausią geležinkelio stotį atkeliaudavo tūkstančiai tonų įrangos, o kai naktimis buvo gabenamos raketų dalys, kovinės galvutės, gyventojai būdavo įspėjami būti namuose, užsidangstyti langus ir nedegti elektros“. Raketoms buvo iškastos keturios 30 metrų gylio šachtos, padarytas 7 metrų pločio išorinis betoninis cilindras, į kurio vidų buvo įmontuotas 16 mm. plieninis cilindras. Vidinis šachtos diametras siekė 5 metrus. Keturių balistinių raketų R-12 (SS - 4 Sandal) šachtas su centre esančiais valdymo pultais jungė požeminės galerijos.

Siauri laiptai veda į požemio patalpas. Vienoje pirmojo aukšto salių ekspozicija pasakoja Šaltojo karo istoriją, kai buvę Antrojo pasaulinio karo sąjungininkai – TSRS ir JAV – tapo didžiausiais priešais ir nūrė į ginklavimosi varžybas. Istoriniai

► Atkurtas karinės bazės vado kabinetas.

ekspozitai, nuotraukos, video medžiaga padeda prisiminti ir suvokti, kaip arti buvome priartėję prie branduolinės katastrofos slenksčio. Pasak gidės, balistinių raketų galimam paleidimui įsakymas buvo gautas tik vienintelį kartą – 1968 – ųjų metų rugpjūčio mėnesį, per Čekoslovakijos įvykius. Tuomet prie raketų buvo prijungtos kovinės galvutės, įgulai buvo duotas įsakymas budėti kovinėje parengtyje.

Požemių salėse - agregatų liekanos, atkurti juose buvę įrenginiai ir mazgai,

► Vienoje požemio salių demonstruojamas termobranduolinis sprogdimas ir jo pasekmės.

► Milžiniško dyzelinio generatoriaus, kuris elektra galėjo aprūpinti visą raketinę bazę, liekanos.

ekspozitai ir vaizdo medžiaga pasakoja raketinės technikos evoliuciją, demonstruojamas vienintelis tikslus raketos SS – 4 maketas, atkurtas bunkerio vado kabinetas. Už stiklo – rūstus pulkininkas, savo šalies įgaliotas „laikyti pirštą“ ant branduolinio mygtuko, ryšių mazgas su aparatu ir įgula.

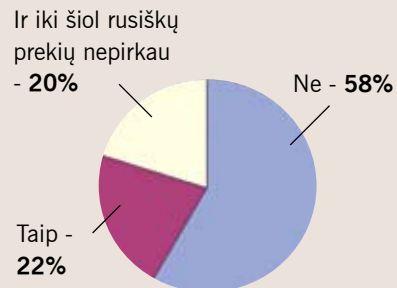
JAV palydovai Plokščių raketinę bazę aptiko, nors ir kaip ji buvo įslaptinta, net tiems laikams moderni oro filtravimo ir padavimo į bazės požemius sistema saugumo sumetimais, kad palydovai neužfiksuotų šilto oro, buvo įjungiamos vos kelioms valandoms per parą. 1978 – aisiais raketos buvo išmontuotos ir kartu su raketiniu kuru iš Plokštinės išgabentos. „Porą metų Plokštinėje dar buvo kareivių, tačiau vėliau ir jie išvyko, palikę raketinę bazę likimo valiai“, – sakė J. Šatkauskienė. Kelis dešimtmečius po net aštuonetą metrų gylio siekiančius požemius landžiojo visi, kas tik turėjo noro. Lietuvai atkūrus Nepriklausomybę, ne iš karto susirūpinta raketine baze. Joje buvo likę dešimtis, gal net šimtus tonų sveriantys raketų šachtų kupolai ir tai, ko iš aštuonių metrų gylio bunkerio nebuvo galima išvilkti į paviršių. Palikimu susirūpinta vėliau, ir nuo 1996 jau vyko ekskursijos milita-

rizmo tema. 2010 metais, gavus daugiau kaip penkis milijonus litų (Arti pusantro milijono eurų) Europos Sąjungos paramą, buvo įrengtas Šaltojo karo muziejus.

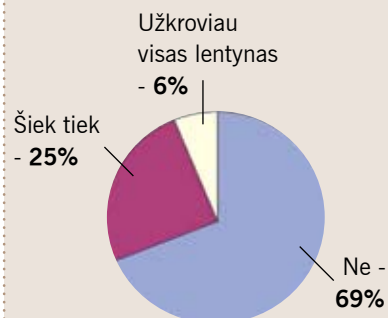
Nors Plokštinėje raketų seniai nebėra, žemaičiai ramiai miega, žinodami, kad į jų žemes nėra nutaikytos JAV raketos, karinio konflikto tikimybė tarp didžiausių priešininkių, prisigaminusių naujų, kur kas modernesnių ir tikslesnių raketų, išlieka. Ypač dabar, kai politikos apžvalgininkai pabrėžia, kad tarp JAV ir Rusijos tvyro tokia pat įtampa, kaip ir Šaltojo karo laikais. Tad techninės galimybės sunaikinti civilizaciją niekur nedingo. Žymaus Vokietijos ir Jungtinių Valstijų fiziko Alberto Einšteino (1879 – 1955) frazė apie egzistuojančią karo grėsmę – „Nežinau, kuo bus kariaujama Trečiajame pasauliniame kare, tačiau ketvirtajame bus naudojami pagaliai ir akmenys“ – nepaseno. Kad tai suvoktume, verta užsukti į Plokštinę.

www.anyksta.lt

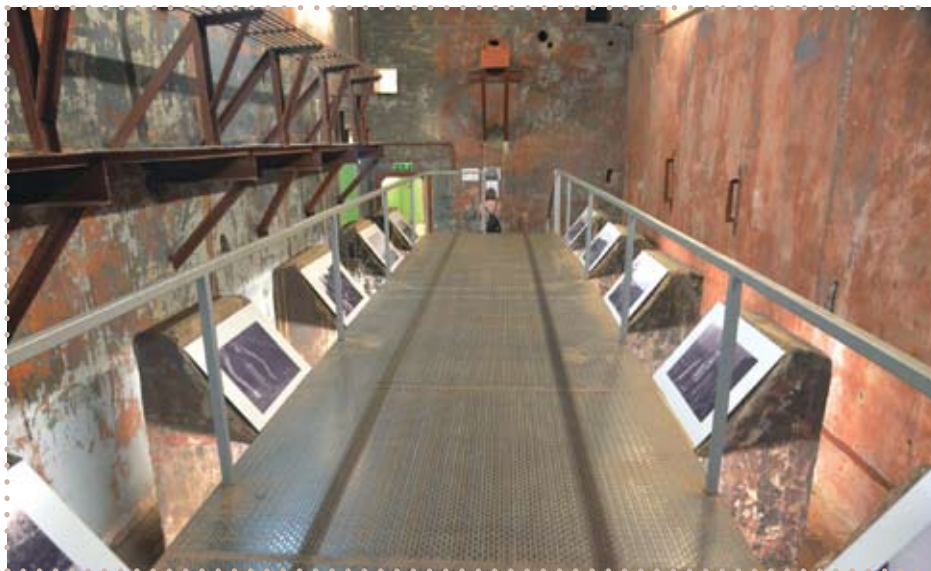
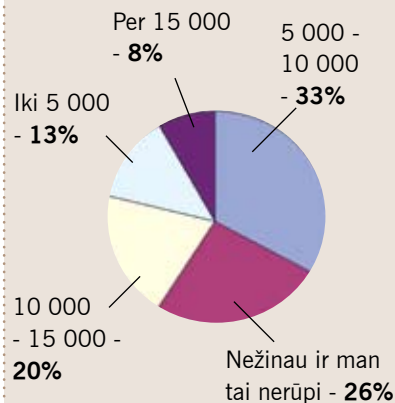
Ar pasigesite rusiškų prekių?
(Balsavo 230 skaitytojų)

Ar sukaupėte maisto produktų?
(Balsavo 344 skaitytojai)

Kiek žingsnių per dieną nueinate?
(Balsavo 650 skaitytojų)

► Aštuonių metrų gylyje ekponuojama fotografo Juozo Laivio fotografijų paroda „Už bazės sienų“, pasakojanti kaip apie 1970 - uosius gyveno Platielių krašto žmonės vos už kelių kilometrų nuo ypač slapto objekto.

„Ne pasaulio pabaiga – bus kitos olimpinės žaidynės“

Kalnų slidininkė, Anykščių Jono Biliūno gimnazijos trečios klasės gimnazistė Gabija Šinkūnaitė dalyvavo žiemos olimpinėse žaidynėse Pekine.

Po olimpiados Anykščių Metų sportininkė išrinkta G. Šinkūnaitė sutiko pasidalyti mintimis apie savo aistrą Lietuvoje egzotiškai sporto šakai - kalnų slidinėjimui, įspūdžiais iš olimpinių žaidynių.

... Jonas Junevičius ➤

- Ar prisimeni, kada pirmą kartą atsistojai ant kalnų slidžių, kada jos tapo ne tik pramoga, bet ir sportinio meistriško siekiu?

- Mano tėvai Jolita ir Marius yra aistringi kalnų slidinėjimo entuziastai. Mane ir vyresnę sesę Gabrielę slidinėti pratino nuo mažens. Gabrielė, dabar ketvirtosios odontologijos mokslo studentė, labiau patiko snieglenčiai. Dabar ji ne tik puikiai jačiuoja, bet ir savaitgaliais moko jaunuosius snieglenčinius. Šešerių ant Kalitos kalno smagiai slidėmis leisti pramokusi, pradėjau dalyvauti bendraamžių varžybose ir skinti pirmąsias pergalės varžybose ant to paties Kalitos kalno, o vėliau varžybose Druskininkuose, kituose slidinėjimo centruose. Galutinai kalnų slidėmis susižavėjau, kai išvykome paslidinėti Italijos kalnuose. Tėtis Latvijoje įgijo kalnų slidžių trenerio kvalifikaciją ir tapo mano pirmuoju treneriu. 2014 metais mūsų šeimos iniciatyva, sulaukus didelio palaikymo ir paskatinimo iš tuomečio pramogų ir sporto komplekso „Kalita“ vadovo Liudviko Avietės, buvo įkurtas pirmasis kalnų slidinėjimo klubas Anykščiuose „Kalitos kalnas“, kuriame buvo sukurtos geros sąlygos treniruotis. Kai sniego nebelikdavo ant Kalitos kalno, treniruotis ir varžytis vykdavome į Druskininkų „Snow areną“. Beje, išmokęs daug anykštėnų vaikų slidinėti, išugdęs būrį kalnų slidininkų,

➤ Gabija Šinkūnaitė prie olimpinės kalnų slalomo trasos. „Jauna, perspektyvi, talentinga“, - taip apie Gabiją Šinkūnaitę sakė Lietuvos nacionalinės slidinėjimo asociacijos prezidentas Remigijus Arlauskas.

klubas sėkmingai tęsia veiklą ir dabar. Tačiau Kalitos kalnas per mažas treniruotis aukšto sportinio meistriško sportininkams, tad aš, kaip ir kiti lietuviai, treniruojusi kalnų šalyse: Italijoje, Šveicarijoje, Norvegijoje, Austrijoje. Kai būnu Anykščiuose ir trasos veikia, einu tiesiog pastovėti ant slidžių, palaikyti fizinės formos, o tikros treniruotės ir pasaulinio lygio kalnų slidinėjimo varžybos vyksta tikrų kalnų šlaituose įrengtose kalnų slidinėjimo trasose.

Vaikystėje esu ne kartą laimėjusi savo grupės varžybose. Esu du kartus tapusi Lietuvos kalnų slidinėjimo čempione tiek slalomo, tiek didžiojo slalomo rungtyse 2019/2020m. ir 2020/21m., prieš kelerius metus FIS Children varžybose Ukrainoje laimėjau trečią vietą, pernai dalyvavau kalnų slidinėjimo Pasaulio čempionate Italijoje Cortina d'Ampezzo slidinėjimo centre. Nors trasa liko neįveikta, parsivežiau neįkainojamos patirties ir daugybę įspūdžių iš varžybų, kuriose dalyvavo pasaulio kalnų slidinėjimo elito slidininkės - amerikietė Mikaela Shiffrin, slovake Petra Vihova ir kitos,

su kuriomis teko susitikti ir Pekino olimpinėse žaidynėse.

Pernai laimėjau Baltijos taurės etapo varžybas, taip pat sidabro medalį Druskininkų „Snow arenoje“ vykusiose kalnų slidžių moterų

➤ Anykštėnė kalnų slidininkė Gabija Šinkūnaitė nusifotografavo ant olimpinių žiedų olimpiname miestelyje. Lietuvai žaidynėse slalomo rungtyse atstovavo du sportininkai - Gabija Šinkūnaitė ir Andrej Drukarov.

► Gabija Šinkūnaitė per olimpinį žaidynių atidarymo ceremoniją. Varžybos Gabija Šinkūnaitė ruošėsi Pozza di Fassa kalnų slidinėjimo centre Italijoje, kur bendroje latvių ir lietuvių kalnų slidinėjimo komandoje „Baltic Ski Team“ ją treniravo latvis treneris Dīnars Doršs.

► Anykščių Metų sportininkę Gabiją Šinkūnaitę prieš Kalėdas buvo galima pamatyti besileidžiančią nuo Kalitos kalno.

varžybose, Baltijos kalnų slidžių moterų slalomo rungtyje, iškovojo trečiąją vietą paralelinio slalomo rungtyje.

- Kokie jūsų santykiai su treneriu Dīnars Doršs, „Baltic Ski Team“ komanda, kokia kalba bendraujate, kaip leidote laisvalaikį Italijoje?

- Visi bendraujame anglų kalba, jau truputį ir latviškai galiu suprasti. Treneris yra reiklus ir griežtas, turime tikslią dienotvarkę, kurios laikomės: treniruotės kalnuose, fizinio pasirengimo užsiėmimai, poilsis - nenukrypstame nuo plano. Laisvalaikio būna mažai, jis skirtas poilsiui. Pagal galimybes stengiuosi skirti dėmesio mokslams. Kartais laisvadieniais vietiniu traukiniu nuvykstame į kitą miestą pasižvalgyti, prasiblaškyti.

- Kada sužinojote, kad skisite į olimpiadą? Su kokiomis mintimis išvykote, ko tikėjotės?

- Apie galimybę dalyvauti Žiemos olimpinėse varžybose Pekine sužinojau praeitų metų sezono pabaigoje. Teko įvykdyti olimpinį normatyvą, dalyvauti varžybose, surinkti taškus, kad turėčiau bilietą į didžiausią pasaulyje sporto renginį. Pirmas jausmas buvo didžiulis džiaugsmas: „Vyksiu į olimpinės žaidynės, atstovausiu savo šaliai, Lietuvai!“ Tačiau, nurimus emocijoms, pradėjo slėgti atsakomybės jausmas, jaudulys dėl to, kaip seksis. Pradėjau iš savęs reikalauti maksimumo: kuo daugiau ir intensyviau treniruotis, varžybose siekti kuo aukštesnių rezultatų. Tai mane sekino, buvo sunku psichologiškai, jei nepavykdavo pasiekti norimo rezultato. Tačiau visada jutau artimųjų, šeimos narių palaikymą ir padrąsinimus, tai mane vedė į priekį.

Nuvažiavus į Kiniją, treniruotis sekėsi neblogai. Trasos (Startas – 1712 m. virš jūros lygio, finišas 1501 m., tarp starto ir finišo aukščio skirtumas 211 m, 65 vartai, 1 važiavime buvo 63 posūkiai) manęs neišgąsdino, nes treneris ir ruošė sudėtingoms sąlygoms. Atsistojusi prie starto linijos be galo jaudinausi, bet pradėjusi čiuožti jutau, kad neblogai šliuožu. Tačiau padariau klaidą – slide užkabinau vartų lazda, ją apžėgiau. Tokia klaida neleistina. Paprastai tokių klaidų nedarau, tačiau čia ji pakišo man koją. Tą akimirka jaučiausi be galo nusivylusi. Vėliau, ramiai apsvačiusi situaciją, supratau, kad šis startas - tik mano didelio kelio pradžia ir viskas dar prieš akis. Pritrūko patirties, kurią su kiekvienomis varžybomis vis gilinsiu. Ne pasaulio pabaiga – bus kitos olimpinės žaidynės.

Kalnų slidinėjime klaida brangiai kainuoja – tu negali baigti trasos, kai kitose sporto šakose gauni baudą ar prideda laiko, papildomo čiuožimo, tad, nors ir prastesniu rezultatu, tačiau gali tęsti varžybas.

Gerau jaučiausi, kai kitų

šalių treneriai ir sportininkai mane gyrė už gerą techniką ir linkėjo drąsos. Palaikymas labai jautėsi ir gelbėjo liūdną akimirka. Planavau patekti į pasaulio geriausių kalnų slidininkų penkiasdešimtuką. Beje, Pekine nepasisėkė ir dukart olimpinei ir daugkartinei pasaulio čempionei amerikietei M. Shiffrin, kuri nebaigė didžiojo slalomo ir moterų slalomo rungčių. Ji čiuožia tobulai ir yra mano idealas.

Šios olimpinės žaidynės - visų pirma tai didelė patirtis man, įspūdziai, bendravimas su geriausiomis pasaulio kalnų slidininkėmis. Juk olimpiadai ruošiausi atsakingai, kad čiuožčiau be klaidų, kad po olimpiados galėčiau sau pasakyti – padariau, ką galėjau ...

- Lietuvoje nėra tokių kalnų, tad olimpiadai ruošėtės Italijoje. Tai, be abejonės, nepigu. Ar turėjote rėmėjų, gal treniruotis norėjote kur nors kitur, turbūt tai daug kainavo jūsų šeimai, juolab kad į Italiją ne kartą lydėjo tėtis?

- Dalį treniruotų finansuoja Lietuvos nacionalinė slidinėjimo asociacija, likusias išlaidas (už inventorių, keliones, maitinimą) dengė tėveliai. Jie – didžiausi mano rėmėjai.

- Kokią Kiniją pamatėte? Kur gyvenote?

- Kinijos iš arčiau pamatyti neteko. Tik pakeliui, kai vykau autobusu iš oro uosto, pro autobuso langą galėjau apsidairyti. Gyvenome Yanqing olimpiniam miestelyje, slidinėjimo trasos

► Gabija Šinkūnaitė (starto Nr. 84) Pekino olimpinė žiemos žaidynių kalnų slalomo rungtyje.

buvo vietoje, nereikėjo važiuoti autobusais ar traukiniais. Iš miestelio kilo keltuvai tiesiai į trasas. Gyvenome miestelyje, kurio dydis prilygsta mūsų Anykščių Ramybės mikrorajonui. Viskas įrengta naujai, gatvės neplačios, skirtos nedidelėms aptarnaujančio personalo mašinėlėms. Teko sutikti ir robotą. Viešbučių pastatai penkiaaukščiai. Gyvenau penktame aukšte. Kambaryje įsikūriau viena, radau daug dovanų, taip pat tradicinių kinų suvenyrų: žibintą, tradicinę kinų lėlę, kinų vaikų pieštą piešinį olimpiados tema. Beje, kiekvienas sportininkas dovanų gavo naujausio modelio Samsung telefoną. Kambaryje nieko netrūko: viskuo buvo pasirūpinta, kiekviena detalė susijusi su olimpinėmis žaidynių atributika. Daugiausia bendraudavau su latvių kalnų slidininke Liene Bondare, nes mes kartu ir ruošėmės varžyboms „Baltic Ski Team“ komandoje.

Valgydavome valgyklose, kuriose didelis įvairių šalių virtuvių patiekalų pasirinkimas. Stebino ideali tvarka ir švara. Žinoma, laikmės Covid - 19 taisyklių, dėvėjome kaukes, nuolat darėmės testus. Miestelyje galima vaikščioti tik su savo šalies rinktinės apranga, negalima rengtis kitų prekių ženklų drabužiais. Norėdamas eiti sportuoti, turi rengtis rinktinės drabužiais, tik rūbinėje galima persirengti treniruotei skirtais asmeniniais drabužiais. Nebuvo galima duoti interviu, nesuderinus su delegacijos spaudos atstove. Taip

pat nebuvo galima kelti nuotraukų iš kasdieninio gyvenimo į socialinius tinklus: tik vieną įrašą per olimpiadą buvo leista įkelti. Olimpiadoje įvairių šalių sportininkai turi labai gražią tradiciją: jie vieni su kitais keičiasi savo šalies olimpiniais suvenyrais.

- Kaip pavyksta suderinti sportą su mokslu gimnazijoje?

- Tai sudėtingas darbas. Ne visada pavyksta, grįžus po varžybų ar treniruočių, mokytis... Su mokytojais bendrauju el.paštu, žinutėmis. Pagal

► Taip atrodė olimpinės slidinėjimo trasos.

► Šinkūnų - Jolitos ir pirmojo būsiosios olimpietės trenerio Mariaus - šeima prieš dešimtmetį, po varžybų ant Kalitos kalno. Gabija (kairėje) ir sesė Gabrielė su iškovotomis taurėmis.

galimybės atsiskaitinėju. Mokytojai supratingi, sudaro sąlygas atsiskaityti vėliau. Pasibaigus varžybų sezonui, kibsiu rimtai į mokslus, kad neliktų spragų.

- Kas gyvenime labiausia džiugina, nuvilia?

- Išmokau džiaugtis nedideliais dalykais: grįžtu namo, susitinku su draugais - ir smagu; gerai

jaučiuosi, sveikata gera – apima gera nuotaika. Treniruodamasi gerai šliuožiui sunkia trasa – džiugu.

- Kuo norėtumėte sekti sporte, gyvenime?

- Šiuo metu dar viskas dëliojasi mintyse: noriu sportuoti, slidinėti, tačiau ateinantys metai – egzaminų metai, reikės priimti svarbius sprendimus. Kol kas esu apmąstymuose ir noriu, kad ramiai viskas susidëliotų galvoje. Žinoma, kitai olimpiadai savo dabartiniuose planuose vietos palikau!

- Jūsų laisvalaikis, draugai, mėgstama muzika, knygos?

- Laisvalaikio turiu nedaug, patinka jį leisti kartu su draugais, pavakaroti kartu. Praeitais metais išsilaikiau motorolerio vairavimo teises, turiu motorolerį, tai vasaros metu su draugais

važinėjamės, kai būnu Anykščiuose. Smagu su šeima, seneliais pabendrauti, pasibūti, nes daug laiko praleidžiu namuose. Paimu ir knygą į rankas, dažnai klausau muzikos per ausinukes, ji padeda man susikaupti prieš varžybas.

- Artimiausi siečiai, svajonės? Ar tiesa, kad gyvenimą jau susiejote su kalnų slidėmis, profesionaliu sportu. Gal svajojate tapti trenere?

- Kaip jau minėjau, dabar po truputį mano galvoje kristalizuoja tikslai, siečiai, ateities pasirinkimai. Dabar turiu daug norų, svajonių. Tačiau reikia laiko, kad viskas susidëliotų į savo vietas. Aš dar jauna, norai dideli, svajonės galvoje. Kai mokiausi „Gabijų vaikų akademijoje“, mums sakė: „Gal saulės ir nepasieksite, bet reikia stengtis pasiekti kuo aukščiau!“

Autoriaus ir asmeninio archyvo nuotr.

► Sportininkai olimpiadoje keičiasi suvenyrais. Olimpines dienas Gabijai Šinkūnaitėi primins akreditacijos kortelė su suvenyrais.

Mezgimo siūlų parduotuvė
Anykščiuose
(Baranausko a.14)
Internetu

Alantos akiračiai

Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialas atgimsta

Aukštaitijos profesinio rengimo centras žingsnis po žingsnio optimizuoja Anykščių filialo turą. Anykščių rajono savivaldybės žinion perduotas paskutinis mokyklos bendrabutis, o bendrabučio kambariai įrengti administraciniame pastate. Vasario 1-ąją atidaryta Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialo valgykla.

Nuolat investuojama į bazę

Mokyklai vis dar priklauso visas kompleksas ūkinių pastatų dirbtuvėse - trys iš jų Vyriausybės nutarimu bus parduodami

► Vasario 1-ą pradėjo veikti Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialo valgykla.

aukcione. „267 tūkst. eurų planuojame investuoti dar šiemet. Bus nupirkti suvirinimo, tekinimo, frezavimo, metalo pjovimo ir kt. įranga, atliekami pastato vidaus remonto darbai, pakeisti langai. Vieno pastato 2000 kv. m stogo jau pakeista, kito - 1000 kv. m. Rudenį bus suremontuoti pastatų atidarymas ir paleidimas veiklai“, - „Aukštaitiškam formatui“ kalbėjo profesinio rengimo centro direktorius V. Pusvaškis.

Suremontuotos ir po administraciniu mokyklos pastatu esančios šaudyklos patalpos. Šaudykla naudojasi Aukštaitijos profesiniame rengimo centre besimokantys būsimeji apsaugos darbuotojai, pašaudyti atvyksta ir policijos pareigūnai.

Buvusi Anykščių technologijos mokykla prie Alantos technologijos ir verslo mokyklos prijungta 2020-aisiais, o pernai jungtinis darinys pervadintas Aukštaitijos profesinio rengimo centru. Po mokyklų sujungimo viena esminių V. Pusvaškio veiklos kryptių buvo gauto turto sutvarkymas bei racionalus jo naudojimas. Iki 2022-ųjų pradžios Anykščių filialo administraciniame pastate nebeliko tuščių, nereikalingų erdvių. Kaip minėjome, į administracinį pastatą perkraustyta mokyklos valgykla ir bendrabutis, įrengta mokymo bazė

► Maisto gamybos laboratorijoje patirties semiasi ir mokiniai.

virėjams, padavėjams ruošti, o dalis patalpų naudojama įgyvendinant projektą su Anykščių „Naujų vėjų“ bendruomene.

Mokyklos valgykloje - pigus, skanus ir ekologiškas maistas

Aukštaitijos profesinio rengimo centro kolektyvo nariai Anykščių (ir Alantos) filialo valgykloje moka tik tiek, kiek atsieina patiekalų savikaina, o kitiems taikomas 30 proc. antkainis. Bet ir su antkainiu maitintis mokyklos valgykloje pigu: dviejų eurų pietums pakanka. Iškart po valgyklos atidarymo pasklido žinia, kad Anykščiuose atsirado puiki vieta, kur skaniai ir pigiai maitinama, tad per pietus jau rikiuojasi eilės.

Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialo maitinimo bloko įrengimas kainavo per 330 tūkst. eurų – panaudota 230 tūkst. eurų ES ir valstybės lėšų bei 100 tūkst. eurų iš pačios įstaigos biudžeto. Vien valgyklos ir mokomosios laboratorijos įranga kainavo 140 tūkst. eurų.

V. Pusvaškio vadovaujama švietimo įstaiga yra unikali, nes ji atlieka ne tik profesinio rengimo funkciją, bet uždirba ir pinigų. Aiškindamas, kodėl Anykščių filialo valgykloje patiekalai itin pigūs, V. Pusvaškis pateikė visą paaiškinimą grandinė: mokykla pati augina kviečius Vėjaliesio laukuose, savo malūne mala miltus, o malūną suka nuosava elektra. Alantoje įrengta 120 kilovatų galios saulės elektrinė bei biodujų jėgainė. Pasak direktoriaus, dabar abiem filialams turėtų užtekti nuosavos elektros, tad jos pirkti gal ir nebereiks.

Mokykla turi ir savo šiltnamį, kuris taip pat šildomas pačios įstaigos pasigaminta elektra. Ir savas bulves mokykla augina.

Aukštaitijos profesinio rengimo centras turi ir statybininkų brigadą. Pasak V. Pusvaškio, atlikus kainų apklausą paaiškėjo, kad mažiausia kaina, už kurią samdyta įmonė būtų sutikusi atlikti valgyklos ir bendrabučio kambarių įrengimo darbus Anykščių filiale, buvo 240 tūkst. eurų, o projekto lėšų tebuvo 127 tūkst.. Teko projektą koreguoti, dalį darbų atlikti savo jėgomis ir tikrai ne prasčiau.

Alantoje yra įrengta ir siuvykla, aprūpinta reikiama įranga, patalpos, kuriose dirba vietinės moterys - pagal sutartis su šalies įmonėmis siuvančios joms produkciją, kartu vyksta ir mokymas.

Beje, Aukštaitijos profesinio rengimo centras turi net ir nuosavą bityną. Papildomos veiklos duoda papildomų pajamų mokyklai, kita vertus, jau studijų metais mokiniai įgyja ir praktinių žinių, apimančių atskirus amatus, bei supratimą, iš kur atsiranda pinigai.

2021 m. Aukštaitijos profesinio rengimo centras pats užsidirbo 503 tūkst. eurų, nemaža šių pajamų dalis gauta už apgyvendinimo paslaugas, žemės ūkio produkciją, gyvulius, kitas paslaugas. V. Pusvaškis sako, kad ateinančią vasarą

► Mokyklos valgykloje pietums užtenka ir dviejų eurų.

naujai įrengtame Anykščių filialo bendrabutyje bus apgyvendinti stovyklautojai.

Anykščių valdžia gailisi, jog priešinosi mokyklų jungimui

Anykščių rajono valdžia daug metų priešinosi, kad Anykščių technologijos mokykla būtų prijungta prie Alantos technologijos ir verslo mokyklos. Buvo nerimaujama, jog po mokyklų sujungimo paskutiniai Anykščių mokiniai bus išvežti į Alantą ir didžiulis pastatų kompleksas liks bešeimininkis, niekam nereikalingas turtas.

Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius „Aukštaitiškam formatui“ sakė, kad dabar jau gailisi, jog anksčiau priešinosi mokyklų jungimui. „Kalbame, jog, jei būtume žinoję, kad V. Pusvaškis ir jo komanda taip pakeis Anykščių technologijos mokyklą, jau prieš dešimtį metų patys būtume prašę mokyklų sujungimo“, - „Aukštaitiškam formatui“ sakė Anykščių rajono meras S. Obelevičius.

Anykščių filiale šiais mokslo metais pagal profesinio mokymo programas mokosi būsimieji technikos priežiūros verslo darbuotojai bei virėjai. Pagal pirminio profesinio mokymo modulines programas ruošiami kompiuterių tinklų derintojai, suvirintojai, virėjai, apsaugos vadovai, socialinių darbuotojų padėjėjai bei sunkvežimių vairuotojai. Tęstinio mokymo modulines programas lanko būsimieji siuvėjai, kompiuterių tinklų derintojai, suvirintojai, virėjai, apsaugos vadovai, socialinių darbuotojų padėjėjai bei sunkvežimių vairuotojai.

Molėtų aidas: perspektyvaus rajono paveikslas laiko rate

Gamtos ir miesto harmonija.

Pasak mero, savivaldybei ypač svarbi rajono bendruomenės narių sveikata, todėl tam kuriama aplinka, skatinanti sveiką ir aktyvų gyvenimo būdą. Dar 2011 metais buvo atnaujintas miesto paplūdimys. Kiek vėliau įgyvendinta viešosios aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros plėtra - pėsčiųjų takai, sukurtos aktyvaus poilsio zonos, sutvarkytos ir gyventojų laisvalaikiui atvertos žaliosios miesto erdvės. „Gyventojai jau ne vienus metus gali džiaugtis tvarkingais pėsčiųjų takais aplink miesto ežerus, nedidelėmis treniruoklių zonomis, naudotis atnaujintu stadionu, šalia įkurtais teniso, padelio kortais, šiltuoju metų laiku itin visų mėgstamas paplūdimys su sporto bei laisvalaikio zona, o žiemą – ledo aikštelė, čiuožykla, kurioje netyla muzika ir visada pilna čiuožėjų“, – sako S. Jauneika. Be to, aktyviai tęsiamos miesto baseino statybos, kurių pirmojo etapo pabaigos laukiama dar šiemet.

Patogi ir saugi aplinka gyventi.

Nuo 2005 metų pradėjus gyvenamųjų namų renovaciją, iki šiol Molėtų rajonas išskiriamas kaip aktyviausiai į renovacijos procesą įsitraukusi savivaldybė. Drauge įgyvendintas ir ne vienas gyvenamosios aplinkos – gatvių, gyvenamųjų kvartalų viešosios infrastruktūros projektas (Janonio g., Amatų g., miesto

2022 - ieji Molėtų rajone paženklininti reikšmingos sukakties – 635 metų nuo pirmojo Molėtų vardo paminėjimo. Iki šiol Molėtų vardas buvo siejamas su moliu, vėliau – lėto gyvenimo, keliavimo įvaizdžiu. Ryškūs laiko ženklai šiame krašte sukūrė turtingo gamtinio ir kultūrinio paveldo, o čia dirbančių žmonių, bendruomenių pastangos – perspektyvaus krašto paveikslą. Laiko ratui nepaliaujamai sukantis, Molėtų rajono savivaldybės meras Saulius JAUNEIKA džiaugiasi rajono pažanga.

Prieš dešimtmetį Molėtai savo krašto viziją išreiškė šūkiu „Čia viskas tikra“. Per tą laikotarpį žengtas ne vienas žingsnis, pagrindžiantis tokį teiginį. „Vertindami, brangindami mus supančią natūralią aplinką, ežerus, čia gyvenantiems ir dirbantiems žmonėms turime sudaryti visas sąlygas kurtis ir kurti, įgyvendinti naujas idėjas. Visa tai nėra duotybė: privalome kurti ir puoselėti nepažeisdami sąžiningo santykio su gamta – mūsų namais,“ – pasakoja rajono meras S. Jauneika.

centrinės dalies): ne tik sutvarkyti kiemai, privažiavimai, be to, jie dar iš apželdinti, įrengtos žaidimų aikštelės.

Vieta, kurią atranda verslas. Nors Molėtuose vyrauja smulkusis ir vidutinis, dažniausiai šeimų verslas, iki šiol nemažai yra investavusios medienos perdirbimo įmonės, prekybos tinklai, nekilnojamojo turto plėtotojai, rekreacijos paslaugų teikėjai. „Daugiau nei dešimtmetį Molėtuose vyravo ramesnė verslo aplinka, todėl pozityvūs pastarųjų kelerių metų pokyčiai tampa dar ryškesni, – pastebi S. Jauneika. – Džiaugiamės privačiomis iniciatyvomis čia kurti darbo vietas, o mes savo ruožtu kuriame tam palankias sąlygas. Tokių atvejų yra jau ne vienas.“ Mieste kyla ne tik pirmasis

viešbutis, pasirašyta sutartis dviejų daugiabučių gyvenamųjų namų statybai, į Molėtus keliasi gamybos ir elektroninės komercijos, aukštųjų technologijų įmonės, bendrai sukursiančios per pusę tūkstančio darbo vietų. Svarbiausia – pritraukiamos ne Molėtų identitetą keičiančios, bet jį stiprinančios investicijos.

Sensomotorinių įgūdžių ugdymas centre tapo žymiai efektyvesnis

• Jau prieš porą dešimtmečių mūsų ugdymo centro specialistai lankydami Stokholmo (Švedija) mokyklose, ugdymo centruose, kuriuose mokosi įvairiapusių sutrikimų turintys mokiniai, žavėjosi ten esančia sensorine įranga. Kiekvienoje tokioje įstaigoje stebino sensorinių priemonių gausa ir įvairovę. Ten dirbantys specialistai pasakojo, kad šioje srityje jie yra lyderiai. Vaikai iš bendrojo lavinimo mokyklų, žmonės iš kitų įstaigų labai dažnai atvykdavo pas juos išbandyti šių unikalių gaminių – vandens lovų, burbulų vamzdžių, įvairių šviesos ir garsų projekcijų, priemonių, skirtų lytėjimui, skoniui, kvapui. Šita įranga leidžia asmeniui suteikti daug ir įvairių pojūčių, juos kombinuoti, reguliuoti jų intensyvumą. Aktyvi multisensorinė veikla suteikia ne tik malonumą, bet kartu gerina vaiko judesių koordinaciją, tikslumą, greitį. Grįžę į Lietuvą bandėme ir patys savo rankomis pasigaminti kuo daugiau tokių priemonių – įvairių medžiagų su švelniais ir šiurkščiais paviršiais, maišelių su kruopomis, smėliu, vandeniu. Įsigyti profesionalių priemonių tada buvo dar tik svajonė...

• Dabar įgyvendindami tarptautinį Europos regioninės plėtros fondo pagal 2014-2020 m. „Interreg V-A Latvija-Lietuva“ programos „Geresnis socialinių paslaugų prieinamumas ir efektyvumas“ prioritetą projektą „Socialinių paslaugų įvairovės plėtra bei jų kokybės gerinimas Lietuvos ir Latvijos specialiųjų poreikių vaikams SEE ME nr.LLI-436“ džiaugiamės, kad ir mūsų centro mokiniai jau kurį laiką turi daugiafunkcį sensorinį kambarį, kuriame gausu naujos įrangos.

• Projekto tikslas- pagerinti neįgalų vaikų švietimo aplinkos prieinamumą ir efektyvumą, įrengiant lauko klases, sensorinį kambarį, kad būtų galima efektyviai įgyvendinti naujas patobulintas socialinės įtraukties priemones Latvijos ir Utenos regionų pasienio teritorijose. Sėkmingas projekto įgyvendinimas labai pagerino socialinę infrastruktūrą Molėtų r. Kijelių specialiojo ugdymo centre bei sudaro palankias sąlygas neįgaliesiems vaikams mokytis, aktyviai dalyvauti visuomenės gyvenime, būti matomiems.

• Sensorinės integracijos terapijos priemonės yra labai svarbios vaikams, turintiems raidos ir elgesio sutrikimų. Dėl sensorinių priemonių šių vaikų ir jaunuolių pojūčių moduliacija pasiekama naudojant taktilinį, vestibulinį, proprioceptinį, klausos (lėta-greita muzika, ritmas), regos (spalvos, šviesos, šviesos burbulų vamzdžių naudojimas ir kt.) stimuliavimą. Specialiojo ugdymo centro Sensoriniame kambaryje šiandien yra projektorius šviesos terapijai, skirtas sukurti žvaigždėto dangaus efektą. Šviečiantis pluoštas, skirtas šviesos terapijai, užtikrina vaizdinę ir lytėjimo stimuliaciją,

tinka vaikams su regos sutrikimu. Taip pat yra Sensory Magic sistema su projektoriumi. Ši kompiuterinė sistema sukurta valdyti visą multisensorinę aplinką. Prie jos galima prijungti visą kambario įrangą, burbulų vamzdžius, skydus, projektorius, yra „Wi-Fi“ ryšys. Sensory Magic valdymo sistema, skirta viso sensorinio kambario harmoningai dermei, jos kuriamas vaizdas aiškus ir ryškus, o jį papildo platforma burbulų vamzdžiams, ant kurios trys skirtingų matavimų burbulų vamzdžiai, skirti multisensorinės pasyvios ir interaktyvios aplinkos sukūrimui, naudojant prijungtus ar belaidžius jungiklius. Jie atsparūs smūgiams. Sudėtyje nėra latekso. Muzikinė vandens lova, skirta Snoezelen aplinkoje atsipalaiduoti, jutimams stimuliuoti, psichoterapijai. Lova sujungiama su CD grotuvu, mikrofonu. Skambant muzikai ir užsiklojus specialiu pasunkintu pledu, galima greičiau nusiraminti ir pailsėti. Pojūčių kambaryje, veikiant vaizdo projektoriui, garsams ir šviesoms, galima sukurti skirtingas aplinkas – kosmosą, fantastinį pasaulį, jūros dugną ir kita. Vaikai gali stebėti keičiančius spalvų burbulų vamzdžius, žaisti su šviesos pluoštu, nusiraminti vandens lovoje, apčiuopti plazminį vamzdį, kuris leidžia sukaupti dėmesį ir tiems vaikams, kuriems sunkiai tai pavyksta.

• Taip pat dalyvaudami projekte „SEE ME Nr.LLI-436, įsigijome ir šviečiantį molbertą, ant kurio galima piešti akvarele, guašu bei nuplaunamais markeriais. Ant stiklo galima piešti iš abiejų pusių, yra automatinės spalvų kaitos programos.

• Nuo 2021 metų lapkričio mėnesio specialiojo ugdymo centro Sensoriniame kambaryje vykdoma veikla:

- sensorinė stimuliacija;
- vizualinių projekcijų ant sienos stebėjimas, lydinant muzikai;
- taktilinė stimuliacija, gulint ant vandens-garso lovos užmerktomis akimis;
- kalbos ir komunikavimo pratys;
- individualūs psichoterapiniai užsiėmimai;
- taip pat vysta grupinės veiklos (kinas ir aktyvumo žaidimai);
- Iš viso įsigyta sensorinės įrangos su montavimu ir įrengimu už 16 846,11 eurų. Iš jų Europos regioninės plėtros fondo bendrasis finansavimas siekia 85 procentus, Molėtų r. savivaldybės -7,5 procentus, bei VRM -7,5 procentus.

• Projekto partneriai:

• Visagino „Verdenės“ gimnazija (Lietuva)

• Dagdos savivaldybė (Latvija)

• Molėtų r. Kijelių specialusis ugdymo centras (Lietuva)

• Dėl papildomos informacijos apie projekto veiklas prašome kreiptis į Astą Jakovlevienę, el.p. kijeliuuc@gmail.com.

• Daugiau informacijos apie Latvijos – Lietuvos bendradarbiavimo apibis sienos programą galima rasti www.latlit.eu ir www.europa.eu.

• Šis straipsnis parengtas naudojant Europos Sąjungos finansinę paramą. Už šio straipsnio turinį atsako Molėtų r. Kijelių specialusis ugdymo centras. Jokiomis aplinkybėmis negali būti laikoma, kad jis atspindi Europos Sąjungos nuomonę. www.latlit.eu ir www.europa.eu.

• Projektą finansuoja 2014-2020 m. Interreg V-A Latvijos ir Lietuvos programa.

• Daugiau apie vykdomas projekto veiklas skaitykite skiltyje -Projektinė veikla SEE ME -<https://kijeliuspuc.lt/projektine-veikla>

Šv. Antanas ir Juozas Baltušis

Prieš 46–erius metus, 1976-aisiais, rašytojui Juozui Baltušiui buvo suteiktas Anykščių rajono Garbės piliečio vardas. Daug vandens per tuos metus Šventąja nutekėjo, daugel pokyčių patyrė ir Lietuva, ir Anykščiai, o anuomet skaitytojų mylimas, skaitomas, mokyklų programose nagrinėjamas rašytojas ir jo kūryba žinoma retam jaunesnės kartos žmogui, juolab kad kitados neprašius jam suteiktas, o 1990-aisiais tą pačią anykštėnų valia Garbės piliečio vardas iš J. Baltušio buvo atimtas.

Amžinas lieka tik rašytojo ryšys su Anykščių kraštu, Svėdasais, tikėjimas Šv. Antano globa.

... Raimondas Guobis ➤

Pasaulis dreba, purtomas griovimo jėgų, o saulė kopia vis aukštyr ir aukštyr, ilgindama dieną ir trumpindama naktį. Rodos, šviesa jau tuoj tuoj nugalės tamsą, bet nusileidus saulei žemę vis dar balina šarma, o dar tas šaltas griausmas, aidintis iš Rytų, vis dažniau kelia mintis apie tai, kaip viskas trapu ir laikina – ir šlovė, ir gerbėjų liaupsės, ir garbės vardai. Ir kyla noras nusigręžti nuo laikinumo, veidmainiškos meilės, trapios garbės ir vėl bėgti į vasaras, tas, apie kurias rašė J. Baltušis, kristi į vidurvasario pievų žolynus, kokie jie būna per pačias Antanines – šventę, kurią itin mėgo rašytojas. Šv. Antanu, tuo žmonių mylimu pranciškonų vienuoliu, kuris dosniai pagelbėdavo, negailėdavo nei meilės, nei pasisekimo ūkyje, nei sėkmės surandant pamestus daiktus ar atsikratant negalių, Juozas Baltušis, žinomas kaip kairiųjų pažiūrų liaudies rašytojas, idėjinis komunistas, tikėjo ir pasitikėjo. O besimeldamas prie nedidelės šventojo skulptūros Svėdasų bažnyčioje ir sveikatos prašė...

Tuoj po 1920 ujų atėjo laikas, atnešęs daugel sunkumų Juzėnų šeimynai. Po Didžiojo karo iš kadais turtingos giminės nūnai, po revoliucijos, teko gelbėtis nuo bado, bėgti iš bolševikinio teroro kamuojamoms Rusijos. Šeima ieškojo, kur prisiglausti, o ūgtelėjusius vaikus leido tarnauti, patiems duoną pelnytis ir dar šeimynai šį tą uždirbti pratino. Tie metai nenuėjo veltui: kai ką naudinga nuveikė, o suaugęs, jau iš Alberto Juzėno rašytoju Juozu Baltušiui tapęs, iš tos patirties ir įstabų novelių romaną „Parduotos vasaros“ parašė.

Vaizdingai aprašomus tarpukario sodžiaus nutikimus skaitydami Svėdasų krašto Butėnų kaimo

➤ Mąsli liaudies rašytojo linksmybė...

žmonės pažymėdavo, kad J. Baltušiui tai savo piemens būtimi tikrai nebuvo ko skųstis, juk tarnavo ne pas kokius svetimus, bet pas tikrą tikriausią tetulę Valuntienę Šlapišilyje.

Tas kelias karves ganydavo, su aplinkiniais piemenimis gyvulius būrelin sugindavo, o patys gyvuliams aprimus visokių žaidimų, pokštų prasimanydavo. Augant paklusdavo vis sudėtingesni, sunkesni ir svarbesni darbai, kartais smulkios būrelin sugindavo, o patys gyvuliams paauglystės bėdos pakamuodavo, o kartą ir didelis gumbas ant kaktos, vadinamas naviku, išaugo. Tokius žmonės liaudiškai gydydavo, pasitelkę

senovės magiją ir šventųjų pagalbą. Tad berniuku besirūpinanti tetulė Valuntienė ėmė gydyti liaudiškai – patarė nueiti į kapines, susirasti nedidelį numirėlio kauliuką, juo gumbą trinti ir visą savaitę melstis į Šv. Antaną. Ne kur nors kitur, o būtent Svėdasų bažnyčioje, priešais dailią Šv. Antano statulą. Berniukas, didžiu tikėjimu apsišarvavęs, meldėsi, kaip rūpestingoji tetulė buvo prisakiusi. Pasibaigus maldų laikui, pildydamas ritualą, tą nedidelį kaulėlį, paimtą iš Anapusiųs, vėl nunešė į kapinaites ir užkasė – sugrąžino mirusiųjų pasauliui.

► Rašytojas Juozas Baltušis prie Šv. Antano statulėlės Svėdasų bažnyčioje.

Tačiau gumbas, kaip ir iki tolei, tebestyrojo ant kaktos. Nė nemanė pranykti, nors rodėsi, kad lyg kažkiek ir sumažėjo. O atsikratyti juo pavyko visai netikėtai. Nuėjęs kažko į prieblandoje skendinčią kamara, užmynė ant kažkokio pagalaikščio, kuris taip taikliai žiebė į galvą, kad užkliudė ir bjaurųjį gumbą. Tas, smūgio suknežintas, subliuško, drumzlinu skysčiu ištiško, o atminčiai liko tik menkas randelis šviesiame veide. Dėkojo tuomet ir Šv. Antanui...

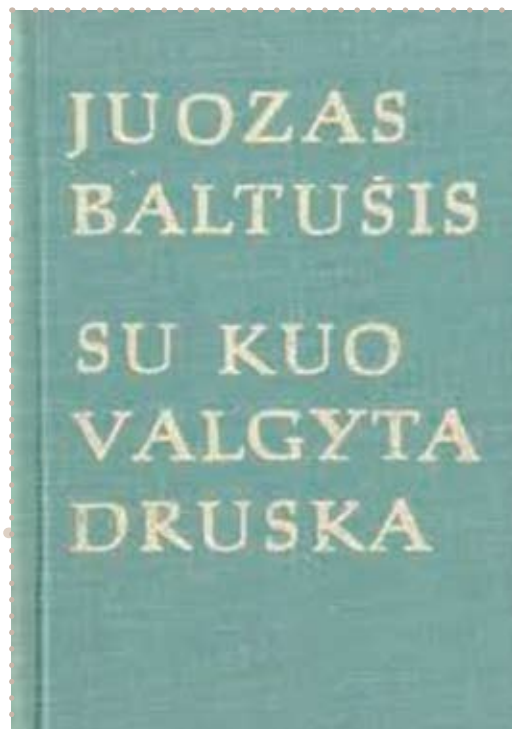
O Juozas Baltušis, nors ir gimęs Rygoje, save laikė svėdasiškiu, net buvo sumanęs laidotis Svėdasų kapinėse, kur jau ilsėjosi jo tėvelis Karolis Juozėnas, iš Butėnų kilęs, kad nebūtų tame kape jam vienam taip liūdna. Tačiau viskas pasisuko kitaip.

Fotografė Onutė Pajėdaitė, taip pat svėdasiškė, man pasakojo, kaip su liaudies rašytoju J. Baltūšiu keliavo po jo gimtąsias vietas - reikėjo fotografijų ruošiamai knygai „Skaitome Baltušį“. Tuomet užsukę į Alaušo pakrantės sodybą pas Čeplinskus, kur dar mažą berniuką apžavėjo puodžiaus amatas, Butėnuose - pas piemenavimo ir pusbernystės

bičiulį, smarkuolį Zenoną Valuntą, net į bažnyčią užsukę, sustoję prie Šv. Antano skulptūros, rašytojas prisiminęs, kaip šio šventojo karštai meldęs nunaikinti ant kaktos išaugusį naviką.

Ta ne per didžiausia, bet labai daili, elegantiška, išdrožta iš medžio Šv. Antano skulptūrėlė Svėdasų bažnyčioje tebėra iki šiolei. Prie jos tebesimeldžiama ir užtarimo, dieviškosios pagalbos prašoma.

► Juozas Baltušis santykį su Šv. Antanu plačiai aprašo autobiografinėje knygoje „Su kuo valgyta druska“.

13 klausimų dainų atlikėjai ir autorei Augustei Vedrickaitei

„Aukštaitiškas formatas“ 13 klausimų uždavė uteniškei dainų atlikėjai ir autorei Augustei Vedrickaitei.

A.Vedrickaitė išgarsėjo dalyvaudama realybės šou „Dangus“. Atlikėja yra sukūrusi pagrindinius vaidmenis muzikluose „Muzikos garsai“, „Velnio nuotaka“, „Pranašas. Kartokite myliu“.

A.Vedrickaitė šešis kartus dalyvavo nacionalinės Eurovizijos konkurso atrankose. Šiais metais atrankoje su daina „Before You're 6ft Under“ atlikėja užėmė antrąją vietą.

1. - Mėgstamiausias metų laikas?

- Aš labai džiaugiuosi, kad Lietuvoje turim galimybę pajusti visus keturis metų laikus. Tačiau mano mėgstamiausias - vienareikšmiškai - pavasaris, kurio ir dabar jau beprotiškai laikiu. Smagu ir vasarą, bet aš nesu labai didelė karščių gerbėja, o ir šiaip dažnai būna, kad per darbus nebespėju ja tinkamai pasidžiaugt.

2. - Geriausias tėvų patarimas?

- Labai gerai pamenu mamos pasakymą „kaip su pliku pešiotis“. Vaikystėje tai skambėjo gana juokingai, bet vėliau supratau, kad dažnai ir pati vadovaujuosi šiuo principu – nesivelti į bergždas diskusijas ir ginčus.

3. - Kas buvo Jūsų pirmoji meilė?

- Vienuoliktose klasėje tapome labai artimais draugais su savo pirmosios muzikos grupės būgnininku, vėliau, jam išvykus gyventi į Ameriką, draugystė nenutrūko ir ilgainiui peraugo į meilę. Visuomet prisimenu šį žmogų su šiluma širdyje.

4. - Paskutinė perskaityta knyga?

- Anand Dilvar „Vergas“.

Beje, ją skaitau jau nebe pirmą kartą.

5. - Ką darote, kai naktį prabudate ir nebegalite užmigti?

- Kartais naršau internete, kartais pasiimu knygą, įsijungiu kokį filmą, o kartais būna, kad būtent tuo metu aplanko įkvėpimas kažką sukurti.

6. - Mėgstamiausias gėrimas?

- Rytai – juoda kava. Ilga vakarais – taurė sauso raudonojo vyno.

7. - Ko niekada neįstengėte padaryti?

- Niekada negalėjau ir negalėsiu tyčia vienaip ar kitaip pakenkti kitam.

8. - Kur gyventumėte, jei galėtumėte laisvai pasirinkti?

- O kas sakė, kad negaliu? Galiu, tad renkuosi gyventi Lietuvoje. Pagyvenau Amerikoje, Norvegijoje, tačiau visada kažkas labai traukė atgal. Esu laiminga ten, kur esu, – gimtinėje.

9. - Ko niekada nevalgote?

- Nesu labai išranki maistui, bet mėsa niekada nebūna mano pirmasis pasirinkimas. Taip pat ir koldūnų, kurių kartais nuperku vaikui, valgau tik visiškai tuščio šaldytuvo ir visiško tingėjimo atveju.

10. - Gražiausia Lietuvos vietovė?

- Aš – ežero vaikas, o savam krašte tyvuliuojantis Alaušo

► Dainų atlikėja ir autorė Augustė Vedrickaitė šiais metais tik per plauką netapo Lietuvos atstove Eurovizijos dainų konkurse Italijoje.

ežeras man pats gražiausias. Ne tik gražiausias, bet ir teikiantis neišmatuojamos ramybės pojūtį.

11. - Kokį automobilį vairuojate?

- „Toyota Avensis“.

12. - Mėgstamiausia TV laida?

- Iš lietuviškų – „Bus visko“. O šiaip mano visų laikų mėgstamiausia TV laida buvo „The Ellen DeGeneres Show“. Labai gaila, kad ji baigėsi.

13. - Kada žadate nebedainuoti?

- Nežadu. O jei rimčiau, tai šiai dienai tikrai jaučiuosi daranti ne tik tai, ką galiu geriausiai, bet ir ką mėgstu labiausiai. Esu laiminga, kad esu reikalinga scenoje, ir dėkinga likimui, kad mano pragyvenimo šaltinis yra mano didžiausia aistra ir hobis – muzika.

„Tiesa“

Vienas iš teisingai kryžiažodį „Tiesa“ išsprendusių skaitytojų gaus 30 eurų „Auksaros“ čekį. Teisingus atsakymus galite pranešti telefonu (8-381)58246 arba (8-381) 59458, paštu (Vilniaus g. 29, LT 29145, Anykščiai) arba elektroniniu paštu (vidmantas.s@anyksta.lt).

Praėjusiame „Aukštaitiško formato“ numeryje spausdinto kryžiažodžio „Gulbė“ teisingas atsakymas - VÉTRUNGĖ. Šį kryžiažodį teisingai išsprendė 57 skaitytojai: anykštėnai R.Kavoliūnienė, D.Patumsienė, A.Patumsis, E.Tamulėnienė, B.Šližienė, P.Miškinienė, R.Šulnienė, B.Augulienė, J.Pranckevičienė, J. Miežienė, V.Stasiūnienė, D.Varnienė, A.Skaržauskienė, R.Vencloviienė, R.Budrienė, A.Lunevičius ir O.Arienė; R.Kunaitis, L.Dobrodiejiene, R.Ivanauskienė ir R.Vaičiūnienė iš Utenos; E.Sunkurytė, R.Dolmantienė, P.Dolmantas, B.Gudonienė ir J.Mameniškienė iš Viešintų; S.Žibutienė, G.Radzevičienė, G.Skurulskienė ir K.Imbrasaitė iš Šovenių; R.Puolis iš Kavarsko; P.Šimėnas ir J.Aukštakojienė iš Ukmergės; J.Pavilionis iš Užpalių; R.Vaiginytė iš Aknystų; P.Vaišvilienė iš Andriuniškio; T.Patumsienė iš Vikonių; J.Pačinskaitė iš Padvarnininkų; G.Gudelis iš Naujųjų Elmininkų; D.Matulienė iš Kurklių; K.Rimkuvienė iš Antupių; J.Liubeckaitė iš Molėtų; A.Bagdonienė iš Vaitkūnų; A.Sedelskienė iš Galvydžių; V.Urbutienė iš Naujųjų; J.Dubrienė iš Meldiškių; B.Aukštakalnienė iš Kurklių; B.Žiogelienė ir D.Karvelienė iš Antrųjų Kurklių; A.Lisauskienė iš Mickūnų; A.Kuolienė iš Kunigiškių; B.Raščiuviene iš Surdegio; R.Šiaučiūnienė iš Mitašiūnų; R.O.Deveikienė iš Mažionių; L.Ruša ir A.Rušaitė iš Vilniaus ir A.Juknonienė iš Rubikių.

Burtai lėmė, kad prizas – „Auksaros“ čekis - atiteks **R.VENCLOVIENEI** iš Anykščių. Prašome skaitytoją atvykti į redakciją (Vilniaus g. 29, Anykščiai).

Portugalijos sostinė		3				
Klaidingai nurodytas laiško ...	Ledo susidarymas		Kartis sunkumams kelti	Vokiečių kompozitorius		Niaurus, surūgęs žmogus
Vyriskas indų drabužis	Lankstiniai iš popieriaus		Caras ... Rūstusis		2	... muzika
Dykuma slenka ...			5	Greita ...akcija		
4						
Visžalis kipa...				Krizenu	Nuolat baramos	
...itatorius		S. Kingo „Tylos ...“		Iš ... esi kilęs?		
Staigūs, greiti, smarkūs	Alpių rožė	1				
				Nenoriu, ... tu pyktum		
Krikšto motinos			...sezoninė avalynė			7
...kšta pagalvė				Persona ... grata		
Panosės plaukai	„Hantikas. Sekliai ... paslaptys“			6		
	Kniso, vertė					

1 2 3 4 5 6 7

Visi keliai veda į Kurklius!

- **Smėlio, žvyro, grunto karjerų eksploatavimas** (Jurgiškio karjeras, Kurklių karjeras Anykščių r., Uoginių karjeras Kupiškio r.)

- **Įvairių rūšių žvyro, smėlio, skaldos produkcijos, tinkančios kelių statybai ir remontui, gamyba**

- **Betono užpildų** - smėlio, žvirgždo, skaldelės ir akmenų dulkių - gamyba

- **Kelių tiesimas ir remontas**

- **Produkcijos pristatymas nuosavu transportu**

- **Melioracijos rekonstrukcijos ir remonto darbai**, griovių valymas, kūdrių kasimas, gatvių, šaligatvių, kiemų, aikštelių įrengimas iš trinkelinių ar kitos pageidaujamos dangos

- **Išorės inžinerinių tinklų** (vandentiekio, nuotekų montavimo), aplinkos tvarkymo darbai

- **Technikos nuoma**

Kurklių kaimas, LT-29234 Kurklių seniūnija, Anykščių rajonas
Tel. +370 381 49419, 49249, Tel./faks. +370 381 49418.
E. paštas info@karjeras.lt

Direktorius Dainius Daškevičius,
tel. (8-381) 49419, mob. (8-616) 05689

Tech. direktorius Valentinas Vanagas,
mob. (8-686) 32114

Laboratorija, Rita Gimžauskienė,
mob. (8-686) 32113

Mechanikas Irmantas Slavinskas,
mob. (8-698) 86074

Buhalterija,
tel. (8-381) 49418

Užsakymai,
tel. (8-381) 49249

Kupiškio filialo direktorius Ričardas Merkys,
mob. (8-686) 32104

www.karjeras.lt